

# Multivariate Analysis Statistical

Dr. delshad Botani

(نوسینه‌وهی بابه‌ت)

رمضان طه وسمان

2021 – 2022

## Chapter one

### Principle of multivariate Statistical Analysis

#### Why Multivariate Analysis:

**Multivariate analysis** consists of a collection of methods that can be used when several measurements are made on each individual or objects in on or more samples.

We refer to the measurements as variable and to the individuals or objects as units(research units, sampling units, or experimental units)or observations, the below table contains some examples of Multivariate analysis.

پیک هاتووہ لہ کۆمہ لیک شیوازیک دہتوانین بہ کاری بہینین، کاتیک جہندین قیاساتیکمان  
ہہ بیت، ئیمہ قیاساتہ کان تہنہا بۆ یہ ک کہ س و ہرناگرین بہ لکو بۆ ہہ موو کہ سیک  
وہردہ گرین.

(**measurements**) تہو قیاساتہی کہ و ہردہ گرین پیی دہ لئین (**variables**).

وہ بہ (**individuals**) دہ لئین (**units**) یا خود پیی دہ لئین (**observations**).

لہ بہر تہوہی ئیمہ ہہ ندیک شتمان ہہ یہ دہتوانین قیاسی بکہین بہ جاو.

قیاسات مہ بہ شتمان لہوہیہ کہ قیاسی دہم و جاوی کہ سیک دہ کہین، بۆ (**measurements**)  
نموونہ قیاسی بہینی جاو و برۆ یان قیاسی نیوان جاو لہ گہ ل جاو، یا خود لوت لہ گہ ل جاو یان  
گوچکہ لہ گہ ل گوچکہ، ئینجا جہندہا قیاساتی دیکہ، تہمہش تہنہا لہ سہر مروؤف ناکریت  
بہ لکوو لہ سہر ئاژہ لانیش دہ کریت، یان قیاسات لہ سہر بہرد، یان ہہرشتیکی دیکہ

### Example of Multivariate Data

#	Units (individuals or objects)	Variables (measurements)
1	students	several exam scores in a single course
2	Students	Eyes, ears, nose, mouth, eyebrows, chin, etc
3	people	Grades in mathematics, history, Music, Art, Physics
4	Skulls	Height, weight, percentage of body fat, Risting heart rate
5	Companies	Length, Width, Cranial capacity
6	Manufactured items	Expenditures for advertising, labour, raw, materials
7	Applicants for bank loans	Various measurements to check on compliance with specifications
8	Segments of literature	Income, education level, length of residence, saving, account, current debt load
9	Human hairs	Sentence length, frequency of usage of certain words and of style characteristics
10	Birds	Composition of various elements
11	Human face	Lengths of various bones

1- (student) ده بېټه (units) يان ده بېټه (individual) هه ردو وکيشيان يه ک شته فهرقي نښه.

نېمه ده توانين قياسي (student) بکه ين، بؤ نمونه: مه رحله سي ټامار حهوت ماده يان هه يه، کاتيک نيم تيجان ده که ن کورسي يه که م، نه و حهوت ماده ده کاته حهوت دهرجه، بؤ نمونه نېمه سته قوتابيمان هه بېټ، که واته ده بېټه سته دهرجه بؤ قوتابي يه که م، سته دهرجه بؤ قوتابي دووهم، سته دهرجه بؤ قوتابي سيهم، سته دهرجه بؤ قوتابي جوارهم، سته دهرجه بؤ قوتابي پينجه م، سته دهرجه بؤ قوتابي شه شه م، سته دهرجه بؤ قوتابي حه و ته م، هه تا حه و سته قوتابي هه ريه که و سته دهرجه ي هه يه هه يه، نه گه ر سه ير بکه ين نېمه حه و سته دهرجه مان وه رگرتييه، به لام (variable) ي يه که م يان سته دهرجه بؤ ماده ي (mathematical)، وه (variable) دووهم يان سته دهرجه بؤ ماده ي (operation) (research)، وه (variable) سيهم يان سته دهرجه بؤ ماده ي (regression Analysis) هه ر ماده و سته دهرجه ي هه يه.

2 - هه ر وه کو يه که م ده توانين قياساتي بؤ وه ر بگرين.

3 - (people) نېنسان، ده توانين قياساتي دريژي نه و که سه جهنده، يان کيشي جهنده، يان جهند قه له وه، يان قياسي ليداني دلي جهنده، جه سته ي مروف جه ندين (variable) ي تيدايه يا خود جه ندين قياساتي تيدايه، نه و قياساتانه يي ده لپن (variable).

4 - (skulls) قیاساتی: درژی، پانی، کیشی، میشکی جهنده.

5 - (companies) کاتیک لهسه ر کومپانیایک دیراسه ی لهسه ده کهین، کیشی هه بوو لهسه ر راگه یاندن، ریکلام، بو نمونه نه و ریکلامه جهندی تیده جیت، جهند وهستای هه یه، جهند کریکاری هه یه، جهند ماده ی خاوی هه یه، وه جهندین (variable) ی دیکه ی هه یه ده توانین ئیمه له ناو کومپانیا به کار بهینین.

6 - (Manufactured items) دروو ستکردنی کالا، ئیمه ج قیاساتیکی بو ده کهین، بو نمونه ناوه ته ماته، ئیمه ده مانه ویب بزاین نه و ناوه ته ماته ی که له ده ره وه دیت، ئیمه جهندین قیاسات له و ناوه ته ماته یه وهرده گرین، بو نمونه بزاین ریژه ی ناوی ناو نه و ناوه ته ماته یه جهنده، یان ریژه ی ته ماته ی جهنده، یان ئیکسبایه ر بووه یا خود نا.

7 - (Applicants for bank loans) نه و که سانه ی ده جنه بانکی چون قهرز بکه ن؟ نه ی نه و بانکه چون قهرز یان بدانی، جهندین (variable) ی تیدایه نه و که سه ی دیت ته قدیمی پیشکesh ده کات بو نه وه ی قهرز وهریگریت.

8 - (Segments of literature) نه و که سه ی قهرز ده کات ناستی زانستی جهنده، ناستی زانستی زور گرینگه بو بانکه که ی بو نه وه ی بزانیته ناستی نه و که سه جهنده که ده یه وی قهرز ده کات، بو نمونه نه و که سه ی که قهرز ده کات ماسته ری هه بیت، یان دکتورای هه بیت، نه و که سه فهرقی هه یه له گه ل که سییک که هیچ شه هاده ی نه بیت، یا خود جهند ئیقامه ی هه یه خه لکی ئیره یه یان خه لکی شوینی دیکه یه، جهند پاره خه زن ده کات، جهند پاره له ده ره وه داده نیته، وه جهند پاره ده باتن، جو ری نه و مه عامه له ی له بانکی ده کاتن جو نه.

9 - (hairs Human) باسی نوسینه وه ده کات، بو نمونه نوسینی شعریک له لایه ن شاعیریک، ئایه نه و شاعیره، درژی رسته کانی جهند بووه؟ وشه کانی که به کاری هیناون له ناو شعره کانی ج وشه یه کی زور به کارهیناوه، نه مه (frequency) یه، جهند (frequency) به کارهیناوه؟ یان شیوازی وشه کان، یان نه و هیمایانه ی که به کاری هیناون جو نه، بو نمونه نه گه ر بیت و شعره کانی عبدالله په شیو بیینین، ئیمه ده توانین (تحلیل احصاء) ی، بو بکهین، ده توانین به ش به شی بکهین، بو نمونه: بیکهینه به شی سیاسی، یان به شی خو شه ویستی، یان به شی نیشتمان، یان به شی ئابوریه.

10 - (Birds) بو نمونه نه گه ر جو له که یه ک بیینین، ئایه قاچه کانی جهند درژی؟ یان جهند کورته؟ یان قاجی کوتریک جهند درژی؟ یان قاجی نعامه یه ک جهند درژی؟ نه وانه هه مووی فهرقی هه یه.

11 - (Human face) نه وه مان باس کرد له سه ره تادا.

Multivariate Analysis is concerned generally with two areas, **descriptive** and **inferential** Statistics, and the descriptive field, we often obtain optimal linear combinations of variables, in the inferential area, many multivariate techniques are extensions of univariate procedures.

(Multivariate Analysis) له دوو بوار ئیش ده کات یه کیکیان (**descriptive**) یانی به س وه سفی ئیشکه بکات یا خود به جو ری دووهم ئیش بکات نه ویش (**inferential**) یانی بجیته ناو (test) کان. که به کاری

دەھینین لە (Multivariate)، بۆ نمونە ئیمە پینج (variables) مان ھەیه، ئیمە، دەتوانین (linear combinations)، بۆ دروست بکەین، (linear combinations) پیک ھاتووہ لە جەندین ھاوکیشە، لە بوار (inferential) ئیمە (t-test) مان خوتیند، تەنھا بۆ یەک (univariate)، واتە، بۆ یەک (variable) بەلام ئیستا دەیکەینە (Multivariate)، بۆ ئەوہی (t-test) بۆ یەک (variable) وەرگیرین، ئیستا ئیمە (t-test) بەکار دەھینین بۆ جەند (variables) پیک.

**Basic Types of data and Analysis** جەند جۆر پیکمان ھەیه لە (داتا) و (تحلیل) کردن.

The four basic types are as follows. چوار جۆرمان ھەیه لە (داتا) و (تحلیل).

**1-** A single sample with several variables measured on each sampling unit (subjects or object)

یەک سامپلی وەر دەگیرین، بۆ نمونە لە قونای یەکی ئامار سامپلیک وەر دەگیرین، لە دە قوتایی، دە قوتاییە کە بونە (sample) ئینجا دوا ی ئەو جەندین (variable) لە دە کەسە وەر دەگیرین، بۆ نمونە درێژیان جەندە، کیشیان جەندە، رەنگی جاویان، قە لەوہ یان زەحیفە، جەندین (variable) مان، لەو قوتاییانە وەر گرت، بۆ نمونە نمرەکانیان لە (سمستەری) یە کەم، لە مادە ی ئامار، (sample) وەر دەگرم، لە گەل جەندین (variable)، یانی شیوازی یە کەم، یەک (sample) وەر دەگرم، وە جەندین (variable) لە خو دە گرت.

**2-** A single samples with two sets of variables measured on each unit.

(sample) پیکمان وەر گرتییە، بەلام دوو جۆر (set) لە (variable) وەر دەگیرین، بۆ نمونە (variable) پیک بۆ کجەکان، وە (variable) پیک بۆ کورەکان، یانی خالی یە کەم یەک (set) بوو، وە خالی دووہم دوو جۆر (set) وەر دەگیرین.

**3-** Two samples with several variables measured on each unit.

دوو (sample) وەر دەگیرین، لە گەل جەندین (variable). جیاوازی لە گەل خالی دووہم ئەوہی، خالی دووہم یەک (sample) وەر دەگیرین، بەلام لە خالی سییەم دوو (sample) وەر دەگیرین.

**4-** three or more samples with several variables measured on each unit.

بۆ سی (sample) یان زیاتر، وە جەندین (variable) وەر گرتییە کە قیاسمان کردییە لە سەر ئەو (unit) تانە. وە ھەر وەھا دەتوانین ئەو چوار جۆر تیکەلی یەکیان بکەین، یانی جۆری یە کەم لە گەل جۆری سییەم، یان دووہم لە گەل جۆری یە کەم، ئەوانی دیکەش بە ھەمان شیوہ، دەتوانین تیکەلی یەکیان بکەین. ئینجا دوا ی ئەو نمونە بۆ ھەر یەک لەو جوار حالەتە ی کە باسمان کرد.

1- A single sample with several variables measured on each sampling unit (subjects or object).

a- test the hypothesis that the means of the variables have specified values.

لېږدا يه ك (sample) مان وهگرټييه، مهعهده لې دهرجه ل قوتابيان له ماده ل بېركاري، ئيمه دوو (hypothesis) مان هه يه، ئيمه (test) ل، ئه و (hypothesis) ده كه ين، كه ده لئيت،

$H_0: m=50$        $H_1: \neq 50$       مهعهده لې قوتابيان=50

بؤ نمونه له ماده ل ئامار له قوناع ل يه ك، ده لئين مهعهده لې ئامار=به مهعهده لې ئابوري=به مهعهده لې ئيداره

ئينجا ئيمه ده لئين مهعهده ليان وه كو يه كه، ئينجا ئايه ئه وه ته واوه يان ته واو نيه ؟

يه ك (sample) وهگرټييه جه ندين (variable) به خووه وهرده گرټين..

B- test the hypothesis that the variable are uncorrelated and have a common variance.

لېږدا (test) ل (hypothesis) ده كه ين، يه ك (sample) مان هه يه، به لام جه ندين (variable) له خووه ده گرټ، ئه و (variable) مانه، ئايه (correlation) له نيوانياندا هه يه، يا خود (correlation) له نيوانياندا نيه ؟

c- find a small set of linear combination of the original variables that summarizes most of the variation in the data (principal components )

ده لئيت مه جموعه يه كي بجوك له (combination) دروست بكه، لېږدا جه ندين (variable) مان هه يه، ده توانين بلئين (variable) ل، يه كه م له گه ل (variable) دوو هم، يان له گه ل (variable) سييم، پيكيان وهده نيم ده يكه مه يه ك هاوكيشه، ئه وانه پي ده وترټ (principal components) ده يكه مه، كو مبونئنتي يه كه م، قاريه بلې يه كه م، له گه ل پينجه م، له گه ل حه و ته م، ئه وا ده بيته (components leaner) ئه وك ته ده بيته (principal components) ل، دوو هم.

d- Express the original variables as linear functions of a smaller set of underlying variables that accounts for the original variables and intercorrelations (factor Analysis).

باسي (factor Analysis) ده كه ين كه جه ندين (variable) مان هه يه، ئه و جاره ده لئين جه ندين (function linear) مان هه يه، ئه و (function linear) نمانه، له و (variable) انه، دروست بووه، ئه وا جوينه ناو (factor Analysis).

ئو چوار نمونانه بؤ خالي يه كه م ئه گه ر هاتوو يه ك (sample) وه ر بگرين.

2- A single samples with two sets of variables measured on each unit.

له خاالی دووهم ته گهر يه ک (sample) وه رېگـرین به لآم هه مـوو (variable) کـان به يه که وه نه بن، يانی بیکه يـنه دوو مه جموعه گروپ، يانی مه جموعه (variable) له وه دهستی جه ب، وه مه جموعه (variable) له دهستی راست.

**A-** Determine the number ,the size, and the nature of relationships between the two sets of variables (canonical correlation),for example, you may wish to relate a set of interest variables to a set of achievement variables, How much overall correlation is there between there two sets.

لیره دا بابه تیکمان هه يه پي ده لئین (canonical correlation) ئیمه يه ک (sample) هه يه، به لآم ژماره و قه باره و جوړی ته و عیلاقه يه ی که هه يه له نیوان ته و دوو مه جموعه (variable) ه، دوو مه جموعه (variable) مان هه يه له يه ک (sample) ی، ته وه پي ده لئین (canonical correlation)، بـو نمـونه دوو جـوره (variable) م هه يه له سـهر يه ک (sample) ی، مه جموعه (variable) ک پي ده وتریت (inters variables)، ته و (variable) ی که له لامان گرینگه، که ئیمه زور بایه خی پي ده دین، وه مه جموعه (variable) دیکه، پي ده وتریت (achievement variable) يانی قاریه بلی ده سته که وه ته کان، ئایه جه ند (correlation) هه يه له به ينی ته و دوو مه جموعه يه؟

**B-** find a model to predict one set of variables from the other set(multivariate multiple regression).

(regression) پیک هاتوو له يه ک (Y) وه له جه ندین (X) يانی يه ک (depended) هه يه، له گهل جه ندین (independed variable) ، باشه ته دی ته گهر هاتوو جه ندین (depended variable) هه بوو، يانی جه ندین (Y) هه بوو، وه جه ندین (X) هه بوو؟ ته و کاته پي نائین (multiple regression) ، به لکو پي ده لئین (multivariable multiple regression) ، به لآم ههر (single regression) ه. (sample)

**3-** Two samples with several variables measured on each unit.

که دوو (sample) ه، که هه ریه که وه جه ندین (variable) ی هه يه

**a-** compare the means of the variables across the tow samples(Hotellings T<sup>2</sup>-Test)

دوو (sample) مان هه يه، هه ریه که وه جه ندین (variable) ی، له خـووه گرتوو، يانی (sample) ی، يه که م، جه ند (variable) له خووه گرتوو، وه (sample) ی، دووهم جه ندین (variable) له خووه گرتوو. ته و کاته ئیمه نـاتوانین (T-test) به کار به یین، به لکو (Hotellings T<sup>2</sup>-Test) به کار ده یین.

**B-** Find a linear combination of the variable that best separates the two samples( discriminant analysis)

مه وزوعی کمان هه يه، پي ده لئین (discriminant analysis) ئیمه دوو (sample) وه رده گرین، بو نمـونه ته وانه ی نه خوـشـن، له گهل ته وانه ی نه خوـشـن، ته و نه خوـشـانه مه جموعه (variable) هه يه، وه ته وانه ی که نه خوـشـن نین مه جموعه (variable) هه يه، ئایه جون

جياوازی نيوان ٺه و دوو (sample) ده كه م؟ ٺه مه (discriminant analysis) ي، پي ده ٺين، كه دوو (sample) له خو ده گريٺ، وه جه ندين (variable) له خو ده گريٺ.

C- Find a function of the variables that accurately allocates the units into the two groups (classification analysis)

ليزه شدا بابه ٺيكي دكه مان هه يه پي ده ٺين (classification analysis) ٺه گهر بيت و دوو (sample) مان، هه بيت، وه جه ندين (variable) له خو ده گريٺ، چون ده توانين، بيان كه ينه دوو (groups) چون بيان كه ينه دوو به ش؟

4- three or more samples with several variables measured on each unit. له سي (sample) زياتر كه هه (sample) يک جه ندين (variable) له خو ده بگريٺ.

A- Compare the means of the variables across the groups (multivariable analysis of variance)

بـو نمـونه پيـنج گروپـمان هه يه، يـاني پيـنج (sample) هه يه، هه ر (sample) يک، جه نـدين (variables) له خو ده گريٺ، ٺه وانه هه ره مويان (mean) هه يه، ٺيمه (ANOVA) مان هه يه، (analysis of variance) يه ک (Y) هه يه، وه جه نـدين (X) هه يه، به ٺام لـيـره دا جه ندين (Y) مان، ده بيت، ده بيته (multivariable analysis of variance) كه پي ده ٺين (MANOVA)

B- Extension of 3(b) to more than two groups.

c- Extension of 3(c) to more than two groups.

يـاني ٺه گهر بمانه ويـٺت زيـاتر له دوو (sample) وه بگريـن، له جياتي ٺه وه ي ٺيمه دوو (sample) وه بگريـن.

### Data Organization

We will use the notation to indicate the particular value of the variable that is observed on the  $j^{\text{th}}$  item, or trial. That is,  $K^{\text{th}}$

ٺيمه جه ندين كه سمان هه يه، وه جه ندين (variable) بو ٺه و كه سانه وه رگرتييه، بو نمونه ده كه سم وه رگرتييه، هه ر كه سيک ده (variable) م، لي وه رگرتييه، ياني ده قياساتم لي وه رگرتييه، چون بزانه قياسی دوو هم ئي كه سي دوو هم، وه قياسی سيه م ئي كه سي سيه مه، چون دنوسريت؟ بو نمونه دريڙي ده قوتابي وه کيشي. ده قوتابي، ٺيستا دوو (variable) مان هه يه، ده کات جه ندين قياسمان وه رگرتييه؟ ده کاته (۲۰) قياسم وه رگرتييه، چونکه ٺه و ده كه سه، بو دريڙي ده قياسی وه رده گرم، وه بو کيشه كه شي ده قياسم وه رگرتييه، كه واته ده کاته (۲۰) قياسم وه رگرتييه، وه به ٺيحصائي به م شيويه دنوسريت:

$X_{jk}$  = measurement of the  $K^{\text{th}}$  variable on the  $j^{\text{th}}$  item.

دريڙي  $K$  = قياسی جوړی (ج) بو جوړی (ج)  $X$ ,

Consequently,  $N$  measurement on  $p$  variables can be displayed follows.

ياني (N=10) وه (P=2)

=20

Q) there are 4 types of data , what are they?

- 1- A single sample with several variables measured on each sampling unit ( subject or object).
- 2- A single sample with two sets of variables measured on each unit.
- 3- two sample with several variables measured on each unit.
- 4- three or more samples with several variables measured on each unit.

## Chapter two

### Matrix Algebra

Def: matrix (or rectangular matrix, or  $\{m, n\}$  matrix) is a rectangular array of numbers, that are written  $M$  rows and  $N$  of column, the matrix  $A$  is accepted in from:

واته پیک هاتوو له جهند صه فیک و جهند عامودیک، ژماره ی صه فه کان ( $m$ ) وه ژماره ی عمود ( $n$ ).

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} & \cdots & a_{2n} \\ \cdots & \cdots & \cdots & \cdots & \cdots \\ m_1 & m_2 & m_3 & \cdots & m_n \end{bmatrix}$$

Or in abbreviated form  $A = A\{m, n\} = (a_{ij})_{mn}, i=1, 2, \dots, m, j=1, 2, \dots, n$ .

(matrix algebra) هه نديک پرۆسه له Some Important operation in Matrix Algebra

#### 1. Transpose

If  $\underline{A}$  is Square matrix then.

$$I. (A')' = A \quad A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1 & 4 \\ 2 & 5 \\ 3 & 6 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 4 \\ 2 & 5 \\ 3 & 6 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{bmatrix}$$

$$III. (A + B)' = A' + B'$$

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 5 \\ 3 & 7 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 8 & 1 \\ 3 & 6 \end{bmatrix}$$

$$(A + B)' = \begin{bmatrix} 1 & 5 \\ 3 & 7 \end{bmatrix}' + \begin{bmatrix} 8 & 1 \\ 3 & 6 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1+8 & 5+1 \\ 3+3 & 7+6 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 9 & 6 \\ 6 & 13 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 9 & 6 \\ 6 & 13 \end{bmatrix}$$

$$A' = \begin{bmatrix} 1 & 5 \\ 3 & 7 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 5 & 7 \end{bmatrix} \quad B' = \begin{bmatrix} 8 & 1 \\ 3 & 6 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 8 & 3 \\ 1 & 6 \end{bmatrix}$$

$$A' = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 5 & 7 \end{bmatrix} + B' = \begin{bmatrix} 8 & 3 \\ 1 & 6 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1+8 & 3+3 \\ 5+1 & 7+6 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 9 & 6 \\ 6 & 13 \end{bmatrix}$$

III. IF  $A'A = A A'$   $\rightarrow$  then  $A$  is a **symmetric matrix**, for instance :  
 واته سینگۆشه كان : يه كسانن

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 6 \\ 3 & 6 & 1 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 6 \\ 3 & 6 & 1 \end{bmatrix}$$

ته گهر بېت و (Transpose) ی بۆ وهر بگرين  
 هه مان ته نچام بۆمان دهرده چيته وه

$$IV. \text{ if } A A' = 0 \rightarrow A = 0$$

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \text{ واته هه موو قيمه ته كانی سفر بېت}$$

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} = A = \begin{bmatrix} 1 & 4 \\ 4 & 7 \end{bmatrix}$$

$$V. (AB)' = B' A'$$

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}$$

$$(AB)' = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}' \cdot \begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1*3 + 2*2 & 1*4 + 2*1 \\ 3*3 + 4*2 & 3*4 + 4*1 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 7 & 6 \\ 17 & 16 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 7 & 17 \\ 6 & 16 \end{bmatrix}$$

$$B' = \begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 4 & 1 \end{bmatrix} \quad A' = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 4 \end{bmatrix}$$

$$B' A' = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 4 & 1 \end{bmatrix}' \cdot \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 4 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 3*1 + 2*2 & 3*3 + 2*4 \\ 4*1 + 1*2 & 4*3 + 1*4 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 7 & 17 \\ 6 & 16 \end{bmatrix}'$$

2. **Multiplication** جان کردن دو ریزکراوه

له جان کردن مه رجه له ریزکراوه یه کهم ستونه کان یه کسان بیت، به ریزه کان ماتریکسی دووه م.

$$A_{3 \times 5} \cdot B_{5 \times 5} = C_{3 \times 5}$$

I.  $AI = IA = A$ , what is I Matrix?

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 6 \end{bmatrix} \cdot I = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

**Solution:**

$$A \cdot I = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 6 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \cdot 1 + 3 \cdot 0 & 2 \cdot 0 + 3 \cdot 1 \\ 4 \cdot 1 + 6 \cdot 0 & 4 \cdot 0 + 6 \cdot 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 6 \end{bmatrix}$$

$$I \cdot A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 6 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \cdot 2 + 0 \cdot 4 & 1 \cdot 3 + 0 \cdot 6 \\ 0 \cdot 2 + 1 \cdot 4 & 0 \cdot 3 + 1 \cdot 6 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 6 \end{bmatrix}$$

هیچ فترقی نییه هه ردووکیان ج (A I) بکه ی ج (I A) بکه ی.

ئه گهر (I<sub>3</sub>) بوو ئه وای یه کی تیدایه  $I_3 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$  وه ئه گهر (I<sub>4</sub>) بوو ئه وای چوار یه کی تیدایه

II.  $AO = OA = 0$       $A = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 3 & 5 \end{bmatrix} (0) = 0$

$$(0) \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 3 & 5 \end{bmatrix} = 0$$

III. In general,  $AB \neq BA$

$$A = \begin{bmatrix} -4 & 2 \\ 2 & -4 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} -3 & -3 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} \rightarrow AB \rightarrow A \cdot B = \begin{bmatrix} -4 & 2 \\ 2 & -4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} -3 & -3 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} -4 \cdot -3 + 2 \cdot -1 & -4 \cdot -3 + 2 \cdot 1 \\ 2 \cdot -3 + (-4 \cdot -2) & 2 \cdot -3 + (-4 \cdot 1) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & 14 \\ -2 & -10 \end{bmatrix}$$

حاله تی یه کهم (AB)

ئینجا دئینه سه ر حاله تی دووه م (BA)

$$B \cdot A = \begin{bmatrix} -3 & -3 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} -4 & 2 \\ 2 & -4 \end{bmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} -3 \cdot -4 + (-3 \cdot 2) & -3 \cdot 2 + (-3 \cdot -4) \\ -1 \cdot -4 + 1 \cdot 2 & -1 \cdot 2 + 1 \cdot -4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 6 & 6 \\ 6 & -6 \end{bmatrix}$$

که واته یه کسان نه بوون ( $AB \neq BA$ )

But  $AB = BA$  IF  $A = B$  OR  $B = A$

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix}$$

$$AB = \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1*5 + (-2*-2) & 1 + (-2 + (-2*1)) \\ 2*5 + 5*(-2) & 2*-2 + 5*1 \end{bmatrix} \\ = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = I$$

$$BA = \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5*1 + (-2*2) & 5*-2 + (-2*5) \\ -2*1 + 1*2 & -2*-2 + 1*5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \\ = I$$

یانی ئە گەر هاتوو (A یان B) ی (Identity matrix) بوو ئە وکاته دەئین (AB = BA)

حالهتی دووهم ئە گەر هاتوو (A یان B) ی (Identity matrix) بوو، ئە وکاته دەئین (AB = BA)

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$$

$$AB = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1*1 + 0*3 & 1*2 + 0*4 \\ 0*1 + 1*3 & 0*2 + 1*4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$$

$$BA = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1*1 + 2*0 & 1*0 + 2*1 \\ 3*1 + 4*0 & 3*0 + 4*1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$$

حالهتی سێهەم ئە گەر هاتوو (A یان B) ی (Zero matrix) بوو، ئە وکاته دەئین (AB = BA)

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$AB = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$BA = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$$

حالهتی چوارەم ئە گەر هاتوو (A = B<sup>-1</sup>) یان (B = A<sup>-1</sup>)

$$A \cdot B = B \cdot A = I, \quad B \cdot B^{-1} = B^{-1} \cdot B = I, \quad A \cdot A^{-1} = A^{-1} \cdot A = I$$

$$A = B^{-1}, \quad B = A^{-1}$$

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = I$$

حالتی دیکھو کہ ہا تو (if A or B is diagonal matrix, for instance)

و اتہ ج (A) یا ن (B) سینگوشہ کانیا ن (0) بیت، وہ (diagonal) ہر ژمارہ یہ ک بیت، تہ و کاتہ (AB = BA).

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{bmatrix}$$

رنگی یہ کہم

$$AB = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1*3+0*0+0*0 & 1*0+0*1+0*0 & 1*0+0*8+0*2 \\ 0*3+4*0+0*0 & 0*0+4*1+0*0 & 0*0+4*0+0*2 \\ 0*3+0*0+5*0 & 0*0+0*1+5*0 & 0*0+0*0+5*2 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \\ 0 & 0 & 10 \end{bmatrix}$$

$$BA = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3*1+0*0+0*0 & 3*0+0*4+0*0 & 3*0+0*0+0*5 \\ 0*1+1*0+0*0 & 0*0+1*4+0*0 & 0*0+1*0+0*5 \\ 0*1+0*0+2*0 & 0*0+0*4+2*0 & 0*0+0*0+2*5 \end{bmatrix}$$

$$BA = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \\ 0 & 0 & 10 \end{bmatrix}$$

$$(1*4*5)*(3*1*2)=120 \text{ رنگی دووهم ئاسانتره } , (3*1*2). (1*4*5)=120$$

$$AB=BA \text{ رنگی دووهم}$$

IV. If  $D_1$  and  $D_2$  are two diagonal matrices of all the same order then  $D_1D_2=D_2D_1$ .

$$D_1 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix} \quad D_2 = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 6 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix} \quad \text{رنگی یه کهم}$$

$$D_1D_2 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 6 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1*3+0*0+0*0 & 1*0+0*6+0*0 & 1*0+0*0+0*8 \\ 0*3+2*0+0*0 & 0*0+2*6+0*0 & 0*0+2*0+0*8 \\ 0*3+0*6+3*0 & 0*0+0*6+3*0 & 0*0+0*6+3*8 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 12 & 0 \\ 0 & 0 & 24 \end{bmatrix} = 3*12*24 = 864$$

$$D_2D_1 = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 6 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3*1+0*0+0*0 & 3*0+0*2+0*0 & 3*0+0*0+0*3 \\ 0*1+6*0+0*0 & 0*0+6*2+0*0 & 0*6*0+0*3 \\ 0*1+0*0+8*0 & 0*0+0*2+8*0 & 0*0+0*0+8*3 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 12 & 0 \\ 0 & 0 & 24 \end{bmatrix} = 3*12*24 = 864$$

رنگی دووهم:

$$D_1 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix} = 1*2*3 = 6, \quad D_2 = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 6 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix} = 3*6*8 = 144$$

$$6*144 = 864$$

$$D_2 = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 6 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix} = 3 \cdot 6 \cdot 8 = 144, \quad D_1 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix} = 1 \cdot 2 \cdot 3 = 6, \quad 144 \cdot 6 = 864$$

### 3- Determinants:

**Def<sup>n</sup>:** for any square matrix  $A_{n \times n}$ , then the determinant of A ( $|A|$ ) is defined by:

واته ده بیت ژماره‌ی (ریزه کان = ژماره‌ی ستونه کان) یانی ده بیت (square matrix) بیت.

$$|A| = \sum a_{ij} A_{ij} \quad a = \text{ژماره‌ی ریزه کان } i, \text{ ژماره‌ی سونه کان } j, \text{ نرخه کانی ریزکراوه}$$

Where  $A_{ij}$  is the cofactor  $a_{ij}$  which is equal to  $A_{ij} = (-1)^{i+j} \times$  minor the minor of element  $a_{ij}$  is the determinant of the sub matrix A obtained by deleting the  $i^{\text{th}}$  row and the  $j^{\text{th}}$  column of A.

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix}$$

Arrow method to find determinant:

$$|A| = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{matrix} a_{12} & a_{13} \\ a_{22} & a_{23} \\ a_{32} & a_{33} \end{matrix}$$

$$|A| = (a_{11} \cdot a_{22} \cdot a_{33}) + (a_{12} \cdot a_{23} \cdot a_{32}) + (a_{13} \cdot a_{22} \cdot a_{33}) - (a_{31} \cdot a_{22} \cdot a_{13}) - (a_{32} \cdot a_{23} \cdot a_{12}) - (a_{33} \cdot a_{22} \cdot a_{13})$$

For example:

$$A = \begin{vmatrix} -7 & -10 & 4 \\ 3 & -9 & 2 \\ 7 & 1 & 2 \end{vmatrix}, \text{solution} \rightarrow |A| = \begin{vmatrix} -7 & -10 & 4 & -7 & -10 \\ 3 & -9 & 2 & 3 & -9 \\ 7 & 1 & 2 & 7 & 1 \end{vmatrix}$$

$$|A| = (-7 \times -9 \times 2) + (-10 \times 2 \times 7) + (4 \times 3 \times 1) - (7 \times -9 \times 4) - (1 \times 2 \times -7) - (2 \times 3 \times -10) \\ = 126 - 140 + 12 + 252 + 14 + 60 = \mathbf{322}$$

### Theorems about the properties of determinants:

1- the determinant of a **diagonal** matrix of **identity** matrix is the product of diagonal elements.

جیاوازی نیوان (diagonal) و (identity) به م شیوه یه:

$$\begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 12 & 0 \\ 0 & 0 & 24 \end{bmatrix} \rightarrow \text{diagonal} \rightarrow \text{بیت (1)} \rightarrow \text{سیگوشه کانیاں سفره، وه ئه و ژمارانه ی سه همی به سه ردا هاتوو ه نابیت، (1) بیت}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \rightarrow \text{identity} \rightarrow \text{بیت (1) ده بیت} \rightarrow \text{سیگوشه کانیاں سفره وه ئه و ژمارانه ی سه همی به سه ردا هاتوو ه ده بیت (1) بیت}$$

For example: into **diagonal**:

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 5 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix}, \text{solution} \rightarrow 3 \times 5 \times 8 = 120$$

For example: into **identity**:

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \text{solution} \rightarrow 1 \times 1 \times 1 = 1$$

2. let A be (n\*n) matrix, then B obtained from A by multiply row(or column) of A by a scalar C ,then  $|B|=C|A|$ .

Example//  $A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 4 \end{bmatrix}$   $C=5$

Solution//  $5 \times \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 4 \end{bmatrix} = B = \begin{bmatrix} 10 & 15 \\ 5 & 20 \end{bmatrix}$

بهۆی نرخى (C)ى، و مه صفوفه ى (B) ىم، دهست كهوت، دىينه سهر به شى دووه م.

$$|B| = \begin{vmatrix} 10 & 15 \\ 5 & 20 \end{vmatrix} = 10 \times 20 - 5 \times 15 = 200 - 75 = 125$$

$$C|A| = 5 \times \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 4 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 10 & 15 \\ 5 & 20 \end{vmatrix} = 200 - 75 = 125$$

كهواته هه مان نرخ ده رها ت.

3- if B obtained from A by interchanging two rows or columns, then  $|B| = -|A|$

$$|B| = \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{vmatrix} = -|A| = \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 2 \end{vmatrix} \quad (\text{واته گۆرىنى دووريز})$$

$$-|A| = \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 2 \end{vmatrix} = |B| = \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{vmatrix}$$

4- if a row or column of a square matrix is zero, then the **determinant zero**.

$$A = \begin{vmatrix} 1 & 3 & 4 \\ 0 & 0 & 0 \\ 2 & 4 & 1 \end{vmatrix} \rightarrow = 0, \text{ solution} \rightarrow (\text{سفر}) \text{ نه و كاته نه تيجه ى كۆتايى ده كاته (سفر)}$$

واته يه كىك له كۆلۆمه كان هه موو ژماره كانى (سفر) نه و كاته نه تيجه ى كۆتايى ده كاته (سفر)

ئىنجا ئىمه نه و كۆلۆمه هه لده بژىرىن كه (سفره)

$$0 \det \begin{vmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 4 \end{vmatrix} + 0 \det \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 4 & 1 \end{vmatrix} - 0 \det \begin{vmatrix} 1 & 4 \\ 2 & 1 \end{vmatrix}$$

$$0(1*4-2*3)+0(3*1-4*4) - 0(1*1-2*4)$$

$$=0(-2)+0(-5) - 0(-7)=0$$

به لام پيويست ناکات هموو ختواته کان بکهين مادهم يه کيک له عاموودهم يان يه کيک له سهفه کان سفر بوو ئهوا يه کسه ردهنوسين ده کاته سفر، وه کوو ئه و نمونه ي سه ره وه، يه کيک له سهفه کان همووي سفره.

5- if two rows or columns in A are similar, then  $|A|=0$

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 3 & 2 & 5 \\ 4 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \text{يانى ئه گهر هاتوو دوو سهف يان دوو ريز وه کو يه ک بن ئه کاته ده کاته (0)}$$

ليره دا ريزى يه کهم و سيه م وه کو يه که بويه ده کاته (سفر)

$$|A| = \begin{bmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 3 & 2 & 5 \\ 4 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \text{ريزي يه کهم هه نده بژيرين}$$

$$|A| = \begin{bmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 3 & 2 & 5 \\ 4 & 1 & 2 \end{bmatrix} = 4 + \begin{bmatrix} 2 & 5 \\ 1 & 2 \end{bmatrix} - 1 \begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 4 & 2 \end{bmatrix} + 2 \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 4 & 1 \end{bmatrix}$$

$$|A| = 4(2*2-1*5) - 1(3*2-4*5) + 2(3*1-4*2) = 4(4-5) - (6-20) + (3-8)$$

$$|A| = 4(-1) - 1(-14) + 2(-5) = -4 + 14 - 10 = 0 \text{ کهواته سفر درجوو}$$

به لام پيويست ناکات شيکارى بو بکهين، من نهها بو سه لماندن شيکارم کردوو.

6- IF A has an **inverse**, then  $|A^{-1}| = |A|^{-1} = \frac{1}{|A|}$

$$|A^{-1}| = \begin{bmatrix} 4 & 7 \\ 2 & 6 \end{bmatrix}$$

$$|A^{-1}| = \frac{1}{|A|} \text{adj } A \quad |A| = (4*6) - (2*7) = 10, \text{adj} = \begin{bmatrix} 6 & -7 \\ -2 & 2 \end{bmatrix}$$

$$|A^{-1}| = \frac{1}{10} \begin{bmatrix} 6 & -7 \\ -2 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{6}{10} & \frac{-7}{10} \\ \frac{-2}{10} & \frac{2}{10} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.6 & -0.7 \\ -0.2 & 0.4 \end{bmatrix}$$

$$|A|^{-1} = \begin{bmatrix} 4 & 7 \\ 2 & 6 \end{bmatrix}^{-1} = (4*6) - (2*7) = 10, \text{adj} = \begin{bmatrix} 6 & -7 \\ -2 & 2 \end{bmatrix}$$

$$|A|^{-1} = \frac{1}{10} \begin{bmatrix} 6 & -7 \\ -2 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{6}{10} & \frac{-7}{10} \\ \frac{-2}{10} & \frac{2}{10} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.6 & -0.7 \\ -0.2 & 0.4 \end{bmatrix}, |A^{-1}| = |A|^{-1}$$

7. If A and B have determinants and in the same order, then  $|AB| = |A||B|$ .

For example:

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -2 & 2 \\ 0 & 3 & 2 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & -1 & -2 \\ 3 & 1 & -2 \end{bmatrix}$$

$$|A| = \begin{bmatrix} 1 & -2 & 2 \\ 0 & 3 & 2 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix} = \text{ریزی یه کهم هه نده بژیرین}$$

$$|A| = (1) \begin{vmatrix} 3 & 2 \\ 0 & 1 \end{vmatrix} - (-2) \begin{vmatrix} 0 & 2 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} + 2 \begin{vmatrix} 0 & 3 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} \\ = 1(3 * 1 - 0 * 2) + 2(0 * 0 - 1 * 2) + 3(0 * 0 - 1 * 2) = 7$$

$$B = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & -1 & -2 \\ 3 & 1 & -2 \end{bmatrix} = \text{ریزی یه کهم هه نده بژیرین}$$

$$|B| = 2 \begin{vmatrix} -1 & -2 \\ 1 & -2 \end{vmatrix} + 0 \begin{vmatrix} 0 & -2 \\ 3 & -2 \end{vmatrix} + \begin{vmatrix} 0 & -1 \\ 3 & 1 \end{vmatrix} = 2(-1*-2) - (1*-2) + 0(0*-2) - (3*-2) + (0*1) - (3*-1) = 11$$

$$|A| |B| = 7 * 11 = 77$$

$$|AB| = \begin{vmatrix} 1 & -2 & 2 \\ 0 & 3 & 2 \\ 1 & 0 & 1 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & -1 & -2 \\ 3 & 1 & -2 \end{vmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} 1 * 2 + (-2) * 0 + 2 * 3 & 1 * 0 + (-2)(-1) + & 1 * 1 + (-2)(-2) + 2 * (-2) \\ 0 * 2 + 3 * 0 + 2 * 3 & 0 * 0 + 3 * -1 + 2 * 1 & 0 * 1 + 3 * -2 * + 2 * -2 \\ 1 * 2 + 0 * 0 + 1 * 3 & 1 * 0 + 0 * -1 + 1 * 1 & 1 * 1 + 0 * -2 + 1 * -2 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 8 & 4 & 1 \\ 6 & -1 & -10 \\ 5 & 1 & -1 \end{bmatrix} = \text{ریزی یه که م هه نده بژیرین}$$

$$8 \begin{bmatrix} -1 & -10 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} - 4 \begin{bmatrix} 6 & -10 \\ 5 & -1 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 6 & -1 \\ 5 & 1 \end{bmatrix}$$

$$8(-1*-1) - (1*-10) + 4(6*-1) + (5*-10) + 1(6*1) - (5*-1) = 8(1+10) + 4(-6+50) + (6+5) = 77$$

$$|A||B| = |AB|$$

$$77 = 77$$

#### 4- Matrix Inverse:

**Def<sup>n</sup>** :the inverse of matrix  $A_{n \times n} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ a_{31} & a_{32} & \cdots & a_{3n} \end{bmatrix}$

Could be found as follows.

$$A^{-1} = \frac{adj(a)}{|A|}$$

**Example:**  $A = \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 4 & 5 \end{bmatrix}$

Solution:  $A^{-1} = \frac{adj(a)}{|A|}$

یانی ژماره (2 و 5)، شوئینیان ده گورین، وه ژماره (2 و 4) بهس نیشانه یان ده گورین

$$Adj = \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -4 & 2 \end{bmatrix}$$

$$|A| = \begin{bmatrix} 2 & 2 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} = (2*5) - (4*2) = 2$$

$$A^{-1} = \frac{\begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -4 & 2 \end{bmatrix}}{2} = \begin{bmatrix} 2.5 & -1 \\ -2 & 1 \end{bmatrix}$$

یانی هه موو ژماره کان دابه شی دوو ده کهین

#### **Properties matrix inverse:**

1-  $(A^{-1})^{-1} = A$  یانی دوو جار **(inverse)** بۆ وه ربگرین

**Example:**  $A = \begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 8 & 6 \end{bmatrix}$

$$(A^{-1}) = \begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 8 & 6 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 6 & -5 \\ -8 & 3 \end{bmatrix}$$

بۆ وه رده گرین **(inverse)** بۆ جاری دووهم

$$= \begin{bmatrix} 6 & -5 \\ -8 & 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 8 & 6 \end{bmatrix}$$

که واته وه کو خوی لیها ته وه

---

$$\text{Example// } \text{Adj}(A) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 2 & 1 & 6 \\ 3 & 4 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -24 & 18 & 5 \\ 20 & -15 & -4 \\ -5 & 4 & 1 \end{bmatrix}$$

**Solution//** عامودی یه کهم هه لده بژیرین

$$(A) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 2 & 1 & 6 \\ 3 & 4 & 0 \end{bmatrix}$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+1} = 1 |M_{11}| = \begin{bmatrix} 1 & 6 \\ 4 & 0 \end{bmatrix} = (1*0) - (4*6) = -24$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+2} = - |M_{12}| = \begin{bmatrix} 0 & 5 \\ 4 & 0 \end{bmatrix} = -(0*0) - (4*5) = 20$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+3} = |M_{13}| = \begin{bmatrix} 0 & 5 \\ 1 & 6 \end{bmatrix} = -(0*6) - (1*5) = -5$$

**ئینجا عامودی دووهم هه لده بژیرین**

$$(A) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 2 & 1 & 6 \\ 3 & 4 & 0 \end{bmatrix}$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+1} = - |M_{21}| = \begin{bmatrix} 2 & 6 \\ 3 & 0 \end{bmatrix} = -(2*0) - (3*6) = 18$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+2} = |M_{22}| = \begin{bmatrix} 1 & 5 \\ 3 & 0 \end{bmatrix} = (1*0) - (3*5) = -15$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+3} = - |M_{23}| = \begin{bmatrix} 1 & 5 \\ 2 & 6 \end{bmatrix} = -(1*6) - (2*5) = -4$$

**ئهوجاره عامودی سییه م هه لده بژیرین**

$$(A) = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 2 & 1 & 6 \\ 3 & 4 & 0 \end{bmatrix}$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+1} = |M_{31}| = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} = (2*4) - (3*1) = 5$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+2} = - |M_{32}| = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} = -(1*4) - (3*0) = -4$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+3} = |M_{33}| = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 2 & 1 \end{bmatrix} = (1*1) - (2*0) = 1$$

$$\text{Example: } \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5 & -1 & -2 \\ -1 & 5 & -2 \\ -2 & -2 & 4 \end{bmatrix}$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+1} = 1 |M_{11}| = \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 3 \end{bmatrix} = (2*3) - (-1*-1) = 5$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+2} = -1 |M_{12}| = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ -1 & 3 \end{bmatrix} = -(0*3) - (-1*1) = -1$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+3} = -1 |M_{13}| = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 2 & -1 \end{bmatrix} = (0*-1) - (2*1) = -2$$

ئىنجا عامودى دووهم هەندەبژىرە

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+1} = -1 |M_{21}| = \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 3 \end{bmatrix} = -(0*3) - (1*-1) = -1$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+2} = 1 |M_{22}| = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 3 \end{bmatrix} = (2*3) - (1*1) = 5$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+3} = -1 |M_{23}| = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} = -(2*-1) - (0*1) = 2$$

ئەوجارە عامودى سېيەم هەندەبژىرە

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+1} = -1 |M_{31}| = \begin{bmatrix} 0 & 2 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} = (0*-1) - (1*2) = -2$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+2} = 1 |M_{32}| = \begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} = -(2*-1) - (1*0) = 2$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+3} = 1 |M_{33}| = \begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 2 \end{bmatrix} = (2*2) - (0*0) = 4$$

$$2- (AB)^{-1} = B^{-1} A^{-1}$$

$$\text{Example: } A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 4 & 2 \\ 5 & 3 \end{bmatrix}$$

$$(AB)^{-1} = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4 & 2 \\ 5 & 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 * 4 + 3 * 5 & 2 * 2 + 3 * 3 \\ 4 * 4 + 5 * 5 & 4 * 2 + 5 * 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 13 & 13 \\ 41 & 23 \end{bmatrix}$$

کاتیک (AB) پیکه وه جار انمان کرد ئینجا دئین (inverse) وهرده گرین.

$$(AB)^{-1} = \begin{bmatrix} 13 & 13 \\ 41 & 23 \end{bmatrix}$$

$$\text{Adj} = \frac{\text{adj}(ab)}{|AB|}, \text{adj} = \begin{bmatrix} 23 & -13 \\ -41 & 13 \end{bmatrix}, |AB| = \begin{bmatrix} 13 & 13 \\ 41 & 23 \end{bmatrix} = (13 * 23) - (41 * 13) = 529 - 533 = -4$$

$$(AB)^{-1} = \frac{\begin{bmatrix} 23 & -13 \\ -41 & 13 \end{bmatrix}}{-4} = \begin{bmatrix} \frac{-23}{4} & \frac{13}{4} \\ \frac{41}{4} & \frac{-13}{4} \end{bmatrix}$$

ئینجا دئین (inverse) ی (A)(B) به جیاواز وهرده گرین ئینجا جارانی یه کترین ده کهین.

$$A^{-1} = \begin{bmatrix} 5 & -3 \\ -4 & 2 \end{bmatrix}$$

$$|A| = 5 * 2 - 12$$

$$= -2$$

$$\frac{\begin{bmatrix} 5 & -3 \\ -4 & 2 \end{bmatrix}}{-2} = \begin{bmatrix} \frac{-5}{2} & \frac{3}{2} \\ \frac{4}{2} & 1 \end{bmatrix}$$

$$|B| = \begin{bmatrix} 4 & 2 \\ 5 & 3 \end{bmatrix} = (3 * 4) - (2 * 5) = 2, \text{Adj} = \frac{\text{adj}A}{|A|} = \frac{\begin{bmatrix} 3 & -2 \\ -5 & 4 \end{bmatrix}}{2}$$

$$B^{-1} = \begin{bmatrix} 3 & -2 \\ -5 & 4 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \frac{3}{2} & -1 \\ \frac{-5}{2} & 2 \end{bmatrix}$$

$$B^{-1} A^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{3}{2} & -1 \\ -\frac{5}{2} & 2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -\frac{5}{2} & \frac{3}{2} \\ \frac{4}{2} & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{3}{2} * \frac{-5}{2} + (-1 * \frac{4}{2}) & \frac{3}{2} * \frac{3}{2} + (-1 * 1) \\ -\frac{5}{2} * \frac{-5}{2} + 2 * \frac{4}{2} & -\frac{5}{2} * \frac{3}{2} + 2 * 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{-23}{4} & \frac{13}{4} \\ \frac{41}{4} & \frac{-13}{4} \end{bmatrix}$$

if K is non zero scalar and A has in inverse then.

$$(KA)^{-1} = \frac{1}{K} A^{-1}$$

Example:  $K=5$ ,  $A = \begin{bmatrix} 7 & 5 \\ 3 & 2 \end{bmatrix}$

Solution//:  $\det = (7*2) - (3*5) = 1$ ,  $\text{adj} = \begin{bmatrix} 2 & -5 \\ -3 & 7 \end{bmatrix}$

$$(5A)^{-1} = 5^{-1} A^{-1} = \frac{1}{5(1)} \begin{bmatrix} 2 & -5 \\ -3 & 7 \end{bmatrix} = \frac{\begin{bmatrix} 2 & -5 \\ -3 & 7 \end{bmatrix}}{5} = \begin{bmatrix} \frac{2}{5} & -1 \\ -\frac{3}{5} & \frac{7}{5} \end{bmatrix}$$

### 5- **Orthogonal Matrix**

def<sup>th</sup> = the square matrix A is an Orthogonal if:  $A^{-1} = A^T$ . An example of this kind of matrices is as follows:

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} = A^{-1} = A^T = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

مهرجی یه کهم ده بیت (square) بیت، وه کاتیک پیی ده لپن (orthogonal) نه گهر (inverse) و (transpose) مان بو وه رگرت، هه مان نرخ دهرهات.

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} = A^T = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$A^{-1} = \frac{\text{adj}}{|A|}$$

Example//

$$A = \begin{bmatrix} \cos \theta & -\sin \theta \\ \sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix}$$

Solution//

$$A' = \begin{bmatrix} \cos \theta & \sin \theta \\ -\sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix}$$

$$= A^{-1} = \frac{adj}{|A|}$$

$$\text{Det } |A| = (\cos \theta * \cos \theta) - (\sin \theta * -\sin \theta)$$

$$\text{Det } |A| = \cos^2 \theta + \sin^2 \theta = 1$$

$$\text{Adj} = \begin{bmatrix} \cos \theta & \sin \theta \\ -\sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix}$$

$$A^{-1} = \frac{\begin{bmatrix} \cos \theta & \sin \theta \\ -\sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix}}{1} = \begin{bmatrix} \cos \theta & \sin \theta \\ -\sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix}$$

که واتە ھەم (transpose) ۋە ھەم (inverse) یە کسان بوون، که واتە دەبیته (orthogonal).

---

If A is an orthogonal matrix then A exists and is orthogonal:

Proof:

$$A^{-1} = A'$$

بە ۋەرگرتنى (INVERSE) بۆ ھەردوولا

$$(A^{-1})^{-1} = (A')^{-1}$$

که واتە (inverse) لە گەل (inverse) دەروات، بەس (A) دەمپینیتە ۋە، ئە ۋە لای راست، ۋە لای جەب، (A')  
بە خۆی دەئیت یە کسانە بە (A<sup>-1</sup>)

یانی بهم شیوہیہ لیدیت.

$$(A^{-1})^{-1} = (A^{-1})^{-1}$$

$$A = A$$

---

IF A and B are two **orthogonal** matrix and have the same order, then (A,B) is an orthogonal.

**Proof:**

واته (orthogonal) وه ههم (A) ههم (B) بوون، وه ههمان (Order) بوون.

$$A^{-1} = (A)', B^{-1} = (B)'$$

$$(AB)^{-1} = (AB)'$$

$$(AB)^{-1} = B^{-1} A^{-1} \therefore A, B \text{ are orthogonal.}$$

$$(AB)^{-1}' = B^{-1} A^{-1}$$

$$\therefore B^{-1} A^{-1} = (B)' (A)'$$

---

The determinant of an orthogonal matrix is either (+1) or (-1).

مه بهستی له وهیة كه وا (orthogonal) یان سالب یه ك یان موجب یه ك درده جیت.

---

## 6- **Idempotent Matrix**

If A square matrix of order n then is called Idempotent matrix if :

مه بهستی له وهیة كه گهر هاتوو مه صفوفه یه ك جانی خوئی كرا ههمان نه تیجه درهات نه وا پیئ  
(Idempotent matrix) ده لئین

$$A^2 = A.A = A$$

$$\text{Example // } A = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix}$$

$$\text{Solution // } A^2 = A.A = A$$

$$A = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \cdot A = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{16}{25} + \frac{4}{25} & -\frac{8}{25} - \frac{2}{25} \\ -\frac{8}{25} - \frac{2}{25} & \frac{4}{25} + \frac{1}{25} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix}$$

یانی هه مان داله جارانی خوئی ده کهین، ده بیت، وه ده بیت، هه مان نرخی پیشو ده ریجیت.

وه ههروه ها مه رج نییه، ته نها یه ک جار جارانی خوئی بکهینه وه ده کریت به م شیوه یه ش بیت ( $A^3$ ) یانی دوو جار جارانی خوئی بکهینه وه، یان ( $A^4$ ) جارانی خوئی بکهینه وه.

$$A^3 = A \cdot A \cdot A$$

Example/

$$A^3 = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix}$$

$$A \cdot A \cdot A = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix}$$

$$AA = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{16}{25} + \frac{4}{25} & -\frac{8}{25} - \frac{2}{25} \\ -\frac{8}{25} - \frac{2}{25} & \frac{4}{25} + \frac{1}{25} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix}$$

$$A^2 \cdot A = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} \frac{16}{25} + \frac{4}{25} & -\frac{8}{25} - \frac{2}{25} \\ -\frac{8}{25} - \frac{2}{25} & \frac{4}{25} + \frac{1}{25} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4/5 & -2/5 \\ -2/5 & 1/5 \end{bmatrix}$$

که واته هه مان نه تیجه ده ردیت. به لام له تا قیکردنه وه پیویست ناکات، شیکاری بکهین، راست، نه تیجه که داده نین، چونکه ماموستا له له سه ر نه سیله پیمان ده لیت (**Idempotent Matrix**) ده.

Example// let  $\underline{X} = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \end{bmatrix}$ , show that  $\left(\frac{XX'}{X'X}\right)^2$  is an **Idempotent** matrix.

**Solution:**

دهبیت یه کهم جار به هوی (X)(transpose) بدوزینه وه ئینجا دهبیت جارن و دابه شه که چی به چی بکهین.

$$X = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \end{bmatrix} = X' = [1 \quad 2 \quad -1]$$

ئینجا جارانی یه کتریان ده کهین.

$$X.X' = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \end{bmatrix} \cdot [1 \quad 2 \quad -1] = \begin{bmatrix} 1*1 & 1*2 & 1*-1 \\ 2*1 & 2*2 & 2*-1 \\ -1*1 & -1*2 & -1*-1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 2 & 4 & -2 \\ -1 & -2 & 1 \end{bmatrix}$$

ئیسنا نرخی کهرتی سه ره وه مان ده رهینا ئینجا دیننه سه نرخی کهرتی خواره وه.

$$X.X' = [1 \quad 2 \quad -1] \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \end{bmatrix} = 1*1 + 2*2 + (-1*-1) = 6$$

ئینجا دین دابه شه که ده کهین.

$$= \left(\frac{XX'}{X'X}\right)^2 = \frac{\begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 2 & 4 & -2 \\ -1 & -2 & 1 \end{bmatrix}}{6} = \begin{bmatrix} \frac{1}{6} & \frac{1}{3} & \frac{-1}{6} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} & \frac{-1}{3} \\ \frac{-1}{6} & \frac{-1}{3} & \frac{1}{6} \end{bmatrix}$$

ئینجا دوای نه وه له بهر نه وه ی توان دووه دهبیت جارانی خو ی بکهینه وه ،وه له هه مان کاتدا دهبیت، هه مان نرخی ده ربجیته وه ، چونکه (Idempotent) ه. پیویست ناکات، له تاقیکردنه وه جارانی بکهین، من ته نها بو ساغکردنه وه ده یکهم.

$$X.X = \begin{bmatrix} \frac{1}{6} & \frac{1}{3} & \frac{-1}{6} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} & \frac{-1}{3} \\ \frac{-1}{6} & \frac{-1}{3} & \frac{1}{6} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{6} & \frac{1}{3} & \frac{-1}{6} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} & \frac{-1}{3} \\ \frac{-1}{6} & \frac{-1}{3} & \frac{1}{6} \end{bmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{6} * \frac{1}{6} + \frac{1}{3} * \frac{1}{3} + (\frac{-1}{6} * \frac{-1}{6}) & \frac{1}{6} * \frac{1}{3} + \frac{1}{3} * \frac{2}{3} + (\frac{-1}{6} * \frac{-1}{3}) & \frac{1}{6} * \frac{-1}{6} + \frac{1}{3} * \frac{-1}{3} + \frac{-1}{6} * \frac{1}{6} \\ \frac{1}{3} * \frac{1}{6} + \frac{2}{3} * \frac{1}{3} + \frac{-1}{3} * \frac{-1}{6} & \frac{1}{3} * \frac{1}{3} + \frac{2}{3} * \frac{2}{3} + \frac{-1}{3} * \frac{-1}{3} & \frac{1}{3} * \frac{-1}{6} + \frac{2}{3} * \frac{-1}{3} + \frac{-1}{3} * \frac{1}{6} \\ \frac{-1}{6} * \frac{1}{6} + \frac{-1}{3} * \frac{1}{3} + \frac{1}{6} * \frac{-1}{6} & \frac{-1}{6} * \frac{1}{3} + \frac{-1}{3} * \frac{2}{3} + \frac{1}{6} * \frac{-1}{6} & \frac{-1}{6} * \frac{-1}{6} + \frac{-1}{3} * \frac{-1}{3} + \frac{1}{6} * \frac{1}{6} \end{bmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{36} + \frac{1}{9} + \frac{1}{36} & \frac{1}{18} + \frac{2}{9} + \frac{1}{18} & \frac{-1}{36} + \frac{-1}{9} + \frac{-1}{36} \\ \frac{1}{18} + \frac{2}{9} + \frac{1}{18} & \frac{1}{9} + \frac{4}{9} + \frac{1}{9} & \frac{-1}{18} + \frac{-2}{9} + \frac{-1}{18} \\ \frac{-1}{36} + \frac{-1}{9} + \frac{-1}{36} & \frac{-1}{18} + \frac{-2}{9} + \frac{-1}{36} & \frac{1}{36} + \frac{1}{9} + \frac{1}{36} \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} \frac{1}{6} & \frac{1}{3} & \frac{-1}{6} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} & \frac{-1}{3} \\ \frac{-1}{6} & \frac{-1}{3} & \frac{1}{36} \end{bmatrix}$$

که واته هه مان نه نتیجه یه.

## 7-Trace of matrix

If  $A = (a_{ij})$  is a square matrix of order  $n$ , then the trace of  $A$  is:

$$\text{Tr}(A) = \sum_{i=1}^n a_{ii} = a_{11} + a_{22} + a_{33} + \dots + a_{nn}$$

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix}; \text{tr}(A) = \sum_{i=1}^3 a_{ii} = a_{11} + a_{22} + a_{33}$$

وه کوا (diagonal) ه، ته نهها جيا وازيان نه وه يه، (diagonal) جاران ده کریت، به لام (trace) کو ده کریت ه وه وه مه رجيش نیبیه سیگوشه کانیا ن یه کسان بن.

$$\text{Example} // A = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & -6 & 0 \\ 0 & 0 & 4 \end{bmatrix}$$

$$\text{Solution} // \text{tr} = 2 + (-6) + 4 = 0$$

$$\text{Diagonal} = 2 * -6 * 4 = -48$$

Example//

**Solution:**  $A = \begin{bmatrix} 9 & -4 \\ 8 & -2 \end{bmatrix} = 9 + (-2) = 7$

**Example//**  $A = \begin{bmatrix} 3 & 8 & 5 \\ 6 & -2 & 7 \\ 3 & 4 & 1 \end{bmatrix} \Rightarrow \text{solution} = 3 + (-2) + 1 = 2$

**Example//**  $A = \begin{bmatrix} 16 & 0 & 16 & 0 \\ 20 & 8 & 4 & 0 \\ 6 & 0 & 6 & 20 \\ 10 & 0 & 10 & 12 \end{bmatrix} \Rightarrow \text{solution} = 16 + 8 + 6 + 12 = 42$

If A and B are two matrix of order n such that (AB) is defined a square matrix, then

$$\text{Tr}(AB) = \text{tr}(BA)$$

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix}$$

$$AB = \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1*5 + (-2*-2) & 1+(-2+(-2*1)) \\ 2*5 + 5*(-2) & 2*-2 + 5*1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 9 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = \text{Tr}(1 + 1) = 2$$

$$BA = \begin{bmatrix} 5 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5*1 + (-2*2) & 5*-2 + (-2*5) \\ -2*1 + 1*2 & -2*-2 + 1*5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = \text{tr}(1 + 1) = 2$$

---

If A and B are two matrices of order n and let  $C_1$  and  $C_2$  be two Scalar, then:

$$\text{Tr}(C_1A + C_2B) = C_1\text{tr}(A) + C_2\text{tr}(B)$$

Example//  $C_1=3, C_2=2, A = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 4 \end{bmatrix}, B = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$

$$\text{Tr}(C_1A + C_2B) = 3 \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} + 2 \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} = \text{جاری ناو مه صفوفه یان ده که یین}$$

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 9 \\ 6 & 12 \end{bmatrix} + B = \begin{bmatrix} 6 & 4 \\ 2 & 2 \end{bmatrix} \text{ ئینجا دئین (ترئیس) وهرده گرین}$$

$$\{3+12=15\} + \{6+2=8\} = 15+8 = 23$$

$$C_1\text{tr}(A) + C_2\text{tr}(B) = 3A = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 4 \end{bmatrix} + 2B = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$= 3(1+4) + 2(3+1) = 15+8 = 23 \text{ که واته یه کسان بوون}$$

---

Let A a square matrix of order n and let C is non-singular matrix ( $|C| \neq 0$ ), then

$$\text{tr}(C^{-1}AC) = \text{tr}(A)$$

**Proof//**

$$\text{tr}(C^{-1}AC) = \text{tr}(AC^{-1}C) = \text{tr}(A)$$

چونکہ (C) لہ گہل (C<sup>-1</sup>) دہروات

And is C is an Orthogonal matrix then

$$\text{Tr}(C'AC) = \text{tr}(AC'C)$$

$$= \text{tr}(AC^{-1}C)$$

$$= \text{tr}(AI) = \text{tr}(A)$$

## 8- Vectors

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \quad \underline{X} = [x_1 \quad x_2 \quad x_3] \quad \text{یہی دہلین (vector) چونکہ یہ ک عامود سئ سہ فی تیدایہ}$$

Def<sup>th</sup> 1: let  $x_1, x_2, \dots, x_k$  be  $K^*1$  vector and  $c_1, c_2, \dots, c_k$  be scalars. Then  $\sum_{i=1}^k c_i x_i$  is said to be a linear combination of X.

Def<sup>n</sup> 2= A set of vectors  $X_1, X_2, \dots, X_K$  is linearly dependent if there exist

$a_1, a_2, \dots, a_k$  not all zero, such that  $\sum_{i=1}^k a_i x_i = 0$  at least one of  $a_i \neq 0$ . the set linearly independent if the only scalars which satisfy:

$$\sum_{i=1}^k a_i x_i = 0 \rightarrow a_1 = a_2 = \dots = a_k = 0.$$

Linear dependent :

یانی نرخه کانی (a)ی، دهست نیشانی ده کات که واته (vector)ه، (dependent)ه، یان (independent)ه. له (dependent) نابیت (scalar) کانی هه موو (vector) کان سفر بن، یانی ده بیت به لایه نی کهم یه کیکیان نابیت سفر بیت، مه به ستمان له (scalar) یانی. هاوکۆلکه ی پیش (vector)، یانی نه گهر هاتوو ههر جواریان (0) بوون، نه و کاته ده بووه: Linear independent

Linear independent :

کاتیکی (independent) ده بیت نه گهر هاتوو هه موو (a) کان سفر بوون، واته (vector) (0) ده رده جن.

**Example :**  $\underline{X}_1 = [1 \ 1 \ 0 \ 1]'$   $\underline{X}_2 = [0 \ -2 \ 1 \ 1]'$   $\underline{X}_3 = [-2 \ 0 \ -1 \ 1]'$

Show that  $\underline{X}_1$  ,  $\underline{X}_2$  and  $\underline{X}_3$  are linear independent.

Solution\\

Let  $a_1, a_2, a_3$  are three constants.

$$\sum_{i=1}^k a_i x_j = 0 \rightarrow \sum_{i=1}^3 a_i \underline{x}_i = 0, a_1 \underline{X}_1 + a_2 \underline{X}_2 + a_3 = 0$$

$$a_1 \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} + a_2 \begin{bmatrix} 0 \\ -2 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} + a_3 \begin{bmatrix} -2 \\ 0 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

ئینجا ( $a_1$ ) جارانی ناو (vector) ده کهین، بو ههر سی (vector) ه کان.

$$a_1 + a_2(0) - 2a_3 = 0 \rightarrow a_1 - 2a_3 = 0 \rightarrow a_1 = 2a_3 \quad \dots \text{eq.1}$$

$$a_1 - 2a_2 + a_3(0) = 0 \rightarrow a_1 - 2a_2 = 0 \rightarrow a_1 = 2a_2 \quad \dots \text{eq.2}$$

$$a_1(0) + a_2 - a_3 = 0 \rightarrow a_2 = a_3 \quad \dots \text{eq.3}$$

$$a_1 + a_2 + a_3 = 0 \quad \dots \text{eq.4}$$

From eq.4

$$a_1 + a_2 + a_3 = 0$$

ئىنجا له شوئىنى هەر (a) كان كه دۆزيمانه وه له شوئىيان دادهئىين.

$$\underbrace{2a_3 + a_3 + a_3}_{\uparrow \uparrow \uparrow} = 0 \rightarrow 4a_3 = 0 \rightarrow a_3 = \frac{0}{4} = 0, a_3 = 0$$

$$\therefore a_1 = 2a_3 = 2(0) = 0, a_2 = a_3 = 0$$

$$a_1 = a_2 = a_3 = 0$$

$$a_1 + a_2 + a_3 = 0$$

$$\therefore \sum_{i=1}^3 a_i x_i = 0$$

$\therefore \underline{x}_1, \underline{x}_2$  and  $\underline{x}_3$  are linear independent.

كه واته هه موو نه تيجه كانى كوئايى (0) ده رجوو بويه (linear independent.) ه، به لام نه گهر  
يه كى كىيان، (0) نه بوا، نه و كاته ده بووه (linear dependent.)

Example // into dependent:

$$a_1 \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 0 \end{bmatrix} + a_2 \begin{bmatrix} 4 \\ 0 \\ 8 \end{bmatrix} + a_3 \begin{bmatrix} 3 \\ -1 \\ 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Solution //  $\sum_{i=1}^k a_i x_j = 0 \rightarrow \sum_{i=1}^3 a_i x_i = 0, a_1 x_1 + a_2 x_2 + a_3 = 0$

$$a_1 + 4a_2 + 3a_3 = 0 \quad \text{.....eq.1}$$

$$-2a_1 + (0)a_2 - a_3 = 0 \rightarrow -2a_1 - a_3 \rightarrow -2a_1 = a_3, a_1 = \frac{-1}{2} a_3 \quad \text{.....eq.2}$$

$$a_1(0) + 8a_2 + 5a_3 = 0 \rightarrow 8a_2 = -5a_3 = a_2 = \frac{-5}{8} a_3 \quad \text{.....eq.3}$$

$$a_1 + a_2 + a_3 = 0 \quad \text{.....eq.4}$$

From eq.4

$$a_1 + a_2 + a_3 = 0$$

ئىستا دىين نرخه كانى ( $a_1$ ) و ( $a_2$ ) له (eq.1) دانه ئىين، بو دۆزينه وهى نرخى ( $a_3$ ).

$$a_1 + a_2 + a_3 = 0$$

$$\frac{-1}{2} a_3 - 4 \frac{5}{8} a_2 + 3a_3 = 0, \quad a_3 = 0$$

که واته له سی (vector) دوو (vector) نرخه کانیان (0) دهرنه جوو، که واته (dependent) نه گهر  
هه رسیک (0) بان، نه وکاته ده بوو به (independent) .

**Example:**

Let  $\underline{X} = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix}$  find  $(3 \times 1)$  vectors  $\underline{Y}$  and  $\underline{Z}$  such that  $\underline{X}, \underline{Y}$  and  $\underline{Z}$  are **orthogonal?**

**Solution:**  $\underline{X} = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix} = \underline{X}' = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix}$

$$\underline{X}'\underline{X} = 1$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix} = \left[ \frac{1}{\sqrt{2}} \times \frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}} \times \frac{1}{\sqrt{2}} + 0 \times 0 \right] = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 0 = 1$$

$$\underline{X}'\underline{Y} = 0$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ y_3 \end{bmatrix} = 0 \rightarrow \left[ \frac{1}{\sqrt{2}}y_1 + \frac{1}{\sqrt{2}}y_2 + 0y_3 = 0 \right] \times \sqrt{2}$$

$$\frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}}y_1 + \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}}y_2 = y_1 + y_2 = 0 \rightarrow y_1 = -y_2$$

$$\underline{Y}'\underline{Y} = 1$$

$$\begin{bmatrix} y_1 & y_2 & y_3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ y_3 \end{bmatrix} = 1$$

$$\left[ y_1^2 + y_2^2 + y_3^2 \right] = 1$$

$$-2y_2^2 + y_3^2 = 1$$

$$y_3^2 = 1 - 2y_1^2$$

$$\text{Let } y_1 = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$y_2 = -\frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$y_3^2 = 1 - 2y_2^2 = 1 - \left(-\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^2$$

$$= 1 - 2\left(\frac{1}{2}\right) = 1 - 1 = 0$$

$$\underline{Y} = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -1 \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix}, \underline{Y}' = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix}$$

$$\underline{X}'\underline{Y} = 0$$

$$\underline{Y}'\underline{Y} = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -1 \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} - \frac{1}{2} + 0 = 0$$

$$\underline{Y}'\underline{Y} = 1$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & -1 & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -1 \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 0 = 1$$

$$\underline{X}'\underline{Z} = 0$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} Z_1 \\ Z_2 \\ Z_3 \end{bmatrix} = 0$$

$$\frac{1}{\sqrt{2}}Z_1 + \frac{1}{\sqrt{2}}Z_2 + 0Z_3 = 0) * \sqrt{2}$$

$$Z_1 + Z_2 = 0 \rightarrow Z_1 = -Z_2$$

$$\underline{Z}' \underline{Z} = 1$$

$$[Z_1 \quad Z_2 \quad Z_3] \cdot \begin{bmatrix} Z_1 \\ Z_2 \\ Z_3 \end{bmatrix} = 1$$

$$Z_1^2 + Z_2^2 + Z_3^2 = 1$$

$$(-Z_2^2)^2 + Z_3^2 = 1$$

$$-2Z_2^2 + Z_3^2 = 1 \rightarrow Z_3^2 = 1 - 2Z_2^2$$

$$\underline{X}' \underline{Z} = 0 \quad \underline{Z}' \underline{Z} = 1$$

$$\text{Let } Z_1 = \frac{-1}{\sqrt{2}} \quad Z_2 = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$Z_3^2 = 1 - 2Z_2^2 = 1 - 2\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^2$$

$$Z_3^2 = 1 - 2\left(\frac{1}{2}\right)^2 = 1 - 1 = 0$$

$$\underline{Z} = \begin{bmatrix} \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix}, \underline{Z}' = \begin{bmatrix} \frac{-1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix}$$

$$\underline{X}' \underline{Z} = 0$$

$$\begin{bmatrix} \frac{-1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix} = \frac{-1}{2} + \frac{1}{2} + 0 = 1$$

$$\underline{Z}' \underline{Z} = 0$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \\ 0 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 0 = 1 \text{ is proved}$$

هەر باش بوو شیکار بوو ئه و هه موو کاته، خه ریک بوو سیه م به بیرکاری نه مینیت.

Q1// find determinant

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix}$$

*solution* =  $(2 \times 5) - (4 \times 3) = -2$

$$B = \begin{bmatrix} 1 & 100 & 50 \\ 0 & -2 & 2 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix}$$

*Solution*//

$$\begin{bmatrix} 1 & 100 & 50 & | & 1 & 100 \\ 0 & -2 & 2 & | & 0 & -2 \\ 0 & 0 & 5 & | & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$(1 \times -2 \times 5) + (100 \times 2 \times 0) + (50 \times 0 \times 0) - (0 \times -2 \times 50) - (0 \times 2 \times 1) - (5 \times 0 \times 100) = -14$$

c)  $\begin{bmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix}$

*Solution*// مادهم (diagonal) ه،تهنها ناوه راستيان جاران ده كهين

$$-2 * -2 * 5 = 20$$

$$D) \begin{bmatrix} 3 & 5 & 6 \\ 1 & 4 & 6 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \rightarrow$$

**Solution**// له بهر نه وهی ستونی سییه م هه مووی سفره که واته ده کاته سفر

$$\begin{vmatrix} 3 & 5 & 6 \\ 1 & 4 & 6 \\ 0 & 0 & 0 \end{vmatrix} = 0$$

Q2) find the **inverse** of the following matrix  $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & -2 & 2 \\ 0 & 2 & 5 \end{bmatrix}$

**SOLUTION**//

$$A^{-1} = \frac{adj(a)}{|A|}$$

$$|A| = \begin{vmatrix} 1 & 2 & 1 & | & 1 & 2 \\ 0 & -2 & 2 & | & 0 & -2 \\ 0 & 2 & 5 & | & 0 & 2 \end{vmatrix}$$

$$= (1 \times -2 \times 5) + (2 \times 2 \times 0) + (1 \times 0 \times 2) - (0 \times -2 \times 1) - (2 \times 2 \times 1) - (5 \times 0 \times 2) = -14$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+1} = 1 |M_{11}| = \begin{bmatrix} -2 & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} = (-2 \times 5) - (2 \times 2) = -14$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+2} = -1 |M_{12}| = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} = -(2 \times 5) - (2 \times 1) = -12$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{1+3} = 1 |M_{13}| = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ -2 & 2 \end{bmatrix} = (2 \times 2) - (-2 \times 1) = 6$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+1} = -1 |M_{21}| = \begin{bmatrix} 0 & 2 \\ 0 & 5 \end{bmatrix} = -(0 \times 5) - (0 \times 2) = 0$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+2} = 1 |M_{22}| = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 5 \end{bmatrix} = (1 \times 5) - (0 \times 1) = 5$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{2+3} = |M_{23}| = \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ 0 & 2 \end{bmatrix} = -(1 \cdot 2) - (0 \cdot -2) = -2$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+1} = |M_{31}| = \begin{bmatrix} 0 & -2 \\ 0 & 2 \end{bmatrix} = (0 \cdot 2) - (0 \cdot -2) = 0$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+2} = |M_{32}| = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 0 & 2 \end{bmatrix} = -(1 \cdot 2) - (0 \cdot 2) = -2$$

$$A_{ij} = (-1)^{i+j} = (-1)^{3+3} = |M_{33}| = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 0 & -2 \end{bmatrix} = (1 \cdot -2) - (0 \cdot 2) = -2$$


---

$$A' = \begin{bmatrix} -14 & -12 & 6 \\ 0 & 5 & -2 \\ 0 & -2 & -4 \end{bmatrix}$$

$$= \frac{\begin{bmatrix} -14 & -12 & 6 \\ 0 & 5 & -2 \\ 0 & -2 & -2 \end{bmatrix}}{-14} = \begin{bmatrix} 1 & 4/7 & -3/7 \\ 0 & -5/7 & 1/7 \\ 0 & 1/7 & 1/7 \end{bmatrix}$$

Q3/ If  $X = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix}$ ,  $Y = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 4 & 5 & 1 \end{bmatrix}$ ,  $Z = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$  find the following:

$$X + Y, \quad Y - Z', \quad 5Y - 5Z', \quad ZZ', \quad YZ'$$

**Solution:**

$$\begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 4 & 5 & 1 \end{bmatrix}$$

$X + Y \rightarrow$  not applicable

چونکہ یاسای کؤگردنہوہی لہسہر جی بہچی نابیت.

$$Y - Z'$$

$$\begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 4 & 5 & 1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 3 & 1 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 3 & 0 \\ 1 & 4 & 0 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 3 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$ZZ'$$

$$\begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 3 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 2 \times 2 + 3 \times 3 & 2 \times 0 + 3 \times 1 & 2 \times 1 + 3 \times 1 \\ 0 \times 2 + 1 \times 3 & 0 \times 0 + 1 \times 1 & 1 \times 1 + 1 \times 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 13 & 3 & 5 \\ 3 & 1 & 2 \end{bmatrix}$$

$$YZ'$$

$$\begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 4 & 5 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}' = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 4 & 5 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 3 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

not applicable

چونکہ یاسای جارانی لہسہر جی بہچی نابیت.

Q4/ let  $\underline{P} = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{N} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{M} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix}$

Find the following:  $2\underline{P} + \underline{M} - 2\underline{N}$

**Solution:**

$$2 \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix} - 2 \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 4 \\ 6 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \\ 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 5 \\ 8 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \\ 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \\ 4 \end{bmatrix}$$

Q5/ show how to write each of the following vectors as a linear combination of constant vectors with scalar coefficients

$$x, y, \text{ or } z: \begin{bmatrix} 3x + 2y \\ -z \\ x + y + 5z \end{bmatrix}$$

**Solution:**

له هاوکیشهی به کهم  $3x + 2y$

$$x = 3, \quad y = 2, \quad z = 0$$

له هاوکیشهی دووهم  $-z$

$$x = 0, \quad y = 0, \quad z = -1$$

له هاوکیشهی به کهم  $x + y + 5z$

$$x = 1, \quad y = 1, \quad z = 5$$

$$\begin{bmatrix} 3x + 2y \\ -z \\ x + y + 5z \end{bmatrix} = x \begin{bmatrix} 3 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} + y \begin{bmatrix} 2 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} + z \begin{bmatrix} 0 \\ -1 \\ 5 \end{bmatrix}$$

## Chapter three

### Multivariable Normal Distribution

Multivariable Statistical analysis and proved (give) and example on it.?

**Multivariable analysis** consists of a collection of methods that can be used when several measurements are made on each individual or objects in one or more samples. we refer to the measurements as variables and to the individuals or objects as units (research units, sampling units, or experimental units) or observations. The below table contains some example of multivariable analysis.

1- **Univariate** : when we have one variable in a function ( $p=1$ )

$P$  = number of variable, ژماره‌ی (variable) کانه  
یانی کاتیک ( $p=1$ ) نه و کاته ده بیته (univariate)

Then the p. d. f of  $X$  is  $X \sim N(\mu, \sigma^2)$  Is given by:  $f(x; \mu, \sigma^2) = \frac{1}{\sqrt{2\pi} \sigma} \exp\left(-\frac{1}{2\sigma^2} (x - \mu)^2\right)$

2- **Bivariate**: when we have two variables in a function ( $p=2$ )

کاتیک دوو (variable) مان هه بیته. نه گهر دوو (variable) مان هه بیته، ده بیته، دوو (mean) نیشمان هه بیته، وه دوو ( $\mu$ ) ماشمان هه بیته. وه نه گهر دوو (variance) مان هه بیته، نه و (covariance) له نیوانیاندا هه یه. نمونه، نه وه ی خه تی به سه ردا هاتوو، ده بنه (variance).

$$X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}, \mu = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \end{bmatrix}, \Sigma = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{bmatrix}$$

$\sigma_{11} \sigma_{22} \rightarrow \text{covariance}$

Then the j. p. d. f of  $X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} \sim N\left\{\begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{bmatrix}\right\}$  is given by:

$$\frac{1}{\sqrt{2\pi} \sigma} \exp\left(\frac{-1}{2\sigma^2} (x - \mu)^2\right)$$

دوای نه وه دین له یاسا به کاری ده هینین

( $\sigma^2$ ) له بهر ئهوهی ئیمه دوو ( $\sigma^2$ ) مان ههیه یاسایه که گۆرانکاری به سهردا دادیت، وه دواتر ( $\sigma^2$ ) ده بهینه سهری کهرت.  $\left( \begin{matrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{matrix} \right)^{-1}$  : وه دواتر ( $x - \mu$ )<sup>2</sup> توان ناکریت، ده بیت، بهم شیویه بینوسین،  $\{x_1 - \mu_1 \quad x_2 - \mu_2\}$ ، ئینجا دواتر  $\left( \begin{matrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{matrix} \right)^{-1}$  : جارانی (vector) ده کهین، بهم شیویه خوارهوهی لیدیت.

$$F(x_1, x_2, \mu_1; \mu_2, \sigma_{11}, \sigma_{22}) = \frac{1}{2\pi|\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} \begin{matrix} x_1 - \mu_1 & x_2 - \mu_2 \end{matrix} \begin{pmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{pmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} x_1 - \mu_1 \\ x_2 - \mu_2 \end{bmatrix}\right)$$

وه ده توانین بهم شیویهش بنوسین.

$$F(x_1, x_2, \mu_1; \mu_2, \sigma_{11}, \sigma_{22}) = \frac{1}{2\pi|\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} \begin{matrix} x_1 - \mu_1 & x_2 - \mu_2 \end{matrix} \begin{pmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{pmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} x_1 - \mu_1 \\ x_2 - \mu_2 \end{bmatrix}\right)$$

$$F(\underline{x}; \underline{\mu}, \underline{\Sigma}) = \frac{1}{2\pi|\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{x} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (\underline{x} - \underline{\mu})\right) \quad -\infty < x_1 < +\infty, \quad -\infty < x_2 < +\infty$$

$$\Sigma^{-1} = \begin{pmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{pmatrix}^{-1}$$

### 3) **Multivariable**

Where we have P-variables in function (p = p)

یانی کاتیک زیاتر له دوو (variable) مان هه بیت، وه ده بیت (mean) یش له دوو زیاتر بیت، وه ده بیت ( $\mu$ ) یش له دوو زیاتر بیت.

$$X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix}, \quad \mu = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \vdots \\ \mu_p \end{bmatrix}, \quad \Sigma = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \cdots & \sigma_{1p} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \cdots & \sigma_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{31} & \sigma_{32} & \cdots & \sigma_{pp} \end{bmatrix}$$

Where  $\Sigma$  is square. Non-singular and symmetric matrix and ( p\*p ) dimensional.

Then, the j.p.d.f of  $X \sim N(\mu, \Sigma)$  is given by:

$$f(x_1, x_2, \dots, x_p; \mu_1, \mu_2, \dots, \mu_p; \sigma_{11}, \sigma_{22}, \dots, \sigma_{pp}) =$$

$$\frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} [x_1 - \mu_1 \quad x_2 - \mu_2 \quad \dots \quad x_p - \mu_p] \begin{pmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \dots & \sigma_{1p} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \dots & \sigma_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{31} & \sigma_{32} & \dots & \sigma_{pp} \end{pmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} x_1 - \mu_1 \\ x_2 - \mu_2 \\ \vdots \\ x_p - \mu_p \end{bmatrix}\right)$$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (\underline{X} - \underline{\mu})\right)$$

**Example**// Find the j.p.d.f of **Bivariate Normal dist** ( $p = 2$ )

( $p = 2$ ) له شوینی ( $\sigma$ ) به کارده هیتین چونکه لیره دا دوو (variable) مان ههیه،

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}, \quad \underline{\mu} = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \end{bmatrix}, \quad \Sigma = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{bmatrix}$$

**Solution**//

$$f(\underline{x}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{2}{2}} |\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{x} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (\underline{x} - \underline{\mu})\right)$$

یه کهم جار (inverse) ده دوزینه وه.

$$\Sigma = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{bmatrix}, \quad \rho = \text{correlation} \quad \therefore \sigma_{12} = \rho_{12}, \sigma_{12} = \text{covariance}$$

$\sigma_1 = \text{variance}$

$$\therefore \rho_{12} = \frac{\sigma_{12}}{\sigma_1 \sigma_2} \Rightarrow \sigma_{12} = \rho_{12} \sigma_1 \sigma_2$$

$$\Sigma = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \rho_{12} \sigma_1 \sigma_2 \\ \rho_{12} \sigma_1 \sigma_2 & \sigma_{22} \end{bmatrix}$$

دووهم جار (determent) ده دوزینه وه

$$|\Sigma| = \sigma_{11} * \sigma_{22} - \rho_{12} \sigma_1 \sigma_2 * \rho_{12} \sigma_1 \sigma_2 = \sigma_{11} \sigma_{22} - \rho_{12}^2 \sigma_{11} \sigma_{22} \\ = \sigma_{11} \sigma_{22} (1 - \rho_{12}^2)$$

$$\Sigma^{-1} = \frac{\text{adj} \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \rho_{12}\sigma_1\sigma_2 \\ \rho_{12}\sigma_1\sigma_2 & \sigma_{22} \end{bmatrix}}{\begin{vmatrix} \sigma_{11} & \rho_{12}\sigma_1\sigma_2 \\ \rho_{12}\sigma_1\sigma_2 & \sigma_{22} \end{vmatrix}}$$

$$\text{adj}(\Sigma) = \begin{bmatrix} \sigma_{22} & -\rho_{12}\sigma_1\sigma_2 \\ -\rho_{12}\sigma_1\sigma_2 & \sigma_{11} \end{bmatrix}, |\Sigma| = \begin{vmatrix} \sigma_{11} & \rho_{12}\sigma_1\sigma_2 \\ \rho_{12}\sigma_1\sigma_2 & \sigma_{22} \end{vmatrix} = \sigma_{11}\sigma_{22}(1 - \rho_{12}^2)$$

$$\Sigma^{-1} = \frac{1}{\sigma_{11}\sigma_{22}(1 - \rho_{12}^2)} \begin{bmatrix} \sigma_{22} & -\rho_{12}\sigma_1\sigma_2 \\ -\rho_{12}\sigma_1\sigma_2 & \sigma_{11} \end{bmatrix}$$

$$\Sigma^{-1} = \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)} \begin{bmatrix} \frac{\cancel{\sigma_{22}}}{\sigma_{11}\cancel{\sigma_{22}}} & \frac{-\rho_{12}\sigma_1\sigma_2}{\sigma_{11}\sigma_{22}} \\ \frac{-\rho_{12}\sigma_1\sigma_2}{\sigma_{11}\sigma_{22}} & \frac{\cancel{\sigma_{11}}}{\cancel{\sigma_{11}}\sigma_{22}} \end{bmatrix} = \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)} \begin{bmatrix} \sigma_{11}^{-1} & \frac{-\rho_{12}}{\sigma_1\sigma_2} \\ \frac{-\rho_{12}}{\sigma_1\sigma_2} & \sigma_{22}^{-1} \end{bmatrix}$$

Then the Quadratic form of X is:

$$Q(X) = (x - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (x - \underline{\mu})$$

$$Q(X) = [x_1 - \mu_1 \quad x_2 - \mu_2] \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)} \begin{bmatrix} \sigma_{11}^{-1} & \frac{-\rho_{12}}{\sigma_1\sigma_2} \\ \frac{-\rho_{12}}{\sigma_1\sigma_2} & \sigma_{22}^{-1} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 - \mu_1 \\ x_2 - \mu_2 \end{bmatrix}$$

$$Q(X) = \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)} [x_1 - \mu_1 \quad x_2 - \mu_2] \begin{bmatrix} \sigma_{11}^{-1} & \frac{-\rho_{12}}{\sigma_1\sigma_2} \\ \frac{-\rho_{12}}{\sigma_1\sigma_2} & \sigma_{22}^{-1} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 - \mu_1 \\ x_2 - \mu_2 \end{bmatrix}$$

ئىنجا جارانی يە كتریان ده كهین.

$$\left[ \frac{x_1 - \mu_1}{\sigma_{11}} - \frac{\rho_{12}(x_2 - \mu_2)}{\sigma_1\sigma_2} \quad -\frac{\rho_{12}(x_1 - \mu_1)}{\sigma_1\sigma_2} + \frac{x_2 - \mu_2}{\sigma_{22}} \right] \begin{bmatrix} x_1 - \mu_1 \\ x_2 - \mu_2 \end{bmatrix}$$

$$Q(X) = \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)}$$

$$= \left[ (x_1 - \mu_1) \left( \frac{x_1 - \mu_1}{\sigma_{11}} - \frac{\rho_{12}(x_2 - \mu_2)}{\sigma_1\sigma_2} \right) + (x_2 - \mu_2) \left( -\frac{\rho_{12}(x_1 - \mu_1)}{\sigma_1\sigma_2} + \frac{x_2 - \mu_2}{\sigma_{22}} \right) \right]$$

$$Q(X) = \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)} \left[ \frac{(x_1 - \mu_1)^2}{\sigma_{11}} - \frac{\rho_{12}(x_2 - \mu_2)(x_1 - \mu_1)}{\sigma_1\sigma_2} - \frac{\rho_{12}(x_1 - \mu_1)(x_2 - \mu_2)}{\sigma_1\sigma_2} + \frac{(x_2 - \mu_2)^2}{\sigma_{22}} \right]$$

$$Q(X) = \frac{1}{(1 - \rho_{12}^2)} \left[ \frac{(x_1 - \mu_1)^2}{\sigma_{11}} - 2 \frac{\rho_{12}(x_1 - \mu_1)(x_2 - \mu_2)}{\sigma_1\sigma_2} + \frac{(x_2 - \mu_2)^2}{\sigma_{22}} \right]$$

$$|\Sigma| = \sigma_{11}\sigma_{22}(1 - \rho_{12}^2)$$

$$|\Sigma|^{\frac{1}{2}} = \sqrt{\sigma_{11}\sigma_{22}(1 - \rho_{12}^2)} = \sigma_1\sigma_2\sqrt{1 - \rho_{12}^2}$$

Then the j.b.d.f of X is:

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{2\pi\sigma_1\sigma_2\sqrt{1-\rho_{12}^2}} \exp\left(\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{1-\rho_{12}^2} \left[ \frac{(x_1-\mu_1)^2}{\sigma_{11}} - \frac{\rho_{12}(x_2-\mu_2)(x_1-\mu_1)}{\sigma_1\sigma_2} - \frac{\rho_{12}(x_1-\mu_1)(x_2-\mu_2)}{\sigma_1\sigma_2} + \frac{(x_2-\mu_2)^2}{\sigma_{22}} \right]\right)$$

$$\text{Or } f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{2\pi\sigma_1\sigma_2\sqrt{1-\rho_{12}^2}} \exp\left(\frac{1}{2} Q(\underline{X})\right)$$

**Example**// write te j.b.d.f of **Bivariate** Normal distribution when:

$$X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}, \underline{\mu} = \begin{bmatrix} 5 \\ 10 \end{bmatrix}, \Sigma = \begin{bmatrix} 9 & 16 \\ 16 & 64 \end{bmatrix}, \rho = 0.667$$

Solution// the j.p.d.f of **bivariate** normal distribution could be written a follows:

$$\sigma_2 = \sqrt{64} = 8 \quad \sigma_1 = \sqrt{9} = 3$$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{2\pi\sigma_1\sigma_2\sqrt{1-\rho_{12}^2}} \exp\left(\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{1-\rho_{12}^2} \left[ \frac{(x_1-\mu_1)^2}{\sigma_{11}} - \frac{\rho_{12}(x_2-\mu_2)(x_1-\mu_1)}{\sigma_1\sigma_2} - \frac{\rho_{12}(x_1-\mu_1)(x_2-\mu_2)}{\sigma_1\sigma_2} + \frac{(x_2-\mu_2)^2}{\sigma_{22}} \right]\right)$$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{2\pi(3)(8)\sqrt{1-(0.667)^2}} \exp\left(-\frac{1}{2} \frac{1}{1-(0.667)^2} \left[ \frac{(x_1-5)^2}{9} - 2 \frac{0.667(x_1-5)(x_2-10)}{(3)(8)} + \frac{(x_2-10)^2}{64} \right]\right)$$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{48\pi\sqrt{1-(0.667)^2}} \exp\left(\left(-\frac{1}{2} \frac{1}{1-(0.667)^2} \left[ \frac{(x_1-5)^2}{9} - 2 \frac{0.667(x_1-5)(x_2-10)}{24} + \frac{(x_2-10)^2}{64} \right]\right)\right)$$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{13.23\pi} \exp\left(\frac{-1}{1.11} \left[ \frac{(x_1-5)^2}{9} - 2 \frac{0.667(x_1-5)(x_2-10)}{24} + \frac{(x_2-10)^2}{64} \right]\right)$$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{13.23\pi} \exp\left(\frac{-1}{1.11} \left[ \frac{(x_1^2 - 2x_1 + 25)}{9} - \frac{0.667(x_1x_2 - 10x_1 - 5x_2 + 50)}{12} + \frac{(x_2^2 - 2x_2 + 100)}{64} \right]\right)$$



## Comparison between Univariate and Multivariate Normal distribution:

بهراود له نښان (Univariate) و (Multivariate)

1- the variable X has been transferred to vector of variables  $X: X \rightarrow \underline{X} = \begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ \vdots \\ X_p \end{bmatrix}$

یه ک (variable) هه یه له (Univariate) به لام که ده یکه یه (Multivariate) ده بیته (vector) ټیک له (X) کان.

2- The mean of the variable X is  $\mu$  has been transferred to the **vector of means**:

$$E(X) = \mu \rightarrow \underline{\mu} = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \vdots \\ \mu_p \end{bmatrix}$$

یه ک ( $\mu$ ) هه یه له (Univariate). به لام له (Multivariate) جه نډین ( $\mu$ ) له خو ده گړت.

3- the variance of the variable X is  $\sigma^2$  has been transferred to the Var-Cov. Matrix its squared non-singular. And symmetric matrix of order ( p \* p):

$$V(x) = \sigma^2 \rightarrow Var - Cov(x) = \Sigma, \sigma^2 \rightarrow \Sigma, \sigma = |\Sigma|^{\frac{1}{2}}$$

له (Univariate) ته نه یه ک ( $\sigma^2$ ) مان هه یه، به لام له (Multivariate) ده بیته (Multivariate) وه ههروهه (Multivariate) (normal distribution) ه، وه ههروهه (Multivariate) non-singular) ه، واته (محدده) ناکاته سفر، وه ههروهه (Multivariate) (symmetric matrix) ه، یانی سیگوشه ی سهروهه ی یه کسانه به سیگوشه ی مصفوفه ی خواره وه.

4) the square  $(\frac{x-\mu}{\sigma})^2$  has been transferred to the quadratic form  $(\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (\underline{X} - \underline{\mu})$

له (Univariate) ده کاته  $(\frac{x-\mu}{\sigma})^2$  به لام (Multivariate) ده بیته مصفوفه، یانی (Multivariate) هم (Byveriate) وه (Univariate) یش، له خو ده گړت.

5) the p.d.f of X

$$f(x; \mu, \sigma^2) = \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma}} \exp\left(-\frac{1}{2\sigma^2} (x - \mu)^2\right)$$

The j.b.d.f  $\underline{X}$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \underline{\Sigma}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\underline{\Sigma}|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{X} - \underline{\mu})' \underline{\Sigma}^{-1} (\underline{X} - \underline{\mu})\right)$$

#### 4) **Quadratic Form**

Def<sup>n</sup>: if we have P variables ( $X_1, X_2, \dots, X_p$ ) OR ( $\underline{X}$ ) and is (p \* p) symmetric matrix where:

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ \vdots \\ X_p \end{bmatrix}, \quad A = \begin{pmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \cdots & \sigma_{1p} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \cdots & \sigma_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{31} & \sigma_{32} & \cdots & \sigma_{pp} \end{pmatrix}$$

Then the  $Q(\underline{X})$  is called the quadratic form in  $\underline{X}$  which is a function of the following from:

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}' A X$$

$$Q(\underline{X}) = [X_1 \quad X_2 \quad \cdots \quad X_p] \begin{pmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \cdots & \sigma_{1p} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \cdots & \sigma_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{31} & \sigma_{32} & \cdots & \sigma_{pp} \end{pmatrix} \begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ \vdots \\ X_p \end{bmatrix}$$

$$Q(\underline{X}) = \sum_{i=1}^p \sum_{j=1}^p X_i a_{ij} X_j$$

جیاوازی له نیوان ( $Q(\underline{X})$ ) و (**Normal Distribution**) ئه وهیه، له ( $Q(\underline{X})$ ) ده کاته به لام  $\begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ \vdots \\ X_p \end{bmatrix}$

له (**Normal Distribution**) ( $\underline{X} - \underline{\mu}$ )

**Example//** If A is a symmetric matrix by(2\*2) dimension. Find **Quadratic form**.

**Solution//**  $A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{bmatrix}$ ,  $X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $X' = [x_1 \quad x_2]$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'AX = [x_1 \quad x_2] \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

$$=[a_{11}x_1 + a_{21}x_2 \quad a_{12}x_1 + a_{22}x_2] \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

$$Q(\underline{X})=[a_{11}x_1^2 + a_{21}x_1x_2 + a_{12}x_1x_2 + a_{22}x_2^2]=a_{11}x_1^2 + 2a_{21}x_1x_2 + a_{22}x_2^2$$

**Example//** let  $A = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 4 \end{bmatrix}$  and  $X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ . find Quadratic form  $Q(\underline{X})$ :

مه رجه ده بیت، سیگوشه کان (symmetric) بن.

**Solution//**

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'AX = X = [x_1 \quad x_2] \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} = [2x_1 + x_2 \quad x_1 + 4x_2] \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

$$=2x_1^2 + x_1x_2 + x_1x_2 + 4x_2^2 = 2x_1^2 + 4x_2^2 + 2x_1x_2$$

**example//** If A is a symmetric matrix by (3×3) dimension. Find Quadratic form.

**Solution//**

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix}, \underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}, [x_1 \quad x_2 \quad x_3]$$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'AX = [x_1 \quad x_2 \quad x_3] \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$$

$$Q(\underline{X})= a_{11}x_1^2 + a_{22}x_2^2 + a_{33}x_3^2 + 2a_{12}x_1x_2 + 2a_{13}x_1x_3 + 2a_{23}x_2x_3$$

**Example**// find Quadratic form of matrix  $A = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & -6 & 0 \\ 0 & 0 & 9 \end{bmatrix}$

**Solution**//  $A = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & -6 & 0 \\ 0 & 0 & 9 \end{bmatrix}$ ,  $X = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$ ,  $[x_1 \ x_2 \ x_3]$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'AX = 2x_1^2 - 6x_2^2 + 9x_3^2$$

مەرحە دەبیت (A) (symmetric) بیت.

---

**Example**// find Quadratic form of matrix  $A = \begin{bmatrix} 5 & 2 & 3 \\ 2 & 7 & 1 \\ 3 & 1 & 8 \end{bmatrix}$

**Solution**//

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'AX = 5x_1^2 + 7x_2^2 + 8x_3^2 + 4x_1x_2 + 6x_1x_3 + 2x_2x_3$$

---

**Example**// if the quadratic form  $\underline{X}'AX = 2x_1^2 + 4x_3^2 + 2x_1x_2 + 6x_2x_3$

**Solution**//  $A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 3 \\ 0 & 3 & 4 \end{bmatrix}$

---

**Q) 2022**// if the quadratic form  $\underline{X}'AX = 5x_2^2 - 3x_1^2 + 2x_3^2 + 12x_1x_2 + 6x_2x_3 - 6x_1x_3$

**Solution**//  $A = \begin{bmatrix} 3 & 6 & -3 \\ 6 & 5 & 3 \\ -3 & 3 & 2 \end{bmatrix}$

## Classification of Quadratic form.

### 1- positive definite (p.d)

The quadratic form of  $Q(\underline{X})$  is called p.d. if  $\underline{X}'A\underline{X} > 0$  for all  $\underline{X} \neq 0$

یانی کاتیک ده بیته (positive definite) نه گهر هاتوو ( $\underline{X}'A\underline{X}$ ) گهره تر بوو له (0) به مه رجیک نابیت هه موو ( $\underline{X}$ ) به کسان بن به سفر.

**Example**// let  $p = 2$  then  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$ , prove that the quadratic form  $\underline{X}$ ,  $Q(\underline{X})$  is p.d.

**Solution**//  $A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X}' = [x_1 \quad x_2]$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'A\underline{X} = [x_1 \quad x_2] \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} = x_1^2 + x_2^2 > 0$$

Not that: for any real vector  $\underline{X} \neq 0$  that  $Q(\underline{X})$  will be positive, because the square of any number is positive, the coefficient of the squared terms are positive and the sum of positive numbers is always positive.

هه (positive definite) هه چونکه ( $x_1^2$ ) توان دووه، وه هه روه ها ناوه راستیان (+) یه.

وه هه ر نیشانه یه ک ج به موجب ج به سالب له شوینی ( $x_1^2 + x_2^2$ ) دابننن نه وا هه ر موجب به چونکه توان دووه.

**Example**// let  $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 4 \end{bmatrix}$  prove the  $Q(\underline{X})$  is?

**Solution**//  $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 4 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X}' = [x_1 \quad x_2]$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}'A\underline{X} = [x_1 \quad x_2] \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

$$\begin{aligned} [x_1 \quad x_2] \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 4 \end{bmatrix} &= [2x_1 - x_2 \quad -x_1 + 4x_2] \cdot \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} = 2x_1^2 - x_1x_2 - x_1x_2 + 4x_2^2 \\ &= 2x_1^2 + 4x_2^2 - 2x_1x_2 \end{aligned}$$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}' A \underline{X} = 2x_1^2 + 4x_2^2 - 2x_1x_2$$

The first and second terms are clearly positive, but with  $|x_1| > |x_2|$ ,  $|2x_1^2| > |2x_1x_2|$ , so that first term is more positive than the third term, and so the whole expression is positive. The same thing if  $|x_1| < |x_2|$

$\therefore Q(\underline{X}) > 0 \Rightarrow Q(\underline{X})$  is p.d

(positive definite) چونکه  $(2x_1^2)$  وه ناوه راستیان (+) وه  $(4x_2^2)$  توان دووه.

## 2) **positive semi-definite (p.s.d)**

The quadratic form is  $\underline{X}' A \underline{X} \leq 0$  for all  $\underline{X} \neq 0$

**Example**//  $p = 2$  then  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$ , prove that the **quadratic form**  $\underline{X}$ ,  $Q(\underline{X})$  is p.d.

**Solution**//  $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X}' = [x_1 \quad x_2]$

$$[x_1 \quad x_2] \cdot \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} = [x_1 - x_2 \quad -x_1 + x_2] \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} = [x_1^2 - x_1x_2 - x_1x_2 + x_2^2]$$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}' A \underline{X} = x_1^2 + x_2^2 - 2x_1x_2 \geq 0$$

$$\text{Where : } x_1^2 + x_2^2 - 2x_1x_2 = (x_1 - x_2)^2 \geq 0$$

$Q(\underline{X})$  is **p.s.d**

### 3) negative and negative semi-definite (n.d& n.s.d)

Negative definite and negative semi-definite quadratic forms are similarly defined meaning that: the quadratic form is n.d. if  $\underline{X}'A\underline{X} < 0$  for all  $\underline{X} \neq 0$

The quadratic form is n.d if  $\underline{X}'A\underline{X} \leq 0$  for all  $\underline{X} \neq 0$

Another Method: Eigenvalues to determine classification of the quadratic form

The basic equation is  $A\underline{X} = \lambda\underline{X}$

We may find  $\lambda = 2$  or  $\frac{1}{2}$  or  $-1$  or  $1$ . Most 2 by 2 matrix have two eigenvector direction and two eigenvalues and eigenvectors.

Classification of the quadratic form

1. positive definite (p.d.)

The quadratic form of  $Q(\underline{X})$  is called p.d. if  $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n > 0$  for all  $\lambda \neq 0$

2) positive Semi-definite (p.s.d)

The quadratic form is p.s.d if  $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n \geq 0$  for all  $\lambda \neq 0$

**Example//**  $p = 2$  then,  $A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 4 \end{bmatrix}$ , prove that the quadratic form  $Q(\underline{X})$  is p.s.d

Solution//  $|[A - \lambda I]| = 0$

$$\Rightarrow \left| \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 4 \end{bmatrix} - \lambda \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \right| = 0$$

$$\Rightarrow \left| \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 4 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \lambda & 0 \\ 0 & \lambda \end{bmatrix} \right| = \left| \begin{bmatrix} 1-\lambda & 0-0 \\ 0-0 & 4-\lambda \end{bmatrix} \right| = 0$$

$$\Rightarrow \left| \begin{bmatrix} 1-\lambda & 0 \\ 0 & 4-\lambda \end{bmatrix} \right| = (1-\lambda)(4-\lambda) - 0*0 = (\lambda^2 - 5\lambda + 4) = 0$$

$$\Rightarrow (1-\lambda) = 1, (4-\lambda) = 4$$

$$\therefore \lambda_1 = 1 \text{ and } \lambda_2 = 4 > 0 \quad \therefore Q(\underline{X}) \text{ is p.d}$$

**Example//**

$p = 3$  then,  $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & -1 \\ -1 & 2 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$ , prove that the quadratic form  $Q(\underline{X})$  is p. s. d

Solution//  $\det |[A - \lambda I]| = 0$

نیمه ده بیت بزاین  $(I)$  ده کاته  $\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$  چونکه  $(A)$  ده کاته  $(3 \times 3)$

وه ههروهه ده بیت  $(A)$  سینگوشه کانیاں یه کسان بن.

یانی به شیوه یه کی گشتی ده بیت  $(Q(\underline{X}))$  (square) بیت.

$$\left| \begin{bmatrix} 2 & -1 & -1 \\ -1 & 2 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{bmatrix} - \lambda \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \right| = 0 \quad (\lambda) \text{ جارانی ناو } (I) \text{ ده کاهین}$$

$$\Rightarrow \begin{bmatrix} 2 & -1 & -1 \\ -1 & 2 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \lambda & 0 & 0 \\ 0 & \lambda & 0 \\ 0 & 0 & \lambda \end{bmatrix} = 0$$

$$\Rightarrow \begin{vmatrix} 2-\lambda & -1 & -1 \\ -1 & 2-\lambda & -1 \\ -1 & -1 & 2-\lambda \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 2-\lambda & -1 & -1 & 2-\lambda & -1 \\ -1 & 2-\lambda & -1 & -1 & 2-\lambda \\ -1 & -1 & 2-\lambda & -1 & -1 \end{vmatrix}$$

$$(2-\lambda) \cdot (2-\lambda) \cdot (2-\lambda) + (-1 * -1 * -1) + (-1 * -1 * -1)$$

$$-(-1 * (2-\lambda) * -1) - (-1 * -1 * (2-\lambda) - (2-\lambda) * -1 * -1)$$

$$= [(2-\lambda)^3 - 1 - 1] - [(2-\lambda) + (2-\lambda) + (2-\lambda)] = 0$$

$$= [(2-\lambda)^3 - 2 - 3(2-\lambda)] = 0$$

$$\underline{(8 - 12\lambda + 6\lambda^2 - \lambda^3)} - \underline{2 - 6 + 3\lambda}$$

$$6\lambda^2 - \lambda^3 - 9\lambda = 0 \quad \times - \Rightarrow -6\lambda^2 + \lambda^3 + 9\lambda = 0 \Rightarrow \lambda^3 - 6\lambda^2 + 9\lambda$$

$$\lambda(\lambda^2 - 6\lambda + 9)$$

$$\lambda_1 = 0, \quad \lambda^2 - 6\lambda + 9 = 0 \Rightarrow (\lambda - 3)(\lambda - 3) \Rightarrow \lambda_2 \text{ and } \lambda_3 = 3 \geq 0$$

$$Q(\underline{X}) = P. s. d$$

$$\Rightarrow \lambda_1, \lambda_2 = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} = \frac{6 \pm \sqrt{(-6)^2 - 4(1)(9)}}{2(1)} = 3 \text{ or } (\lambda - 3)^2 = 0$$

$\therefore \lambda_1 = 0$  and  $\lambda_2$  and  $\lambda_3 = 3 \geq 0 \quad \therefore Q(\underline{X})$  is p.s.d

### 3) Negative definite and Negative Semi-definite (n.s.d) and (n.d)

Negative definite and negative semi-definite quadratic forms are similarly defined ,meaning that:

The quadratic form is n.d if  $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n < 0$  for all  $\lambda \neq 0$

The quadratic form is n.s.d if  $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n \leq 0$  for all  $\lambda \neq 0$

Example// IF  $A = \begin{bmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{bmatrix}$

**Solution//** بهه مان شیوه ده بیټ (A) سیځو شه کانیاں (یه کسان) بیټ.

یانی به شیوه یه کی گشتی ده بیټ ( $Q(\underline{X})$ ) یه کسان بیټ، لهه موو بابه ته کان

$$(A - \lambda I) = 0$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{vmatrix} - \lambda \begin{vmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{vmatrix} = 0$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{vmatrix} - \begin{vmatrix} \lambda & 0 & 0 \\ 0 & \lambda & 0 \\ 0 & 0 & \lambda \end{vmatrix} = 0$$

$$\Rightarrow \begin{vmatrix} -2 - \lambda & 0 & 0 \\ 0 & -2 - \lambda & 0 \\ 0 & 0 & -2 - \lambda \end{vmatrix} = 0$$

$$(-2 - \lambda)^3 = 0$$

The eigenvalues  $\lambda = -2$

$\therefore Q(\underline{X})$  is n.d

نه گهر هاتوو سفر یان بچو کتر له سفر ( $Q(\underline{X}) \geq 0$ ) ده چوو  
نهوا ده لئین

**Negative Semi-definite**

به لام نه گهر هاتوو سفر و گه وره تر له سفر ( $Q(\underline{X}) \geq 0$ )  
ده چوو نهوا ده لئین

**Positive semi-definite**

**Example**// If  $A = \begin{bmatrix} -1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$  prove that  $Q(\underline{X})$  is n.s.d.

**Solution**//  $(A - \lambda I) = 0$

$$\left| \begin{bmatrix} -1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} - \lambda \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \right|$$

$$\left| \begin{bmatrix} -1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \lambda & 0 \\ 0 & \lambda \end{bmatrix} \right|$$

$$\Rightarrow \begin{vmatrix} -1 - \lambda & 1 \\ 1 & -1 - \lambda \end{vmatrix} = (-1 - \lambda) * (-1 - \lambda) - 1 * 1$$

$$\Rightarrow \lambda^2 + 2\lambda = 0$$

$$\Rightarrow \lambda(\lambda + 2) = 0$$

The eigenvalues are  $\lambda_1 = -2$  and  $\lambda_2 = 0$

$\therefore Q(\underline{X})$  is n. s. d

H.W//

A) If  $A = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$ , show that  $Q(\underline{X})$  is n. d

B) If  $A = \begin{bmatrix} -2 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{bmatrix}$ , prove that  $Q(\underline{X})$  is n. d

C) If  $A = \begin{bmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -2 \end{bmatrix}$ , prove that  $Q(\underline{X})$  is n. s. d

A) If  $A = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$ , show that  $Q(\underline{X})$  is n. d

**Solution**//

$$\left| \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} - \lambda \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \right| = \left| \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \lambda & 0 \\ 0 & \lambda \end{bmatrix} \right| = \begin{vmatrix} -1 - \lambda & 0 \\ 0 & -1 - \lambda \end{vmatrix}$$

$$\Rightarrow (-1 - \lambda)^2 = -1,$$

The eigenvalues  $\lambda = -1$

$\therefore Q(\underline{X})$  is n.d

B) If  $A = \begin{bmatrix} -2 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{bmatrix}$ , prove that  $Q(\underline{X})$  is n. d

**Solution//**

$$(A - \lambda I) = 0$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{vmatrix} - \lambda \begin{vmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{vmatrix} = 0$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{vmatrix} - \begin{vmatrix} \lambda & 0 & 0 \\ 0 & \lambda & 0 \\ 0 & 0 & \lambda \end{vmatrix} = 0$$

$$= \begin{bmatrix} -2 - \lambda & 1 - 0 & 0 \\ 1 - 0 & -2 - \lambda & 0 \\ 0 - 0 & 0 - 0 & -2 - \lambda \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -2 - \lambda & 1 & 0 \\ 1 & -2 - \lambda & 0 \\ 0 & 0 & -2 - \lambda \end{bmatrix}$$

$$(-2 - \lambda)^3 - 1$$

$$= (-2 - \lambda)(-2 - \lambda)(-2 - \lambda) - 1$$

$$(-2 - \lambda)(-2 - \lambda) = (-4 + 6\lambda + \lambda^2)(-2 - \lambda) - 1$$

$$(8 - 12\lambda - 2\lambda + 4\lambda - 6\lambda^2 - \lambda^3) - 1$$

$$(7 - 10\lambda - 6\lambda^2 - \lambda^3) \rightarrow \lambda(-3 - \lambda^2 - 6\lambda) = \lambda = 0, \quad \lambda = 3$$

**Positive semi-definite**

C) If  $A = \begin{bmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -2 \end{bmatrix}$ , prove that  $Q(\underline{X})$  is n. s. d

**Solution//**  $(A - \lambda I) = 0$

$$\begin{vmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -2 \end{vmatrix} - \lambda \begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{vmatrix}$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -2 \end{vmatrix} - \begin{vmatrix} \lambda & 0 \\ 0 & \lambda \end{vmatrix}$$

$$\Rightarrow \begin{vmatrix} -2-\lambda & 2 \\ 2 & -2-\lambda \end{vmatrix}$$

$$\Rightarrow \lambda^2 + 4\lambda = 0$$

$$\Rightarrow \lambda(\lambda + 4) = 0$$

$$= -4$$

***Negative Semi-definite***

#### 4) Determine the classification of quadratic form $Q(\underline{X})$

##### 1) positive definite.

بهیچی ئەم یاسایە بریاری کۆتایی لەسەر دەدەین.

ئەگەر هاتوو مەصفوفەکان تاک بوون ئەوا دەبێت ( $\text{determine} <$ ) بجوگتر بێت لە سفر، ( $1 \times 1, 3 \times 3, 5 \times 5$ ) وە ئەگەر مەصفوفەکان جوت بوون ئەوا دەبێت ( $\text{determine} > 0$ ), ( $2 \times 2, 4 \times 4, 6 \times 6$ ) بەم شیوەیە.

Example// 
$$\begin{bmatrix} -2 & 0 & -1 \\ 0 & -2 & -1 \\ -1 & -1 & -3 \end{bmatrix}$$

$$|-2| = -2 < 0$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 0 \\ 0 & -2 \end{vmatrix} = (-2 \times -2) - (0 \times 0) = 4 > 0$$

$$\begin{bmatrix} -2 & 0 & -1 \\ 0 & -2 & -1 \\ -1 & -1 & -3 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} -2 & 0 & -1 & -2 & 0 \\ 0 & -2 & -1 & 0 & -2 \\ -1 & -1 & -3 & -1 & -1 \end{bmatrix}$$

$$= (-2 \times -2 \times -3) + (0 \times -1 \times -1) + (-1 \times 0 \times -1) - (-1 \times -1 \times -2) - (-1 \times -1 \times -2) - (-3 \times 0 \times 0) = -8 < 0 \text{ positive definite}$$

کەواتە هەرسێ ( $\text{determine}$ ) پێچەوانەی هیچ لە یاساکە نەبوو کەواتە دەبێتە ( $\text{definite}$ ).

ئەگەر هاتباو لە شوێنی ( $-8$ ) مۆجەب هەشت با ( $8$ ) ئەوکات دەمان وت ( $\text{indefinite}$ ) چونکە ئێمە وتیمان دەبێت، مەصفوفەکان تاک بجوگتر بێت، لە سفر.

Example//

$$A = \begin{bmatrix} -4 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -3 \end{bmatrix}$$

$$|-4| = -4 < 0$$

$$\begin{vmatrix} -4 & 0 \\ 0 & -1 \end{vmatrix} = (-4 \times -1) - (0 \times 0) = 4 > 0$$

$$\begin{vmatrix} -4 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -3 \end{vmatrix} = -4 \times -1 \times -3 = -12 < 0$$

**Positive definite**

که واته هه رسی (determine) پیجه وانهی هیچ له یاساکه نه بوو که واته ده بیته (definite).

ئه گهر هاتباو له شوینی (-4) موجهب جواربا (4) ئه وکات ده مان وت (indefinite) چونکه ئیمه وتمان ده بیته، مه صفوفه ی تاک بجو کتر بیته، له سفر.

Example//

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -2 \\ -2 & 1 \end{bmatrix}$$

$$|1| = 1 > 0$$

$$\begin{vmatrix} 1 & -2 \\ -2 & 1 \end{vmatrix} = (1 \times 1) - (-2 \times -2) = -3 < 0$$

Q)2022) **Determine** the classification of the following quadratic form  $Q(X)$

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 2 \\ 2 & -1 \end{bmatrix}$$

Solution:

$$\text{Order 1} \rightarrow |4| = 4 > 0, \text{ order 2} \rightarrow \begin{vmatrix} 4 & 2 \\ 2 & -1 \end{vmatrix} = (4 \times -1) - (2 \times 2) = -8 < 0$$

کهواته لیره ده بیته (indefinite) چونکه مه صفوفه ی تاک ده بیته بجو کتر بیته، له سفر به لیره دا گه وره تره له سفر  $1 > 0$  بویه ده بیته (indefinite)، وه دووه میس به هه مان شیوه پیجه وانیه یاسایه، وه نه گهر یه ک دانه شیان پیجه وانیه یاسا بوو نهوا ههر ده بیته (indefinite)

نه گهر هاتوو مه صفوفه کان تاک بوون نهوا ده بیته (determine) بجو کتر بیته له سفر،  $(1 \times 1, 3 \times 3, 5 \times 5)$  وه نه گهر مه صفوفه کان جوت بوون نهوا ده بیته  $(determine > 0)$ ،  $(2 \times 2, 4 \times 4, 6 \times 6)$  بهم شیوه یه.

$$(1 \times 1), (3 \times 3), (5 \times 5) \dots < 0$$

$$(2 \times 2), (4 \times 4), (6 \times 6) \dots > 0$$

**Example//**

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$$

$$|-1| = -1 < 0$$

$$\begin{vmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{vmatrix} = (-1 \times -1) - (0 \times 0) = 1 > 0$$

**Positive definite**

**Example//**

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$|1| = 1 > 0$$

$$\begin{vmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{vmatrix} = (1 \times 1) - (-1 \times -1) = 0$$

**indefinite**

**Example//** Determine the classification of quadratic form .

$$Q(\underline{X}) \text{ if } A = \begin{bmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 2 \\ 0 & 2 & 0 \end{bmatrix} \text{ Using } \text{eigenvalue} \text{ method.}$$

**Solution//**  $\text{Det}(A - \lambda I) = 0$

$$\begin{vmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 2 \\ 0 & 2 & 0 \end{vmatrix} - \lambda \begin{vmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{vmatrix} = 0$$

$$\begin{vmatrix} -2 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 2 \\ 0 & 2 & 0 \end{vmatrix} - \begin{vmatrix} \lambda & 0 & 0 \\ 0 & \lambda & 0 \\ 0 & 0 & \lambda \end{vmatrix} = 0$$

$$\begin{bmatrix} -2 - \lambda & 0 & 0 \\ 0 & -2 - \lambda & 2 \\ 0 & 2 & -\lambda \end{bmatrix} = 0$$

$$(-2 - \lambda)[(-2 - \lambda)(-2 - \lambda) - 4]$$

$$-2 - \lambda = 0, \quad \text{OR } (-2 - \lambda) - 4 = 0$$

$$-2 - \lambda \rightarrow \lambda = -2$$

$$[(-2 - \lambda)(-\lambda) - 4] = (2\lambda + \lambda^2 - 4) = 0$$

$$\lambda = -2 \quad \text{OR } \lambda_2, \lambda_3 = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$\lambda = -2 \quad \text{OR } \lambda_2, \lambda_3 = \frac{-2 \pm \sqrt{4 - 16}}{2} = -1 \pm \sqrt{5}$$

$Q(\underline{X}) = IS$  indefinite

**Example**//  $A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$

**Solution**//

$|1| = 1 > 0$  ,  $\begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{vmatrix} = (1 \times 1) - (0 \times 0) = 1 > 0$  *positive definite*

به لام نه گهر هاتباو  $1 > 0$  بهم شيويه ده رجوبايه ياني يه كسان بايه به سفر، نه وکاته ده بووه *positive semi definite*

## Negative definite

**Example:**

$$A = \begin{bmatrix} -2 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{bmatrix}$$

**Solution:**

order 1  $\rightarrow |-2| = -2 < 0$  , order 2  $\rightarrow \begin{vmatrix} -2 & 0 \\ 0 & -2 \end{vmatrix} = (-2 \times -2) - (1 \times 1) = 3 > 0$

order 3  $\rightarrow \begin{vmatrix} -2 & 1 & 0 & -2 & 1 \\ 1 & -2 & 0 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & -2 & 0 & 0 \end{vmatrix}$

$$(-2 \times -2 \times -2) + (1 \times 0 \times 0) + (0 \times 1 \times 0) - (0 \times -2 \times 0) - (0 \times 0 \times -2) - (-2 \times 1 \times 1) = -6 < 0$$

## Negative definite

**negative semi difinte** نه گهر  $-6 < 0$  هاتباو يه كسان بو بايه به سفر نه وکاته ده بووه

**positive semi difinte** وه نه گهر  $-2 < 0$  بهم شيويه ده رجوبايه  $2 > 0$  نه وکاته ده بووه

Example:

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$$

Solution:

$$\text{Order 1} \rightarrow |-1| = -1 < 0$$

$$\text{Order 2} \rightarrow \begin{vmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{vmatrix} = (-1 \times -1) - (0 \times 0) = 1 > 0$$

## Negative semi definite

به هم شیوازه دهتوانین دیاری بکهین کهوا ئه و (matrix) ه، (negative semi definite) ه.

ئه گهر هاتوو مه صفوفه تاکه کان یانی (1 × 1, 3 × 3, 5 × 5) بجوکترو یه کسان بوون به سفر، وه مه صفوفه جوته کان یانی (2 × 2, 4 × 4, 6 × 6) گهوره تر و یه کسان بوون به سفر، ئه وکاته ده بیته. (negative semi definite)

$0 \leq$  مه صفوفه تاکه کان

$0 \geq$  مه صفوفه جوته کان

Example//  $A = \begin{bmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -2 \end{bmatrix}$

Solution//  $|-2| = -2 < 0 \leftarrow \text{order 1}$

Order 2  $\rightarrow \begin{vmatrix} -2 & 2 \\ 2 & -2 \end{vmatrix} = (-2 \times -2) - (2 \times 2) = 0$  , is negative semi definite

لیزه دا هم داله ی یه کهم یاساکه ی گرته وه، هم داله ی دووهم یاساکه ی گرته وه، بویه

ده بیته *is negative semi definite*

Example//

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Solution // order 1  $\rightarrow |-1| = -1 < 0$

$$\text{Order 2} \rightarrow \begin{vmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -2 \end{vmatrix} = (-1 \times -2) - (0 \times 0) = 2 > 0$$

$$\text{Order 3} \rightarrow \begin{vmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

$$(-1 \times -2 \times 0) + (0 \times 0 \times 0) + (0 \times 0 \times 0) - (0 \times -2 \times 0) - (0 \times 0 \times -1) - (0 \times 0 \times 0) = 0$$

*is negative semi definite*

ليزه دا هم داله يه كه م ياساكه ي گرته وه، هم داله دوو م ياساكه ي گرته وه، هم داله سييه م ياساكه ي گرته وه، بويه ده بيته *is negative semi definite*

نه گهر  $-1 < 0$  به م شيويه ده رجوبايه  $1 > 0$  نه وکاته ده بووه

*is positive semi definite*

## Positive semi definite

Example//

$$A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & -1 \\ -1 & 2 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

Solution//

Order 1  $\rightarrow |2| = 2 > 0$

Order 2  $\rightarrow \begin{vmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 2 \end{vmatrix} = (2 \times 2) - (-1 \times -1) = 3 > 0$

Order 3  $\rightarrow \begin{vmatrix} 2 & -1 & -1 & 2 & -1 \\ -1 & 2 & -1 & -1 & 2 \\ -1 & -1 & 2 & -1 & -1 \end{vmatrix}$

$$= (2 \times 2 \times 2) + (-1 \times -1 \times -1) + (-1 \times -1 - 1) - (-1 \times 2 \times -1) - (-1 \times -1 \times 2) - (2 \times -1 \times -1) = 0$$

***is positive semi definite***

*is negative semi definite* نه گهر  $2 > 0$  بهم شیویه ده رجوبایه،  $-2 > 0$  نه وکاته ده بووه

Example//

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

Solution//

Order 1  $\rightarrow |1| = 1 > 0$

Order 2  $\rightarrow \begin{vmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{vmatrix} = (1 \times 1) - (-1 \times -1) = 0$

***is positive semi definite***

ئەگەر  $1 > 0$  بەم شىۋەيە دەرجوبايە  $-1 > 0$  ئەۋكاتە دەبوۋە *is negative semi definite*  
ۋە ئەگەر (Order 2) گەرەتەر دەرجوبايە لە سفر ئەۋكاتە دەبوۋە *positive definite*

## Chapter four

### Partition of vectors and matrix

Dif<sup>th</sup>: let  $\underline{X}$  be p-random vector with  $\underline{X} \sim (\underline{\mu}, \underline{\Sigma})$  then  $\underline{X}$  has been partitioned into sum- vectors, as follows.

واته (vector) ی (x) دابهش کراوته سهر (vector) ی بجووک تر .

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_r \\ \dots \\ x_{r+1} \\ x_{r+2} \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix}, \underline{X}^{(1)} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_r \end{bmatrix}, \underline{X}^{(2)} = \begin{bmatrix} x_1 + 1 \\ x_1 + 2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix}, \underline{\mu} = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \vdots \\ \mu_r \\ \dots \\ \mu_{r+1} \\ \mu_{r+2} \\ \vdots \\ \mu_p \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}, \underline{\mu}^{(1)} = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \vdots \\ \mu_r \end{bmatrix}, \underline{\mu}^{(2)} = \begin{bmatrix} \mu_1 + 1 \\ \mu_1 + 2 \\ \vdots \\ \mu_p \end{bmatrix}$$

یانی هه ریه کئیک له  $(\underline{X}^{(1)})$  و  $(\underline{X}^{(2)})$ ،  $(\underline{\mu})$ ، تایبتهت به خوویه وه ههیه.

$$\underline{\Sigma} = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \dots & \sigma_{1r} & \vdots & \sigma_{1r+1} & \sigma_{1r+2} & \dots & \sigma_{1p} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \dots & \sigma_{2r} & \vdots & \sigma_{2r+1} & \sigma_{2r+2} & \dots & \sigma_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{r1} & \sigma_{r2} & \dots & \sigma_{rr} & \vdots & \sigma_{rr+1} & \sigma_{rr+2} & \dots & \sigma_{rp} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ \sigma_{r+11} & \sigma_{r+12} & \dots & \sigma_{r+1r} & \vdots & \sigma_{r+1r+1} & \sigma_{r+1r+2} & \dots & \sigma_{r+1p} \\ \sigma_{r+21} & \sigma_{r+22} & \dots & \sigma_{r+2r} & \vdots & \sigma_{r+2r+1} & \sigma_{r+2r+2} & \dots & \sigma_{r+2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{p1} & \sigma_{p2} & \dots & \sigma_{pr} & \vdots & \sigma_{pr+1} & \sigma_{pr+2} & \dots & \sigma_{pp} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\Sigma}_{11} & \underline{\Sigma}_{12} \\ \underline{\Sigma}_{21} & \underline{\Sigma}_{22} \end{bmatrix}$$

$$\underline{\Sigma}_{11} = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \dots & \sigma_{1r} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \dots & \sigma_{2r} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ \sigma_{r1} & \sigma_{r2} & \dots & \sigma_{rr} \end{bmatrix} = \text{var}(\underline{X}^{(1)}), \underline{\Sigma}_{21} = \begin{bmatrix} \sigma_{r+11} & \sigma_{1r+2} & \dots & \sigma_{r+1r} \\ \sigma_{r+21} & \sigma_{2r+2} & \dots & \sigma_{r+2r} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ \sigma_{p1} & \sigma_{p2} & \dots & \sigma_{pr} \end{bmatrix} = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)})$$

$$\underline{\Sigma}_{12} = \begin{bmatrix} \sigma_{1r+1} & \sigma_{1r+2} & \dots & \sigma_{1p} \\ \sigma_{2r+1} & \sigma_{2r+2} & \dots & \sigma_{2p} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ \sigma_{rr+1} & \sigma_{rr+2} & \dots & \sigma_{rp} \end{bmatrix} = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}),$$

$$\underline{\Sigma}_{22} = \begin{bmatrix} \sigma_{r+1r+1} & \sigma_{r+1r+2} & \dots & \sigma_{r+1p} \\ \sigma_{r+2r+1} & \sigma_{r+2r+2} & \dots & \sigma_{r+2p} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ \sigma_{pr+1} & \sigma_{pr+2} & \dots & \sigma_{pp} \end{bmatrix} = \text{cov}(\underline{X}^{(2)})$$

$$\Sigma = \begin{bmatrix} \text{var}(\underline{X}^{(1)}) & \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) \\ \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) & \text{cov}(\underline{X}^{(2)}) \end{bmatrix}$$

$$\text{Var} - \text{cov}(\underline{X}) = \Sigma$$

$$\Sigma = E(\underline{X} - \underline{\mu})(\underline{X} - \underline{\mu})'$$

$$\Sigma_{11} = \text{var} - \text{cov}(\underline{X}^{(1)}) = E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})'$$

$$\Sigma_{22} = \text{var} - \text{cov}(\underline{X}^{(2)}) = E(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$$

$$\Sigma_{12} = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$$

$$\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$$

$$\underline{X}^{(1)} \sim N(\underline{\mu}^{(1)}, \Sigma_{11})$$

$$\underline{X}^{(2)} \sim N(\underline{\mu}^{(2)}, \Sigma_{22})$$

Example //  $(x_1 x_2 | x_3) = (\underline{x}^{(1)} | \underline{x}^{(2)})$

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \dots \\ x_3 \end{bmatrix} \sim \left( \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \dots \\ \mu_3 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \vdots & \sigma_{13} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \vdots & \sigma_{23} \\ \dots & \dots & \vdots & \dots \\ \sigma_{31} & \sigma_{32} & \dots & \sigma_{33} \end{bmatrix} \right), \underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \dots \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{x}^{(1)} \\ \underline{x}^{(2)} \end{bmatrix}, \underline{\mu} = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \dots \\ \mu_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\Sigma = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} & \vdots & \sigma_{13} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \vdots & \sigma_{23} \\ \dots & \dots & \vdots & \dots \\ \sigma_{31} & \sigma_{32} & \dots & \sigma_{33} \end{bmatrix}$$

$$\Sigma_{11} = \begin{bmatrix} \sigma_{11} & \sigma_{12} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} \end{bmatrix} = \text{var}(\underline{X}^{(1)}) , \Sigma_{12} = \begin{bmatrix} \sigma_{13} \\ \sigma_{23} \end{bmatrix} = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) , \Sigma_{21} = [\sigma_{31} \quad \sigma_{32}] = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) , \Sigma_{22} = [\sigma_{33}] = \text{cov}(\underline{X}^{(2)})$$

$$\Sigma = \begin{bmatrix} \text{var}(\underline{X}^{(1)}) & \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) \\ \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) & \text{cov}(\underline{X}^{(2)}) \end{bmatrix}$$

$$\text{Var-cov}(\underline{X}) = \Sigma$$

$$\Sigma = E(\underline{X} - \underline{\mu})(\underline{X} - \underline{\mu})'$$

$$\Sigma_{11} = \text{var} - \text{cov}(\underline{X}^{(1)}) = E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})'$$

$$\Sigma_{22} = \text{var} - \text{cov}(\underline{X}^{(2)}) = E(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$$

$$\Sigma_{12} = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$$

$$\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$$

$$\underline{X}^{(1)} \sim N(\underline{\mu}^{(1)}, \Sigma_{11})$$

$$\underline{X}^{(2)} \sim N(\underline{\mu}^{(2)}, \Sigma_{22})$$

## Functions of Multivariate Normal Distribution

### I- Marginal Distribution function

Let the j.p.d.f of two r.v.s X and Y is given by  $f(x, y)$  then the m.p.d.f of X

$$f(x) = \int_{R_y} f(x, y) dy$$

And the marginal p.d.f of Y is denoted by  $g(y)$  and is define as

$$g(y) = \int_{R_x} f(x, y) dx$$

If X and Y are independent, then  $f(x, y) = f(x) \cdot f(y)$

In general case of  $(x_1, x_2, \dots, x_p)$  with j.p.d.f is  $f(x_1, x_2, \dots, x_p)$  or  $f(\underline{X})$

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_r \\ \dots \\ x_r + 1 \\ x_r + 2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix}, \quad \underline{X}^{(1)} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_r \end{bmatrix}, \quad \underline{X}^{(2)} = \begin{bmatrix} x_1 + 1 \\ x_1 + 2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix}$$

Then the j.p.d.f of  $\underline{X}^{(1)}$  is

$$\int_1(\underline{X}^{(1)}) = \int_{R_{\underline{X}^{(1)}}} f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) d\underline{X}^{(2)}$$

$$\int_1(x_1, x_2, \dots, x_r) = \int_{R_{X_{r+1}}} \dots \int_{R_{X_p}} f(x_1, x_2, \dots, x_p) dx_{r+1} \dots dx_p$$

And the j.p.d.f of  $\underline{X}^{(2)}$

$$\int_2(\underline{X}^{(2)}) = \int_{R_{\underline{X}^{(1)}}} f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) d\underline{X}^{(1)}$$

$$\int_2(x_{r+1}, x_{r+2}, \dots, x_p) = \int_{R_{X_r}} \dots \int_{R_{X_1}} f(x_1, x_2, \dots, x_p) dx_1 \dots dx_r$$

If  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent  $f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = f(\underline{X}^{(1)}) \cdot f(\underline{X}^{(2)})$

## II. The moment of Multivariable

A. The Expected value of random vector  $\underline{X}$  is the vector of expectation of its elements

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix} \Rightarrow E(\underline{X}) = \begin{bmatrix} E(x_1) \\ E(x_2) \\ \vdots \\ E(x_p) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \int x_1 f(x_1) dx_1 \\ \int x_2 f(x_2) dx_2 \\ \vdots \\ \int x_p f(x_p) dx_p \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mu_1 \\ \mu_2 \\ \vdots \\ \mu_p \end{bmatrix}$$

B. the Expected value of random vector ( $Z$ ) is the vector of expectation of in elements.

$$Z = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \cdots & x_{13} \\ x_{21} & x_{22} & \cdots & x_{23} \\ \cdots & \cdots & \ddots & \cdots \\ x_{n1} & x_{n2} & \cdots & x_{n3} \end{bmatrix} \Rightarrow E(Z) = \begin{bmatrix} E(x_{11}) & E(x_{12}) & \cdots & E(x_{13}) \\ E(x_{21}) & E(x_{22}) & \cdots & E(x_{23}) \\ \cdots & \cdots & \ddots & \cdots \\ E(x_{n1}) & E(x_{n2}) & \cdots & E(x_{n3}) \end{bmatrix}$$

C.  $E(x_1^r x_2^r \cdots x_p^r) = \int_{-\infty}^{\infty} \cdots \int_{-\infty}^{\infty} x_1^r x_2^r \cdots f(x_1, x_2, \dots, x_p) dx_p \cdots dx_1$

D. if  $A$  &  $B$  are two constant matrix, then  $E(AZB) = AE(Z)B$

E. if  $\underline{X} = T\underline{Y}$  where  $\underline{X}$  and  $\underline{Y}$  are two random vectors, and  $T$  is constant, then.

$$E(\underline{X}) = TE(\underline{Y})$$

F- the correlation coefficient between  $X_i$  and  $X_j$

$$Y_{ij} = \frac{cov(X_i, X_j)}{\sqrt{f(X_i)}\sqrt{f(X_j)}} = \frac{E(X_i - E(X_i))(X_j - E(X_j))}{\sqrt{E(X_i - E(X_i))^2}\sqrt{E(X_j - E(X_j))^2}} = \frac{\sigma_{ij}}{\sqrt{\sigma_{ii}}\sqrt{\sigma_{jj}}} = \frac{\sigma_{ij}}{\sigma_i\sigma_j}$$

And the matrix of population correlation.

$$\rho = \begin{bmatrix} 1 & \rho_{12} & \rho_{13} & \cdots & \rho_{1p} \\ \rho_{21} & 1 & \rho_{23} & \cdots & \rho_{2p} \\ \rho_{31} & \rho_{32} & 1 & \cdots & \rho_{3p} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \rho_{p1} & \rho_{p2} & \rho_{p3} & \cdots & 1 \end{bmatrix}_{p \times p}$$

هه ره دهه م (correlation matrix) سینگوشه کانیا ن یه کسانن، واته (symmetric matrix)

### III. The Statistical Independence

Let  $X$  &  $Y$  are two r.v.s with j.p.d.f  $f(x, y)$  and they are said to be independent if:

$$f(x, y) = f(x) * f(y)$$

Where  $f(x)$  &  $f(y)$  are the marginal distribution function of  $(x, y)$  respectively,

Then the j.p.d.f of  $(x_1, x_2, \dots, x_p)$  is  $f(x_1, x_2, \dots, x_p)$

Then the set of r.v.'s are said to be independent if :

$$f(x_1, x_2, \dots, x_p) = f_1(x_1) * f_2(x_2) * \dots * f_p(x_p) = \prod_{i=1}^p f_i(x_i)$$

Where  $f_i(x_i)$  is the m.p.d.f of  $x_i$  where  $i = 1, 2, \dots, p$

Theorem : let  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$  where  $\underline{X} = \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix}$ ,  $\Sigma = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}$

1- show that  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent if  $\Sigma_{12} = 0$

2- if  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent if  $\Sigma_{12} = 0$

Proof:

1- the joint p.d.f. of  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2}(\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1}(\underline{X} - \underline{\mu})\right)$$

$$Q(\underline{X}) = (\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1}(\underline{X} - \underline{\mu})$$

$$Q(\underline{X}) = (\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)} \quad \underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}^{-1} \begin{pmatrix} \underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)} \end{pmatrix}$$

$$\Sigma^{-1} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11}^{-1} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \Sigma_{22}^{-1} \end{bmatrix}$$

$$Q(\underline{X}) = (\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1}(\underline{X} - \underline{\mu})$$

$$Q(\underline{X}) = [(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})' \quad (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'] \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}^{-1} \begin{pmatrix} \underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)} \end{pmatrix}$$

$$Q(\underline{X}) = (\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})' \Sigma_{11}^{-1} (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' \Sigma_{22}^{-1} \begin{pmatrix} \underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)} \end{pmatrix}$$

$$Q(\underline{X}) = (\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})' \Sigma_{11}^{-1} \underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)} + (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' \Sigma_{22}^{-1} \underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)}$$

$$Q(\underline{X}) = Q(\underline{X}^{(1)}) + Q(\underline{X}^{(2)})$$

The j.p.d.f of  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  is as follows

$$f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}; \underline{\mu}^{(1)}, \underline{\mu}^{(2)}, \Sigma_{11}, \Sigma_{22}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{r}{2}} (2\pi)^{\frac{p-r}{2}} |\Sigma_{11}|^{\frac{1}{2}} |\Sigma_{22}|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2}(Q(\underline{X}^{(1)}) + Q(\underline{X}^{(2)}))\right)$$

$$f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}; \underline{\mu}^{(1)}, \underline{\mu}^{(2)}, \Sigma_{11}, \Sigma_{22}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{r}{2}} |\Sigma_{11}|^{\frac{1}{2}}} \text{Exp}\left(-\frac{1}{2} Q(\underline{X}^{(1)})\right) \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p-r}{2}} |\Sigma_{22}|^{\frac{1}{2}}} \text{exp}\left(-\frac{1}{2} Q(\underline{X}^{(2)})\right)$$

$$f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}; \underline{\mu}^{(1)}, \underline{\mu}^{(2)}, \Sigma_{11}, \Sigma_{22}) = f(\underline{X}^{(1)}) * f(\underline{X}^{(2)})$$

proved

$$\Sigma^{-1} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}^{-1} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11}^{-1} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \Sigma_{22}^{-1} \end{bmatrix}$$

let  $B = \begin{bmatrix} B_{11} & 0 \\ 0 & B_{22} \end{bmatrix}$  It the inverse of the  $\Sigma$  matrix then  $\begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} B_{11} & 0 \\ 0 & B_{22} \end{bmatrix}$

$$\begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} B_{11} & 0 \\ 0 & B_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} * B_{11} + \Sigma_{12} * 0 & \Sigma_{11} * 0 + \Sigma_{12} * B_{22} \\ \Sigma_{21} * B_{11} + \Sigma_{22} * 0 & \Sigma_{21} * 0 + \Sigma_{22} * B_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} B_{11} & 0 \\ 0 & \Sigma_{22} B_{22} \end{bmatrix} \\ = \begin{bmatrix} I_{11} & 0 \\ 0 & I_{22} \end{bmatrix}$$

$$B_{11} = \Sigma_{11}^{-1} I_{11} = B_{11} = \Sigma_{11}^{-1}, \quad B_{22} = \Sigma_{22}^{-1} I_{22}, \quad B_{22} = \Sigma_{22}^{-1}$$

2- if  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent if  $\Sigma_{12} = 0$

$$\Sigma_{11} = E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)}) (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$$

Let  $X_i$  be a variable from the first subset  $\underline{X}^{(1)}$  where  $i = 1, 2, \dots, r$

And  $X_j$  be a variable from the secont subset  $\underline{X}^{(2)}$  where  $j = r + 1, r + 2, \dots, p$

Now , we wont to prove that  $cov(X_i, X_j) = 0$

$$\sigma_{ij} = cov(X_i, X_j) = E(X_i - \mu_i)(X_j - \mu_j)$$

$$E(x) = \int x f(x) dx$$

$$E(X_i - \mu_i)(X_j - \mu_j) = \int_{-\infty}^{\infty} \ddot{p} \int_{-\infty}^{\infty} (X_i - \mu_i)(X_j - \mu_j) f(x_1, x_2, \dots, x_p) dx_p \dots dx_1$$

$\therefore \underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent by assumption

$$f(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = f(\underline{X}^{(1)}) * f(\underline{X}^{(2)})$$

$$f(x_1, x_2, \dots, x_p) = f(x_1, x_2, \dots, x_r) * f(x_{r+1}, x_{r+2}, \dots, x_p)$$

$$\sigma_{ij} = \int_{-\infty}^{\infty} \ddot{p} \int_{-\infty}^{\infty} (X_i - \mu_i)(X_j - \mu_j) f(x_1, x_2, \dots, x_r) * f(x_{r+1}, x_{r+2}, \dots, x_p)$$

$$\begin{aligned} \sigma_{ij} &= \int_{-\infty}^{\infty} \ddot{r} \int_{-\infty}^{\infty} (X_i - \mu_i) f(x_1, x_2, \dots, x_r) dx_r \dots dx_1 \\ &\quad * \int_{-\infty}^{\infty} \ddot{p} \int_{-\infty}^{\infty} (X_j - \mu_j) f(x_{r+1}, x_{r+2}, \dots, x_p) dx_p \dots dx_{r+1} \end{aligned}$$

$$\sigma_{ij} = E(X_i - \mu_i)E(X_j - \mu_j)$$

$$\sigma_{ij} = (E(X_i) - \mu_i)(E(X_j) - \mu_j)$$

$$\sigma_{ij} = (\mu_i - \mu_i)(\mu_j - \mu_j) = 0 * 0 = 0$$

$$\therefore = 0 \Rightarrow \sum_{21} = 0 \text{ PROVED}$$

H.W// for the following data that are normally distributed  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \underline{\Sigma})$  find mean vector, var-covar matrix, correlation matrix, and prove or disprove that

$\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent, if:

$$\underline{X}^{(1)} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}, \underline{X}^{(2)} = \begin{bmatrix} x_3 \\ x_4 \end{bmatrix}$$

$x_1$	35	35	40	10	6	20	35	35	35	30
$x_2$	3.5	4.5	30	2.8	2.7	2.8	4.6	10.9	8	1.6
$x_3$	2.8	2.7	4.38	3.21	2.73	2.81	2.88	2.9	3.28	3.2
$x_4$	1	2	2	4	3	2	1	0	0	2

Solution//

$$X = \begin{bmatrix} 35 & 3.5 & 2.8 & 1 \\ 35 & 4.5 & 2.7 & 2 \\ 40 & 30 & 4.38 & 2 \\ 10 & 02.8 & 3.21 & 4 \\ 6 & 2.7 & 2.73 & 3 \\ 20 & 2.8 & 2.81 & 2 \\ 35 & 4.6 & 2.88 & 1 \\ 35 & 10.9 & 2.9 & 0 \\ 35 & 8 & 3.28 & 0 \\ 30 & 1.6 & 3.2 & 2 \end{bmatrix}$$

$$\bar{X} = \begin{bmatrix} \bar{X}_1 \\ \bar{X}_2 \\ \bar{X}_3 \\ \bar{X}_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 28.1 \\ 7.18 \\ 3.08 \\ 1.7 \end{bmatrix}$$

$$\bar{X}_1 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(35 + 35 + 40 + 10 + 6 + 20 + 35 + 35 + 35 + 30)}{10} = \frac{281}{10} = 28.1$$

$$\bar{X}_2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(3.5 + 4.5 + 30 + 2.8 + 2.7 + 2.8 + 4.6 + 10.9 + 8 + 1.6)}{10} = \frac{71.8}{10} = 7.18$$

$$\bar{X}_3 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(2.8 + 2.7 + 4.38 + 3.21 + 2.73 + 2.81 + 2.88 + 2.9 + 3.28 + 3.2)}{10} = \frac{30.8}{10} = 3.08$$

$$\bar{X}_4 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(1 + 2 + 2 + 4 + 3 + 2 + 1 + 0 + 0 + 2)}{10} = \frac{17}{10} = 1.7$$

$$S = \begin{bmatrix} S_{11} & S_{12} & S_{13} & S_{14} \\ S_{21} & S_{22} & S_{23} & S_{24} \\ S_{31} & S_{32} & S_{33} & S_{34} \\ S_{41} & S_{42} & S_{43} & S_{44} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 140.54 & 49.7 & 1.94 & -11.08 \\ 49.7 & 75.25 & 3.68 & -1.78 \\ 1.94 & 3.68 & 0.25 & 0.04 \\ -11.08 & -1.78 & 0.04 & 1.57 \end{bmatrix}$$

$$S_{11} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)^2}{n - 1}$$

$$S_{11} = \frac{\sum_{i=1}^{10} (35 - 28.1)^2 + (35 - 28.1)^2 + (40 - 28.1)^2 + (10 - 28.1)^2 + \dots + (30 - 28.1)^2}{9}$$

$$\frac{1264.86}{9} = 140.54$$

$$S_{22} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{X}_2)^2}{n - 1}$$

$$= \frac{\sum_{i=1}^{10} (3.5 - 7.18)^2 + (4.5 - 7.18)^2 + (30 - 7.18)^2 + (2.8 - 7.18)^2 + \dots + (1.6 - 7.18)^2}{10 - 1} = \frac{677.25}{9} = 75.25$$

$$S_{33} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i3} - \bar{X}_3)^2}{n - 1}$$

$$= \frac{\sum_{i=1}^{10} (2.8 - 3.08)^2 + (2.7 - 3.08)^2 + (4.38 - 3.08)^2 + (3.21 - 3.08)^2 + \dots + (3.2 - 3.08)^2}{10 - 1} = \frac{2.25}{9} = 0.25$$

$$S_{44} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i4} - \bar{X}_4)^2}{n - 1}$$

$$= \frac{(1 - 1.7)^2 + (2 - 1.7)^2 + (2 - 1.7)^2 + (4 - 1.7)^2 + (3 - 1.7)^2 + (2 - 1.7)^2 + \dots + (2 - 1.7)^2}{10 - 1} = \frac{14.13}{9} = 1.57$$

$$S_{12} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)(x_{i2} - \bar{X}_2)}{n - 1}$$

$$= \frac{(35 - 28.1)(3.5 - 7.18) + (35 - 28.1)(4.5 - 7.18) + (40 - 28.1)(30 - 7.18) + (10 - 28.1)(2.8 - 7.18) + (6 - 28.1)(2.7 - 7.18) + (20 - 28.1)(2.8 - 7.18) + (35 - 28.1)(4.6 - 7.18) + (35 - 28.1)(10 - 7.18) + (35 - 28.1)(8. - 7.18) + (30 - 28.1)(1.6 - 7.18)}{9} = \frac{444.274}{9} = 49.7$$

$$s_{13} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{j3} - \bar{x}_3)}{n - 1}$$

$$= \frac{(35 - 28.1)(2.8 - 3.08) + (35 - 28.1)(2.7 - 3.08) + (40 - 28.1)(4.38 - 3.08) + (10 - 28.1)(3.21 - 3.08) + (6.28 - 28.1)(2.73 - 3.08) + (20 - 28.1)(2.81 - 3.08) + (35 - 28.1)(2.88 - 3.08) + (35 - 28.1)(2.9 - 3.08) + (35 - 28.1)(3.28 - 3.03) + (30 - 28.1)(3.2 - 2 - 3.08)}{10 - 1} = \frac{17.471}{9} = 1.94$$

$$s_{14} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{j4} - \bar{x}_4)}{n - 1}$$

$$= \frac{(35 - 28.1)(1 - 1.7) + (35 - 28.1)(2 - 1.7) + (40 - 28.1)(2 - 1.7) + \dots + (30 - 28.1)(2 - 1.7)}{10 - 1}$$

$$= \frac{-106.2}{9} = -11.8$$

$$s_{21} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{x}_1)(x_{j2} - \bar{x}_2)}{n - 1}$$

$$= \frac{(3.5 - 7.18)(35 - 28.1) + (4.5 - 7.18)(35 - 7.18) + (30 - 7.18)(40 - 28.1) + \dots + (1.6 - 7.18)(30 - 28.1)}{10 - 1}$$

$$= \frac{447.3}{9} = 49.7$$

$$s_{23} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{x}_2)(x_{j3} - \bar{x}_3)}{n - 1}$$

$$= \frac{(3.5 - 7.18)(2.8 - 3.08) + (4.5 - 7.18)(2.7 - 3.08) + (30 - 7.18)(4.38 - 3.08) + \dots + (1.6 - 7.18)(3.2 - 3.08)}{10 - 1}$$

$$= \frac{33.12}{9} = 3.68$$

$$s_{24} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{x}_2)(x_{j4} - \bar{x}_4)}{n - 1}$$

$$= \frac{(3.5 - 7.18)(1 - 1.7) + (4.5 - 7.18)(2 - 1.7) + (30 - 7.18)(4.38 - 1.7) + \dots + (1.6 - 7.18)(2 - 1.7)}{10 - 1}$$

$$= \frac{-16.02}{9} = -1.78$$

$$s_{34} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i3} - \bar{x}_2)(x_{i4} - \bar{x}_4)}{n-1}$$

$$= \frac{(2.8 - 3.08)(1 - 1.7) + (2.7 - 3.08)(2 - 1.7) + (4.38 - 3.08)(1 - 1.7) + \dots + (3.2 - 3.08)(2 - 1.7)}{10 - 1}$$

$$= \frac{0.36}{9} = 0.04$$

## Correlation

وه ناپيت نه نجامه كان له يه ك گه وره تر بن وه ناشپيت له له سالب يه ك بجوگتر بن چونكه (correlation) له نيوان سالب يه ك و يه ك دايه.

$$s_{11} = v(x_1), \quad s_{22} = v(x_2), \quad s_{33} = v(x_3), \quad s_{44} = v(x_4)$$

$$R = \begin{bmatrix} r_{12} & r_{12} & r_{13} & r_{14} \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} & r_{24} \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} & r_{34} \\ r_{41} & r_{42} & r_{43} & r_{44} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & r_{12} & r_{13} & r_{14} \\ r_{21} & 1 & r_{23} & r_{24} \\ r_{31} & r_{32} & 1 & r_{34} \\ r_{41} & r_{42} & r_{43} & 1 \end{bmatrix}$$

$$r_{12} = \frac{cov(x_1, x_2)}{\sqrt{v(x_1)v(x_2)}} = \frac{cov(x_1, x_2)}{\sqrt{s_{11} * s_{22}}} = \frac{49.7}{\sqrt{140.54 * 75.25}} = \frac{49.7}{100.75} = 0.49$$

$$r_{13} = \frac{cov(x_1, x_3)}{\sqrt{v(x_1)v(x_3)}} = \frac{cov(x_1, x_3)}{\sqrt{s_{11} * s_{33}}} = \frac{s_{13}}{\sqrt{s_{11} * s_{33}}} = \frac{1.94}{\sqrt{140.54 * 0.04}} = \frac{1.94}{2.371} = 0.82$$

$$r_{14} = \frac{cov(x_1, x_4)}{\sqrt{v(x_1)v(x_4)}} = \frac{cov(x_1, x_4)}{\sqrt{s_{11} * s_{44}}} = \frac{s_{13}}{\sqrt{s_{11} * s_{44}}} = \frac{-11.8}{\sqrt{140.5 * 1.57}} = \frac{-11.08}{14.85} = -0.75$$

$$r_{24} = \frac{cov(x_2, x_4)}{\sqrt{v(x_2)v(x_4)}} = \frac{cov(x_2, x_4)}{\sqrt{s_{22} * s_{44}}} = \frac{s_{24}}{\sqrt{s_{22} * s_{44}}} = \frac{-1.78}{\sqrt{75.25 * 1.57}} = \frac{-1.78}{10.87} = -0.017$$

$$r_{34} = \frac{cov(x_3, x_4)}{\sqrt{v(x_3)v(x_4)}} = \frac{cov(x_3, x_4)}{\sqrt{s_{33} * s_{44}}} = \frac{s_{34}}{\sqrt{s_{33} * s_{44}}} = \frac{0.04}{\sqrt{0.25 * 1.57}} = \frac{0.04}{0.627} = 0.07$$

$$r_{23} = \frac{cov(x_2, x_3)}{\sqrt{v(x_2)v(x_3)}} = \frac{cov(x_2, x_3)}{\sqrt{s_{22} * s_{33}}} = \frac{s_{23}}{\sqrt{s_{22} * s_{33}}} = \frac{3.68}{\sqrt{75.25 * 0.25}} = \frac{3.68}{4.34} = 0.85$$

$$S = \begin{bmatrix} s_{11} & s_{12} & s_{13} & s_{14} \\ s_{21} & s_{22} & s_{23} & s_{24} \\ s_{31} & s_{32} & s_{33} & s_{34} \\ s_{41} & s_{42} & s_{43} & s_{44} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0.49 & 0.81 & -0.75 \\ 0.49 & 1 & 0.85 & -0.017 \\ 0.81 & 0.85 & 1 & 0.07 \\ -0.75 & -0.017 & 0.07 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} \underline{X}_1 \\ \underline{X}_2 \\ \underline{X}_3 \\ \underline{X}_4 \end{bmatrix}, \bar{X}^{(1)} = \begin{bmatrix} \underline{X}_1 \\ \underline{X}_2 \end{bmatrix}, \bar{X}^{(2)} = \begin{bmatrix} \underline{X}_3 \\ \underline{X}_4 \end{bmatrix}$$

$$S = \begin{bmatrix} s_{11} & s_{12} & s_{13} & s_{14} \\ s_{21} & s_{22} & s_{23} & s_{24} \\ s_{31} & s_{32} & s_{33} & s_{34} \\ s_{41} & s_{42} & s_{43} & s_{44} \end{bmatrix} = \left[ \begin{array}{cc|cc} 1 & 0.49 & 0.81 & -0.75 \\ 0.49 & 1 & 0.85 & -0.017 \\ \hline 0.81 & 0.85 & 1 & 0.07 \\ -0.75 & -0.017 & 0.07 & 1 \end{array} \right]$$

Q//for the following data that are normally distributed  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \underline{\Sigma})$  find mean vector , **var-covar matrix** , **correlation matrix** , and **prove or disprove that**

$\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are independent ,if:

$x_1$	1	2	3	4	5
$x_2$	1	4	0	1	10
$x_3$	2	3	0	2	-2

**Solution**

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}, \text{ it is possible to write it as a matrix: } X = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \\ 2 & 4 & 3 \\ 3 & 0 & 0 \\ 4 & 1 & 2 \\ 5 & 10 & -2 \end{bmatrix}$$

$$\bar{X}_1 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(1 + 2 + 3 + 4 + 5)}{5} = \frac{15}{5} = 3$$

$$\bar{X}_2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(1 + 4 + 0 + 1 + 10)}{5} = \frac{16}{5} = 3.2$$

$$\bar{X}_3 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(2 + 3 + 0 + 2 + (-2))}{5} = \frac{5}{5} = 1$$

$$\bar{\underline{X}} = \begin{bmatrix} \bar{X}_1 \\ \bar{X}_2 \\ \bar{X}_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ 3.2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$S = \begin{bmatrix} s_{11} & s_{12} & s_{13} \\ s_{21} & s_{22} & s_{23} \\ s_{31} & s_{32} & s_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2.5 & 3.75 & -2.25 \\ 3.75 & 16.7 & -5 \\ -2.25 & -5 & 4 \end{bmatrix}$$

$$S_{11} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)^2}{n - 1}$$

$$S_{11} = \frac{\sum_{i=1}^5 (1 - 3)^2 + (2 - 3)^2 + (3 - 3)^2 + (4 - 3)^2 + (5 - 3)^2}{5 - 1} = \frac{10}{4} = 2.5$$

$$S_{22} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{X}_2)^2}{n - 1}$$

$$= \frac{\sum_{i=1}^5 (1 - 3.2)^2 + (4 - 3.2)^2 + (0 - 3.2)^2 + (1 - 3.2)^2 + (10 - 3.2)^2}{5 - 1} = \frac{66.8}{4} = 16.7$$

$$S_{33} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i3} - \bar{X}_3)^2}{n - 1}$$

$$= \frac{\sum_{i=1}^5 (2 - 1)^2 + (3 - 1)^2 + (0 - 1)^2 + (2 - 1)^2 + (-2 - 1)^2}{5 - 1} = \frac{16}{4} = 4$$

$$S_{12} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)(x_{i2} - \bar{X}_2)}{n - 1}$$

$$= \frac{(1 - 3)(1 - 3.2) + (2 - 3)(4 - 3.2) + (3 - 3)(0 - 3.2) + (4 - 3)(1 - 3.2) + (5 - 3)(10 - 3.2)}{5 - 1}$$

$$= \frac{15}{4} = 3.75$$

$$S_{13} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)(x_{i3} - \bar{X}_3)}{n - 1}$$

$$= \frac{(1 - 3)(2 - 1) + (2 - 3)(3 - 1) + (3 - 3)(0 - 1) + (4 - 3)(2 - 1) + (5 - 3)(-2 - 1)}{5 - 1} = \frac{-9}{4}$$

$$= -2.25$$

$$S_{23} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{X}_2)(x_{i3} - \bar{X}_3)}{n - 1}$$

$$= \frac{(1 - 3.2)(2 - 1) + (4 - 3.2)(3 - 1) + (0 - 3.2)(0 - 1) + (1 - 3.2)(2 - 1) + (10 - 3.2)(-2 - 1)}{5 - 1}$$

$$= \frac{-20}{4} = -5$$

$$S = \left[ \begin{array}{c|cc} 2.5 & 3.75 & -2.25 \\ \hline 3.75 & 16.7 & -5 \\ -2.25 & -5 & 4 \end{array} \right]$$

$$\text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = S = \begin{bmatrix} S_{11} & S_{12} \\ S_{21} & S_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 16.7 & -5 & : & 3.75 \\ -5 & 4 & : & -2.25 \\ \dots & \dots & : & \dots \\ 3.75 & -2.25 & : & 2.5 \end{bmatrix}$$

Since  $S_{11} \neq 0$ , then  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are not independent

## Correlation

وه ناییت نه نجامه کان له یه ک گه وره تر بن وه ناشییت له له سالب یه ک بجوگتر بن چونکه (correlation) له نیوان سالب یه ک و یه کدایه.

$$s_{11} = v(x_1), \quad s_{22} = v(x_2), \quad s_{33} = v(x_3),$$

$$R = \begin{bmatrix} r_{12} & r_{12} & r_{13} \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & r_{12} & r_{13} \\ r_{21} & 1 & r_{23} \\ r_{31} & r_{32} & 1 \end{bmatrix}$$

$$r_{12} = \frac{\text{cov}(x_1, x_2)}{\sqrt{v(x_1)v(x_2)}} = \frac{\text{cov}(x_1, x_2)}{\sqrt{s_{11} * s_{22}}} = \frac{3.75}{\sqrt{2.5 * 16.75}} = \frac{3.75}{6.47} = 0.580$$

$$r_{13} = \frac{\text{cov}(x_1, x_3)}{\sqrt{v(x_1)v(x_3)}} = \frac{\text{cov}(x_1, x_3)}{\sqrt{s_{11} * s_{33}}} = \frac{s_{13}}{\sqrt{s_{11} * s_{33}}} = \frac{-2.25}{\sqrt{2.5 * 4}} = \frac{-2.25}{3.163} = 0.712$$

$$r_{23} = \frac{\text{cov}(x_2, x_3)}{\sqrt{v(x_2)v(x_3)}} = \frac{\text{cov}(x_2, x_3)}{\sqrt{s_{22} * s_{33}}} = \frac{s_{23}}{\sqrt{s_{22} * s_{33}}} = \frac{-5}{\sqrt{16.7 * 4}} = \frac{-5}{8.173} = -0.618$$

$$R = \begin{bmatrix} r_{12} & r_{12} & r_{13} \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0.580 & -0.712 \\ 0.580 & 1 & -0.618 \\ -0.712 & -0.618 & 1 \end{bmatrix}$$

Q//for the following data that are normally distributed  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \underline{\Sigma})$  find mean vector , **var-covar matrix** , **correlation matrix** , and **prove or disprove that**

$\underline{X}^{(1)} = [x_2]$  and  $\underline{X}^{(2)} = [x_1]$  are independent ,if:

$x_1$	-1	-2	0	-2
$x_2$	3	0	0	1
$x_3$	1	2	2	4

**Solution**

$$\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}, \text{ it is possible to write it as a matrix: } X = \begin{bmatrix} -1 & 3 & 1 \\ -2 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 2 \\ -2 & 1 & 4 \end{bmatrix}$$

$$\bar{X}_1 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(-1 + -2 + 0 + -2)}{4} = \frac{-5}{4} = -1.25$$

$$\bar{X}_2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(3 + 0 + 0 + 1)}{4} = \frac{4}{4} = 1$$

$$\bar{X}_3 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{(1 + 2 + 2 + 4)}{4} = \frac{9}{4} = 2.25$$

$$\bar{\underline{X}} = \begin{bmatrix} \bar{X}_1 \\ \bar{X}_2 \\ \bar{X}_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1.25 \\ 1 \\ 2.25 \end{bmatrix}$$

$$S = \begin{bmatrix} S_{11} & S_{12} & S_{13} \\ S_{21} & S_{22} & S_{23} \\ S_{31} & S_{32} & S_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.917 & 0 & -0.583 \\ 0 & 2 & -0.667 \\ -0.583 & -0.667 & 1.583 \end{bmatrix}$$

$$S_{11} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)^2}{n-1}$$

$$S_{11} = \frac{\sum_{i=1}^4 \frac{(-1 - (-1.25))^2 + (-2 - (-1.25))^2 + (0 - (-1.25))^2 + (-2 - (-1.25))^2}{4-1}}{3} = \frac{2.7501}{3} = 0.917$$

$$S_{22} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{X}_2)^2}{n-1}$$

$$= \frac{\sum_{i=1}^4 \frac{(3-1)^2 + (0-1)^2 + (0-1)^2 + (1-1)^2}{4-1}}{3} = \frac{6}{3} = 2$$

$$S_{33} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i3} - \bar{X}_3)^2}{n-1}$$

$$= \frac{\sum_{i=1}^4 \frac{(1-2.25)^2 + (2-2.25)^2 + (2-2.25)^2 + (4-2.25)^2}{4-1}}{3} = \frac{4.75}{3} = 1.583$$

$$S_{12} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)(x_{i2} - \bar{X}_2)}{n-1}$$

$$= \frac{(-1 - (-1.25))(3-1) + (-2 - (-1.25))(0-1) + (0 - (-1.25))(0-1) + (-2 - (-1.25))(1-1)}{4-1} = 0$$

$$S_{13} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i1} - \bar{X}_1)(x_{i3} - \bar{X}_3)}{n-1}$$

$$= \frac{(-1 - (-1.25))(1-2.25) + (-2 - (-1.25))(2-2.25) + (0 - (-1.25))(2-2.25) + (-2 - (-1.25))(4-2.25)}{4-1}$$

$$= -0.583$$

$$S_{23} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i2} - \bar{X}_2)(x_{i3} - \bar{X}_3)}{n-1}$$

$$= \frac{(3-1)(1-2.25) + (0-1)(2-2.25) + (0-1)(2-2.25) + (1-1)(4-2.25)}{4-1} = \frac{-2}{3}$$

$$= -0.667$$

$$S = \begin{matrix} & X_3 & X_1 & X_2 \\ \begin{matrix} X_3 \\ X_1 \\ X_2 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0.917 & 0 & -0.583 \\ 0 & 2 & -0.667 \\ -0.583 & -0.667 & 1.583 \end{bmatrix} & = & \left[ \begin{array}{c|cc} 2 & -0.667 & 0 \\ -0.667 & 1.583 & -0.583 \\ 0 & -0.583 & 0.917 \end{array} \right]$$

$$\text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = S = \begin{bmatrix} S_{11} & S_{12} \\ S_{21} & S_{22} \end{bmatrix} = \left[ \begin{array}{c|cc} 2 & -0.667 & 0 \\ -0.667 & 1.583 & -0.583 \\ 0 & -0.583 & 0.917 \end{array} \right]$$

Since  $S_{11} \neq 0$ , then  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  are not independent

## Correlation

وه نابیت نه نجامه کان له یه ک گوره تر بن وه ناشبیت له له سالب یه ک بجوگتر بن چونکه (correlation) له نیوان سالب یه ک و یه کدایه.

$$s_{11} = v(x_1), \quad s_{22} = v(x_2), \quad s_{33} = v(x_3),$$

$$R = \begin{bmatrix} r_{12} & r_{12} & r_{13} \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & r_{12} & r_{13} \\ r_{21} & 1 & r_{23} \\ r_{31} & r_{32} & 1 \end{bmatrix}$$

$$r_{12} = \frac{\text{cov}(x_1, x_2)}{\sqrt{v(x_1)v(x_2)}} = \frac{\text{cov}(x_1, x_2)}{\sqrt{s_{11} * s_{22}}} = \frac{0}{\sqrt{0.917 * 2}} = 0$$

$$r_{13} = \frac{\text{cov}(x_1, x_3)}{\sqrt{v(x_1)v(x_3)}} = \frac{\text{cov}(x_1, x_3)}{\sqrt{s_{11} * s_{33}}} = \frac{s_{13}}{\sqrt{s_{11} * s_{33}}} = \frac{-0.583}{\sqrt{0.917 * 1.583}} = -0.484$$

$$r_{23} = \frac{\text{cov}(x_2, x_3)}{\sqrt{v(x_2)v(x_3)}} = \frac{\text{cov}(x_2, x_3)}{\sqrt{s_{22} * s_{33}}} = \frac{s_{23}}{\sqrt{s_{22} * s_{33}}} = \frac{-0.667}{\sqrt{2 * 1.583}} = -0.375$$

$$R = \begin{bmatrix} r_{12} & r_{12} & r_{13} \\ r_{21} & r_{22} & r_{23} \\ r_{31} & r_{32} & r_{33} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -0.484 \\ 0 & 1 & -0.375 \\ -0.484 & -0.375 & 1 \end{bmatrix}$$

# Chapter five

## Transformations

### Transformation of variables.

Let the j.p.d.f of  $x_1, x_2, \dots, x_p$  be  $f(x_1, x_2, \dots, x_p)$ , consider the real-valued function:

$$Y_i = y_i(y_1, y_2, \dots, y_p), \quad i = 1, 2, \dots, p$$

Then, the transformation from the  $X$  –space to the  $Y$  –(one to one ) is the inverse transformation, which is  $X_i = X_i(y_1, y_2, \dots, y_p)$

Let the random variables,  $y_1, y_2, \dots, y_p$  are defined as:

$Y_i = y_i(y_1, y_2, \dots, y_p)$  then the j.p.d.f of  $y_1, y_2, \dots, y_p$

$$g(\underline{y}) = f(w(\underline{y})) |J|$$

به کاری دههینین نه گهر هاتوو (P.d.f) مان هه بووچون بیگورین بو (p.d.f) ی دیکه، نه گهر هاتوو احتمیالمان کرده سهر هاوکیشه یه ک وه کو  $(Y_i)$ .

Transformation of Quadratic form:

**Theorem:** let p-dimensional random vector  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \underline{\Sigma})$  and let  $\underline{y} = c\underline{x}$

Where c is non-singular matrix ( $|c| \neq 0$ ), find the distribution function of  $\underline{y}$

**Proof: the j.p.d.f of  $\underline{y}$**

$$g(\underline{y}) = f(w(\underline{y})) |J|$$

$$\underline{y} = c\underline{x} \quad \text{به زیادکردنی } (c^{-1}) \text{ بۆ ههردوو لا}$$

$$c^{-1}\underline{y} = \cancel{c^{-1}}c\underline{x}$$

$$c^{-1}\underline{y} = \underline{x} \rightarrow \underline{x} = c^{-1}\underline{y}$$

$$|J| = \left| \frac{dx}{dy} \right| =, i, e. \text{ We took absolute of the Jacobian.}$$

داتا شراوی ( $\underline{x} = c^{-1}\underline{y}$ ) وهرده گرین.

$$\underline{x} = c^{-1}$$

$$|J| = |c^{-1}| = \frac{1}{|c|} = \frac{1}{\sqrt{c^2}} = \frac{1}{\sqrt{c c'}}$$

$$\text{جارانی ده کهین.} \quad \frac{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}$$

$$\frac{1}{\sqrt{c c'}} * \frac{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}$$

$$|J| = \frac{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}{\sqrt{c \Sigma c'}}$$

Since the j.p.d.f of  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$

$$f(\underline{X}; \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2}(\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (\underline{X} - \underline{\mu})\right)$$

$$Q(\underline{X}) = (\underline{X} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (\underline{X} - \underline{\mu})$$

$$\underline{X} = \underline{x} = c^{-1}\underline{y}$$

$$Q(\underline{X}) = (c^{-1}\underline{y} - \underline{\mu})' \Sigma^{-1} (c^{-1}\underline{y} - \underline{\mu})$$

به زيادکردنی  $(cc^{-1})$  بۆ ههردوو لا بۆ ئهوهی بتوانین  $(c^{-1})$  هاوبهش دهريهينين.

$$Q(\underline{X}) = (c^{-1}\underline{y} - cc^{-1}\underline{\mu})' \Sigma^{-1} (c^{-1}\underline{y} - cc^{-1}\underline{\mu})$$

به هاوبهش دهريدههينين  $c^{-1}$

$$Q(\underline{X}) = (c^{-1}(\underline{y} - c\underline{\mu}))' \Sigma^{-1} (c^{-1}(\underline{y} - c\underline{\mu}))$$

ئينجا (transpose) دهكهينهوه.

$$Q(\underline{X}) = (\underline{y} - c\underline{\mu})' (c^{-1})' \Sigma^{-1} c^{-1} (\underline{y} - c\underline{\mu})$$

$$\therefore (c^{-1})' \Sigma^{-1} c^{-1} = (c \Sigma c')^{-1}$$

$$\Rightarrow Q(\underline{X}) = (\underline{y} - c\underline{\mu})' (c \Sigma c')^{-1} (\underline{y} - c\underline{\mu})$$

$$\therefore Q(\underline{X}) = Q(\underline{Y}) = (\underline{y} - c\underline{\mu})' (c \Sigma c')^{-1} (\underline{y} - c\underline{\mu})$$

كهواته  $(X)$  له نهخشه كه داد نه ما.

$$g(\underline{y}) = f(w(\underline{y})) |J|$$

$$w(\underline{y}) = (\underline{y} - c\underline{\mu})' (c \Sigma c')^{-1} (\underline{y} - c\underline{\mu}), \quad |J| = \frac{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}{\sqrt{c \Sigma c'}}$$

$$g(\underline{y}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\Sigma|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - c\underline{\mu})' (c \Sigma c')^{-1} (\underline{y} - c\underline{\mu})\right) \cdot \frac{|\Sigma|^{\frac{1}{2}}}{\sqrt{c \Sigma c'}}$$

$$g(\underline{y}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |c \Sigma c'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - c\underline{\mu})' (c \Sigma c')^{-1} (\underline{y} - c\underline{\mu})\right)$$

$$\therefore \underline{Y} \sim N(c \underline{\mu}, c \Sigma c')$$

**Example:** let  $\underline{X} \sim N \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 6 & -3 \\ -3 & 4 \end{bmatrix}$  where  $\underline{y} = \underline{c}\underline{x}$  find the distribution

$$y_1 = x_1 - x_2$$

**Solution:**

$$\underline{y} = \underline{c}\underline{x}, \quad \mathbf{y}_1 = x_1 - x_2, \quad \text{let } \mathbf{y}_2 = x_2$$

$x_1 - x_2 \rightarrow x_1 = 1, x_2 = -1$  له هاوکيشه‌ی به‌کهم  $y_2 = x_2 \rightarrow x_1 = 0, x_2 = 1$  له هاوکيشه‌ی دووهم

$$\begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

$$\underline{c} = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}, \quad \underline{c}' = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\underline{Y} \sim N(\underline{c}\underline{\mu}, \underline{c}\Sigma\underline{c}')$$

$$E(\underline{y}) = \underline{c}\underline{\mu} = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \underline{0}$$

$$\text{var}(\underline{y}) = \underline{c}\Sigma\underline{c}' = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 6 & -3 \\ -3 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 6 & -3 \\ -3 & 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \times 6 + (-1 \times -3) & (1 \times -3 + (-1 \times 4)) \\ 0 \times 6 + 1 \times -3 & 0 \times -3 + 1 \times 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 9 & -7 \\ -3 & 4 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 9 & -7 \\ -3 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 9 \times 1 + (-7 \times -1) & 9 \times 0 + (-7 \times 1) \\ -3 \times 1 + 4 \times -1 & -3 \times 0 + 4 \times 1 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 16 & -7 \\ -7 & 4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} v(y_1) & cov(y_1, y_2) \\ cov(y_1, y_2) & v(y_2) \end{bmatrix}$$

$$y_1 \sim N(0, 16), \quad y_2 \sim N(0, 4)$$

$$\therefore f(\underline{X}, \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\underline{c}\Sigma\underline{c}'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - \underline{\mu})' (\underline{c}\Sigma\underline{c}')^{-1} (\underline{y} - \underline{\mu})\right)$$

$$(16)^{-1} = \frac{1}{16}$$

$$g(y_1) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\underline{c}\Sigma\underline{c}'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - \underline{0})' (16)^{-1} (\underline{y} - \underline{0})\right)$$

$$g(y_1) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\underline{c}\Sigma\underline{c}'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{y_1^2}{32}\right) \quad g(y_1) = \begin{cases} \frac{1}{32\pi|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{y_1^2}{32}\right) & -\infty < y_1 < \infty \\ 0 & \text{o.w} \end{cases}$$

Example:

$$\text{Let } \underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma) \text{ where } \underline{\mu}' = [4 \quad 3 \quad -1], \Sigma = \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$$

Find:1. The p.d.f of  $y_2 = 2x_1 - 4x_2 + 5x_3$

2. the j p.d.f of  $\underline{y} = 5x_1 - 4x_2 + x_3$

Solution:1

دهبیت، به پتی ئه مه داواکاری بدۆزینه وه.

$$\underline{Y} \sim N(c \underline{\mu}, c \Sigma c')$$

پۆیسته نرخه (c) بدۆزینه وه، به م شیوه یه.

$$y_2 = 2x_1 - 4x_2 + 5x_3, \quad y_1 = x_1, \quad y_3 = x_3$$

له بهر ئه وه ی هاوکیشه ی ( $y_1, y_3$ ) له پرسیاردا نه دراوه ئه وه به خۆمان گریمانه ی بۆ ده که یین.

دۆزینه وه ی نرخه کانی (c) ی، به م شیوه یه ده بیت.

.  $y_1 = x_1 \Rightarrow x_1 = 1, x_2 = 0, x_3 = 0$ . ئینجا نرخه کان له ستونی یه که م داده نین.

.  $y_2 = 2x_1 - 4x_2 + 5x_3 \Rightarrow x_1 = 2, x_2 = -4, x_3 = 5$  ئینجا نرخه کان له ستونی دووهم داده نین.

.  $y_3 = x_3 \Rightarrow x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 1$  ئینجا نرخه کان له ستونی سێیه م داده نین.

یانی به م شیوه یه ی لێ دیت.

$$c = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & -4 & 5 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

ئینجا به کارهێنانی یاسا

ئامانجی سه ریه کیمان ئه وه یه نابیت (x) له هاوکیشه که دا هه بیت. یانی له شوینی (x) ده بیت، (y) ی، ده ره پتین.

$$\underline{y} = c\underline{x}$$

$$\Rightarrow \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ y_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & -4 & 5 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$$

$$c' = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & -4 & 5 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 \\ 0 & -4 & 0 \\ 0 & 5 & 1 \end{bmatrix}$$

$$E(\underline{y}) = c\underline{\mu} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & -4 & 5 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 4 \\ 3 \\ -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \times 4 + 0 \times 3 + 0 \times -1 \\ 2 \times 4 + (-4 \times 3) + 5 \times 3 \\ 0 \times 4 + 0 \times 3 + 1 \times -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 \\ -9 \\ -1 \end{bmatrix}$$

$$\text{var} - \text{cov}(\underline{y}) = c\Sigma c' = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & -4 & 5 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 \\ 0 & -4 & 0 \\ 0 & 5 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & -4 & 5 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \\ = \begin{bmatrix} 1 \times 3 + 0 \times 0 + 0 \times -1 & 1 \times 0 + 0 \times 5 + 0 \times 2 & 1 \times -1 + 0 \times 2 + 0 \times 1 \\ 2 \times 3 + -4 \times 0 + 5 \times -1 & 2 \times 0 + (-4 \times 5 + 5 \times 2) & 2 \times -1 + (-4 \times 2 + 5 \times 1) \\ 0 \times 3 + 0 \times 0 + 1 \times -1 & 0 \times 0 + 0 \times 5 + 1 \times 2 & 0 \times -1 + 0 \times 2 + 1 \times 1 \end{bmatrix} \\ = \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 1 & -10 & -5 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 1 & -10 & -5 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 \\ 0 & -4 & 0 \\ 0 & 5 & 1 \end{bmatrix} = \\ \begin{bmatrix} 3 \times 1 + 0 \times 0 + (-1 \times 0) & 3 \times 2 + 0 \times -4 + -1 \times 5 & 3 \times 0 + 0 \times 0 + (-1 \times 1) \\ 1 \times 1 + (-10 \times 0 + (-5 \times 0)) & 1 \times 2 + (-10 \times -4 + (-5 \times 5)) & 1 \times 0 + (-10 \times 0 + (-5 \times 1)) \\ -1 \times 1 + 2 \times 0 + 1 \times 0 & -1 \times 2 + 2 \times -4 + 1 \times 5 & -1 \times 0 + 2 \times 0 + 1 \times 1 \end{bmatrix} \\ = \begin{bmatrix} 3 & 1 & -1 \\ 1 & 17 & -5 \\ -1 & -5 & 1 \end{bmatrix}$$

$$y_1 \sim N(4, 3)$$

$$y_2 \sim N(-9, 17)$$

$$y_3 \sim N(-1, 1)$$

$\therefore$  j.p.d. f of  $\underline{y}$  is

$$\therefore f(\underline{X}, \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |c\Sigma c'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - \underline{\mu})' (c\Sigma c')^{-1} (\underline{y} - \underline{\mu})\right)$$

$$g(y_2) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |c\Sigma c'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} + 9)' (17)^{-1} (\underline{y} + 9)\right)$$

$$g(y_2) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |17|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (y_2 + 9)^2\right)$$

$$g(y_2) = \begin{cases} \frac{1}{|34\pi|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (y_2 + 9)^2\right) & -\infty < y_2 < \infty \\ 0 & \text{o.w} \end{cases}$$

داواکاری دووهم

## 2. the j.p.d.f of $\underline{y} = 5x_1 - 4x_2 + x_3$

ليزه دا پيويست ناکات  $(y_1)$  و  $(y_3)$  بدؤزينه وه چونکه ليزه دا  $(y)$  ي (vector) ه.

$$\underline{y} = 5x_1 - 4x_2 + x_3$$

$\swarrow$        $\swarrow$        $\swarrow$   
 $\underline{y} = c = 5, \quad -4, \quad 1$

$$\underline{y} = c\underline{x}$$

$$\Rightarrow \underline{y} = c\underline{x} = [5 \quad -4 \quad 1] \cdot \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$$

$$\therefore E(\underline{y}) = c\underline{\mu} = [5 \quad -4 \quad 1] \cdot \begin{bmatrix} 4 \\ 3 \\ -1 \end{bmatrix} = 5 \times 4 - (-4 \times 3) - 1 \times (-1) = 7$$

$$\text{And } \text{Var} - \text{cov}(\underline{y}) = c\Sigma c' = [5 \quad -4 \quad 1] \cdot \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 5 \\ -4 \\ 1 \end{bmatrix} = 130$$

$$[5 \quad -4 \quad 1] \cdot \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5(3) = 15 & -4 * 0 = 0 & 1 * -5 = -5 \\ -4 * 0 = 0 & -4 * (5) = -20 & -4 * 2 = -8 \\ 1 * -1 = -1 & 1 * 2 = 2 & 1 * (1) = 1 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 15 & 0 & -5 \\ 0 & -20 & -8 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 5 \\ -4 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 15 & 0 & -5 \\ 0 & -20 & -8 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 5 \\ -4 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$15 * 5 + (0 * (-4)) + (-5 * 1) + (0 * 5 + (-20 * -4 + (-8 * 1)) + (-1 * 5 + 2 * -4 + 1 * 1) = 130$$

$$\underline{y} \sim N(7, 130)$$

$$\therefore f(\underline{X}, \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |c\Sigma c'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - \underline{\mu})' (c\Sigma c')^{-1} (\underline{y} - \underline{\mu})\right)$$

$$g(\underline{y}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |c\Sigma c'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} + 7)' (130)^{-1} (\underline{y} + 7)\right)$$

$$g(\underline{y}) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |130|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} + 7)^2\right)$$

**Example:**

$$\text{Let } \underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma), \text{ where } \underline{\mu}' = [3 \quad 2 \quad 1], \underline{\mu} = \begin{bmatrix} 3 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$Q(\underline{X}) = \underline{X}' A \underline{X} = 2x_1^2 + 3x_3^2 + 4x_2^2 - 4x_1x_2 + 6x_2x_3$$

Find the p.d.f of  $y_1 = x_1 - 2x_2 + x_3$

**Solution:**

دهبیت ( $\Sigma$ ) له هاوکیشهیه بدوزینه وه  $2x_1^2 + 3x_3^2 + 4x_2^2 - 4x_1x_2 + 6x_2x_3$

$$2x_1^2 = a_{11} = 2, \quad -4x_1x_2 = a_{12}, a_{21} = -2, \quad 6x_2x_3 = a_{23}, a_{32} = 3$$

$$3x_3^2 = a_{33} = 3 \quad 4x_2^2 = a_{22} = 4$$

یه کسانه به سفر چونکه له هاوکیشه دا نیتمان  $a_{13}, a_{31}$

$$\Sigma = \begin{bmatrix} 2 & -2 & 0 \\ -2 & 4 & 3 \\ 0 & 3 & 3 \end{bmatrix}$$

Since  $y_1 = x_1 - 2x_2 + x_3$

دهبته گریمانه دابنن بؤ  $(y_2, y_3)$  چونکه هاوکیشه مان نیبه بؤ  $(y_2, y_3)$

$$y_2 = x_2, \quad y_3 = x_3$$

ئینجا دهبیت نرخی (c) له م سئ هاوکیشه یه دهرهپنن.

$$y_1 = x_1 - 2x_2 + x_3, \quad y_2 = x_2, \quad y_3 = x_3$$

دۆزینه هی نرخی کانی (c) ی، به م شیویه دهبیت.

$y_1 = x_1 \Rightarrow x_1 = 1, x_2 = -2, x_3 = 1$  . ئینجا نرخی کان له ستونی یه که م داده نین.

$y_2 = x_2 \Rightarrow x_1 = 0, x_2 = 1, x_3 = 0$  . ئینجا نرخی کان له ستونی دووهم داده نین.

$y_3 = x_3 \Rightarrow x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 1$  . ئینجا نرخی کان له ستونی سییه م داده نین

$$c = \begin{bmatrix} 1 & -2 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} = c' = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ y_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & -2 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$$

$$E(\underline{y}) = c \underline{\mu} = \begin{bmatrix} 1 & -2 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 3 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \times 3 + (-2 \times 2) + 1 \times 1 \\ 0 \times 2 + 1 \times 2 + 0 \times 1 \\ 0 \times 3 + 0 \times 2 + 1 \times 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$Var(\underline{y}) = c \Sigma c' = \begin{bmatrix} 1 & -2 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & -2 & 0 \\ -2 & 4 & 3 \\ 0 & 3 & 3 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{aligned} &= \begin{bmatrix} 1 & -2 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & -2 & 0 \\ -2 & 4 & 3 \\ 0 & 3 & 3 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 1 \times 2 + (-2 \times -2) + 1 \times 0 & 1 \times -2 + (-2 \times 4) + 1 \times 3 & 1 \times 0 + (-2 \times 3) + 1 \times 3 \\ 0 \times 2 + 1 \times -2 + 0 \times 0 & 0 \times -2 + 1 \times 4 + 0 \times 3 & 0 \times 0 + 1 \times 3 + 0 \times 3 \\ 0 \times 2 + 0 \times -2 + 1 \times 0 & 0 \times -2 + 0 \times 4 + 1 \times 3 & 0 \times 0 + 0 \times 3 + 1 \times 3 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 6 & -7 & -3 \\ -2 & 4 & 3 \\ 0 & 3 & 3 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \begin{bmatrix} 6 & -7 & -3 \\ -2 & 4 & 3 \\ 0 & 3 & 3 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 6 \times 1 + (-7 \times -2) + (-3 \times 1) & 6 \times 0 + (-7 \times 1) + (-3 \times 0) & 6 \times 0 + (-7 \times 0) + (-3 \times 1) \\ -2 \times 1 + 4 \times -2 + 3 \times 1 & -2 \times 0 + 1 \times 4 + 3 \times 0 & -2 \times 0 + 4 \times 0 + 3 \times 1 \\ 0 \times 1 + 3 \times -2 + 3 \times 1 & 0 \times 0 + 3 \times 1 + 3 \times 0 & 0 \times 0 + 3 \times 0 + 3 \times 1 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 17 & -7 & -3 \\ -7 & 4 & 3 \\ -3 & 3 & 3 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

$$\therefore f(\underline{X}, \underline{\mu}, \Sigma) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\mathbf{C}\Sigma\mathbf{C}'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} - \underline{\mu})' (\mathbf{C}\Sigma\mathbf{C}')^{-1} (\underline{y} - \underline{\mu})\right)$$

$$g(y_1) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} |\mathbf{C}\Sigma\mathbf{C}'|^{\frac{1}{2}}} \exp\left(-\frac{1}{2} (\underline{y} + 0)' (17)^{-1} (\underline{y} + 0)\right)$$

$$g(y_1) = \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} \sqrt{17}} \exp\left(-\frac{y_1^2}{34}\right)$$

$$g(y_1) = \begin{cases} \frac{1}{(2\pi)^{\frac{p}{2}} \sqrt{17}} \exp\left(-\frac{y_1^2}{34}\right) & -\infty < y_1 < \infty \\ 0 & \text{o.w} \end{cases}$$

**Theorem:** if  $\underline{X} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$  and let  $\underline{X}$  in partitioned  $\underline{X}^{(1)}$  and  $\underline{X}^{(2)}$  which they are **independent**, and let

$$\left. \begin{aligned} \underline{Y}^{(1)} &= \underline{X}^{(1)} + \mathbf{B}\underline{X}^{(2)} \\ \underline{Y}^{(2)} &= \underline{X}^{(2)} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \underline{Y} = \mathbf{C}\underline{X}$$

Where  $\mathbf{B}$  is a matrix that most satisfy the equation.

Find:

1.  $\mathbf{B}$  when  $\underline{Y}^{(1)}$  and  $\underline{Y}^{(2)}$  are uncorrelated (independent) (i.e.  $\text{cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = \mathbf{0}$ ) and what is the value of  $\mathbf{C}$  in this transformation?

2. prove that  $\text{cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = \mathbf{0}$

**Solution:**

$$1. \text{cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)})$$

به وهگرتنی (E)

$$E(\underline{Y}^{(1)} - E(\underline{Y}^{(1)}))(\underline{Y}^{(2)} - E(\underline{Y}^{(2)}))'$$

$$\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} + B\underline{X}^{(2)}, \quad \underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$$

ئینجا تهوعیضیان ده کهینه وه.

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} + B\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(1)} + B\underline{X}^{(2)}))(\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(2)}))' = \mathbf{0}$$

ئینجا (E) داخلی ناو که وانه ده کهین.

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} + B\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(1)} + B\underline{X}^{(2)}))(\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(2)}))' = \mathbf{0}$$

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} - E(\underline{X}^{(1)}) + B\underline{X}^{(2)} - BE(\underline{X}^{(2)}))(\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(2)}))' = \mathbf{0}$$

به هاوبهش وهرده گرین

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} - E(\underline{X}^{(1)}) + B(\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(2)})))(\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(2)}))' = \mathbf{0}$$

$$E(\underline{X}^{(1)}) = \underline{\mu}^{(1)}, \quad E(\underline{X}^{(2)}) = \underline{\mu}^{(2)}$$

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)} + B(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)}))(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' = \mathbf{0}$$

ئینجا  $(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$  جارانی ناو که وانه ده کهین.

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)}) (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' + B(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)}) (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' = \mathbf{0}$$

$$\Rightarrow E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)}) (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' + BE(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)}) (\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})' = \mathbf{0}$$

$$\Rightarrow \text{Cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) + B \text{Var}(\underline{X}^{(2)})$$

$$\Rightarrow \Sigma_{12} + B\Sigma_{22} = \mathbf{0} \Rightarrow B = -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}$$

$$\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} + B\underline{X}^{(2)}$$

$$\Sigma_{12} = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) = E(\underline{X}^{(1)} - \underline{\mu}^{(1)})(\underline{X}^{(2)} - \underline{\mu}^{(2)})'$$

له به شی چوارهم دا باسکراوه

$$\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\underline{X}^{(2)}$$

And  $\underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$

$$\therefore \underline{Y} = \underline{C}\underline{X} \Rightarrow \underline{C} = \begin{bmatrix} \underline{I} & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{0} & \underline{I} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \underline{Y}^{(1)} \\ \underline{Y}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{I} & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{0} & \underline{I} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix}$$

**2. prove that  $\text{cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = 0$**

since  $\text{Cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = E\left(\underline{Y}^{(1)} - E(\underline{Y}^{(1)})\right)\left(\underline{Y}^{(2)} - E(\underline{Y}^{(2)})\right)'$

$$\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} + \underline{B}\underline{X}^{(2)}, \quad \underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$$

$$\Rightarrow E\left(\underline{X}^{(1)} + \underline{B}\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(1)} + \underline{B}\underline{X}^{(2)})\right)\left(\underline{X}^{(2)} - E(\underline{X}^{(2)})\right)' = 0$$

$$\Rightarrow \text{Cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = \text{cov}(\underline{X}^{(1)}, \underline{X}^{(2)}) + \underline{B}\text{Var}(\underline{X}^{(2)})$$

$$\Rightarrow \text{Cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = \Sigma_{12} + \underline{B}\Sigma_{22} \Rightarrow \underline{B} = -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}$$

$$\therefore \text{Cov}(\underline{Y}^{(1)}, \underline{Y}^{(2)}) = \cancel{\Sigma_{12}} - \cancel{\Sigma_{12}}\cancel{\Sigma_{22}}^{-1}\cancel{\Sigma_{22}} = 0$$

$$\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\underline{X}^{(2)}$$

داتاشراو وهرده گرین

$$\underline{X}^{(1)} = \underline{I}, \quad -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\underline{X}^{(2)} = -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}$$

داتاشراو وهرده گرین

$$\underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$$

$$\underline{Y}^{(2)} = \underline{0}, \quad \underline{X}^{(2)} = \underline{I}$$

**Example:** if  $\underline{X} = \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix} \sim N\left(\cdot, \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}\right)$

Let  $\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}$

$\underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$

Find j.p.d.f of  $\underline{Y}^{(1)}$  and  $\underline{Y}^{(2)}$

**Solution:** since  $\underline{Y} = C\underline{X} \sim N(C\underline{\mu}, C\underline{\Sigma}c')$

$C\underline{\mu} = ?$

$\Rightarrow E(\underline{y}) = c\underline{\mu} = \begin{bmatrix} I & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ 0 & I \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)}\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$

$Var - cov(\underline{y}) = C\underline{\Sigma}c'$

$c' = \begin{bmatrix} I & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ 0 & I \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} I & 0 \\ -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} & I \end{bmatrix}$

$Var - cov(\underline{y}) = C\underline{\Sigma}c' = \begin{bmatrix} I & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ 0 & I \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} I & 0 \\ -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} & I \end{bmatrix}$

$\begin{bmatrix} I & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ 0 & I \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} I\Sigma_{11} + (-\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21}) & I\Sigma_{12} + (-\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{22}) \\ 0*\Sigma_{11} + I\Sigma_{21} & 0*\Sigma_{12} + I\Sigma_{22} \end{bmatrix}$

$= \begin{bmatrix} \Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21} & \Sigma_{12} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{22} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21} & 0 \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}$

$= \begin{bmatrix} \Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21} & 0 \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} I & 0 \\ -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} & I \end{bmatrix} =$

$\begin{bmatrix} I\Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21} + 0 & \Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21} * 0 + 0 * I \\ \Sigma_{21}I + -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{22} & \Sigma_{21} * 0 + \Sigma_{22}I \end{bmatrix}$

$= \begin{bmatrix} \Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21} & 0 \\ 0 & \Sigma_{22} \end{bmatrix}$

$$\begin{bmatrix} I & -\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ 0 & I \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} I * \underline{\mu}^{(1)} + (-\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} * \underline{\mu}^{(2)}) \\ 0 * \underline{\mu}^{(1)} + I \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)}\Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\underline{Y} = C\underline{X} \sim N(C\underline{\mu}, C\underline{\Sigma}C')$$

$$\underline{y}^{(1)} \sim N(\underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)}\Sigma_{11}\Sigma_{22}^{-1}, \Sigma_{11} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\Sigma_{21})$$

$$\underline{y}^{(2)} \sim N(\underline{\mu}^{(2)}, \Sigma_{22})$$

**Example:** let  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \sim N(\underline{\mu}, \underline{\Sigma})$  where  $\underline{\mu}' = [4 \ 3 \ -1]$ ,  $\underline{\Sigma} = \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$

Let  $\underline{X}^{(1)} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_3 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X}^{(2)} = [x_2]$ ,  $\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\underline{X}^{(2)}$

$$\underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$$

**Solution:**

since  $\underline{X} = \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} [x_1] \\ [x_3] \\ [x_2] \end{bmatrix} \Rightarrow \underline{\mu} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} [4] \\ [-1] \\ [3] \end{bmatrix}$

ئينجا ڏين (سه في يه كه م به  $x_1$ ) داده نئين، به هه مان شيوهش عامودي يه كه م به  $x_1$ ) داده نئين، وه سه في دوهم به  $x_3$ ) داده نئين، به هه مان شيوهش عامودي دوهم به  $x_3$ ) داده نئين، چونكه  $(\underline{X}^{(1)})$  بريٽيه له  $(x_1$  وه  $x_3$ ) وه سه في سي يه م به  $(x_2)$ ) داده نئين، به هه مان شيوهش عامودي سي يه م  $(x_2)$ ، چونكه  $(\underline{X}^{(2)})$  بريٽيه له  $(x_2)$

$$\text{and } \underline{\Sigma} = \begin{matrix} & x_1 & x_3 & x_2 \\ x_1 & \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} & & \\ x_3 & & & \\ x_2 & & & \end{matrix} = \begin{bmatrix} 3 & -1 & \vdots & 0 \\ -1 & 1 & \vdots & 2 \\ \cdots & \cdots & \vdots & \cdots \\ 0 & 2 & \vdots & 5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}$$

$x_1$  له گه ل  $x_1$  ده کاته (3)،

ئينجا ڏينه سه ر  $x_1$  له گه ل  $x_2$  ده کاته (-1) ئينجا له عامودي دوهم داده نئين.

ئينجا ڏينه سه ر  $x_1$  له گه ل  $x_3$  ده کاته (0) له عامودي سي يه م داده نئين.

دهبیت به تهسه سول بیت نابیت بلین، له عاموودی دووهم (2) داده نین، چونکه دهبیت یه کهم جار  $x_1$  له گهل  $x_2$  وه رگرین له عاموودی دووهم داده نین، ئینجا دیننه سهر  $x_1$  له گهل  $x_3$  که ده کاته (0) له عاموودی سی یه داده نین. ته مه سه فی یه کهم ته واو بوو، ئینجا دیننه سهر سه فی دووهم.

یانی ( $a_{11}$  و  $a_{12}$  و  $a_{13}$ ) مان دوزیه وه، وه ( $a_{21}$ ) ده کاته (-1) چونکه ( $x_2$  له گهل  $x_1$ ) ده کاته (-1).

وه ههروه ها ( $a_{22}$ ) ده کاته (1) چونکه ( $x_2$  له گهل  $x_2$ ) ده کاته (1).

ئینجا ( $a_{23}$ ) ده کاته (2) چونکه ( $x_3$  له گهل  $x_2$ ) ده کاته (2).

ئینجا دیننه سهر سه فی سی یه م، ( $a_{31}$ ) ده کاته (0) چونکه ( $x_3$  له گهل  $x_1$ ) ده کاته (0).

وه ( $a_{32}$ ) ده کاته (2) چونکه ( $x_3$  له گهل  $x_2$ ) ده کاته (2).

وه ( $a_{33}$ ) ده کاته (5) چونکه ( $x_3$  له گهل  $x_3$ ) ده کاته (5).

ئینجا دین له یاسایه به کاری دهه نین.

$$\text{since } \underline{Y} = \underline{cX} \sim N(\underline{c\mu}, \underline{c\Sigma c'})$$

$$\Rightarrow E(\underline{y}) = \underline{c\mu} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)} \Sigma_{12} \Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\underline{\mu}^{(1)} = \begin{bmatrix} 4 \\ -1 \end{bmatrix}, \underline{\mu}^{(2)} = [3], \Sigma_{12} = \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \end{bmatrix}, \Sigma_{22}^{-1} = 5 = \frac{1}{5}$$

ئینجا دین له شوئینان ته وعیض ده که پنه وه.

$$\Rightarrow E(\underline{y}) = \underline{c\mu} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)} \Sigma_{12} \Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 4 \\ -1 \end{bmatrix} - 3 \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{5} \\ [3] \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 4 \\ -1 \end{bmatrix} - 3 \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{5} \Rightarrow \begin{bmatrix} 4 \\ -1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0 \\ 6 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{5} \Rightarrow \begin{bmatrix} 4 \\ -1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0 \\ \frac{6}{5} \end{bmatrix} \Rightarrow \begin{bmatrix} 4 - 0 \\ -1 - \frac{6}{5} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 \\ -\frac{11}{5} \end{bmatrix}$$

$$E(\underline{y}) = c\underline{\mu} = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 4 \\ -11 \\ 5 \end{bmatrix} \\ [3] \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 \\ -11 \\ 5 \\ \dots \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}_y^{(1)} \\ \underline{\mu}_y^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\text{var} - \text{cov}(\underline{y}) = c\underline{\Sigma}c' = \begin{bmatrix} \underline{\Sigma}_{11} - \underline{\Sigma}_{12}\underline{\Sigma}_{22}^{-1}\underline{\Sigma}_{21} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \underline{\Sigma}_{22} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \mathbf{3} & \mathbf{-1} & \vdots & \mathbf{0} \\ \mathbf{-1} & \mathbf{1} & \vdots & \mathbf{2} \\ \dots & \dots & \vdots & \dots \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} & \vdots & \mathbf{5} \end{bmatrix}$$

$$\underline{\Sigma}_{11} = \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}, \underline{\Sigma}_{12} = \begin{bmatrix} 0 \\ 2 \end{bmatrix}, \underline{\Sigma}_{22}^{-1} = 5 = \frac{1}{5}, \underline{\Sigma}_{21} = [0 \quad 2], \underline{\Sigma}_{22} = 5$$

$$= \begin{bmatrix} \mathbf{3} & \mathbf{-1} \\ \mathbf{-1} & \mathbf{1} \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} \\ \mathbf{0} & \mathbf{5} \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \mathbf{0} \\ \mathbf{2} \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{5} \cdot [0 \quad 2] \quad \mathbf{0} \quad \mathbf{5}$$

$$= \begin{bmatrix} \mathbf{0} \\ \mathbf{2} \end{bmatrix} \cdot [0 \quad 2] \cdot \frac{1}{5} = \begin{bmatrix} \mathbf{0} * \mathbf{0} & \mathbf{0} * \mathbf{2} \\ \mathbf{2} * \mathbf{0} & \mathbf{2} * \mathbf{2} \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{5} = \begin{bmatrix} \mathbf{0} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{4} \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{5} = \begin{bmatrix} \mathbf{0} * \frac{\mathbf{1}}{\mathbf{5}} & \mathbf{0} * \frac{\mathbf{1}}{\mathbf{5}} \\ \mathbf{0} * \frac{\mathbf{1}}{\mathbf{5}} & \mathbf{4} * \frac{\mathbf{1}}{\mathbf{5}} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{0} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \frac{\mathbf{4}}{\mathbf{5}} \end{bmatrix}$$

$$\text{var} - \text{cov}(\underline{y}) = c\underline{\Sigma}c' = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & \frac{4}{5} \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{5} \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & \frac{4}{5} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3-0 & -1-0 \\ -1-0 & 1-\frac{4}{5} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{3} & \mathbf{-1} \\ \mathbf{-1} & \mathbf{\frac{1}{5}} \end{bmatrix}$$

$$\text{var} - \text{cov}(\underline{y}) = c\underline{\Sigma}c' = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ -1 & \frac{1}{5} \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{5} \end{bmatrix}$$

$$\therefore \underline{Y} = \begin{bmatrix} \underline{Y}^{(1)} \\ \underline{Y}^{(2)} \end{bmatrix} \sim N \left( \begin{bmatrix} 4 \\ -11 \\ 5 \\ \dots \\ 3 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ -1 & \frac{1}{5} \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{5} \end{bmatrix} \right)$$

Q) 2022//  $\underline{X} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \sim N(\underline{\mu}, \Sigma)$  where  $\underline{\mu}' = \begin{bmatrix} 4 \\ 3 \\ -1 \end{bmatrix}$ ,  $\Sigma = \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$

Let  $\underline{X}^{(1)} = \begin{bmatrix} x_3 \\ x_2 \end{bmatrix}$ ,  $\underline{X}^{(2)} = [x_1]$ ,  $\underline{Y}^{(1)} = \underline{X}^{(1)} - \Sigma_{12}\Sigma_{22}^{-1}\underline{X}^{(2)}$

$$\underline{Y}^{(2)} = \underline{X}^{(2)}$$

Find the j.p.d.f of  $\underline{Y}^{(1)}$  and  $\underline{Y}^{(2)}$

**Solution:**

since  $\underline{X} = \begin{bmatrix} \underline{X}^{(1)} \\ \underline{X}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} [x_3] \\ [x_2] \\ [x_1] \end{bmatrix} \Rightarrow \underline{\mu} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} [4] \\ [3] \\ [-1] \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} \\ \dots \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 \\ 3 \\ \dots \\ 4 \end{bmatrix}$

ثینجا دین (سه فی یه کهم به  $x_3$ ) داده نین، به هه مان شیوهش عامودی یه کهم به  $x_3$  داده نین، وه سه فی دووهم به  $x_2$  داده نین، به هه مان شیوهش عامودی دووهم به  $x_2$  داده نین، چونکه  $(\underline{X}^{(1)})$  بریتیه له  $x_3$  وه  $x_2$  وه سه فی سئ یه م به  $(x_1)$  داده نین، به هه مان شیوهش عامودی سئ یه م  $(x_1)$ ، چونکه  $(\underline{X}^{(2)})$  بریتیه له  $(x_1)$

And  $\Sigma = \begin{matrix} & x_3 & x_2 & x_1 \\ \begin{matrix} x_3 \\ x_2 \\ x_1 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 3 & 0 & -1 \\ 0 & 5 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \end{bmatrix} & = & \begin{bmatrix} 1 & 2 & \vdots & -1 \\ 2 & 5 & \vdots & 0 \\ \dots & \dots & \vdots & \dots \\ -1 & 0 & \vdots & 3 \end{bmatrix} & = & \begin{bmatrix} \Sigma_{11} & \Sigma_{12} \\ \Sigma_{21} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}$

$\Sigma_{11} = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix}$ ,  $\Sigma_{12} = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}$ ,  $\Sigma_{21} = [-1 \ 0]$ ,  $\Sigma_{22} = [3]$

$a_{11}$  له گهل  $x_1$  ده کاته (1) واته

$a_{12}$  له گهل  $x_2$  ده کاته (2) واته

$a_{13}$  له گهل  $x_3$  ده کاته (-1) واته

$a_{21}$  له گهل  $x_1$  ده کاته (2) واته

- $a_{22}$  له گهل  $x_2$  ده کاته (5) واته
- $a_{23}$  له گهل  $x_3$  ده کاته (0) واته
- $a_{31}$  له گهل  $x_1$  ده کاته (-1) واته
- $a_{32}$  له گهل  $x_2$  ده کاته (0) واته
- $a_{33}$  له گهل  $x_3$  ده کاته (3) واته

ئینجا دین له یاسایه به کاری دهینین.

$$\text{since } \underline{Y} = \underline{cX} \sim N(\underline{c\mu}, \underline{c\Sigma c'})$$

$$\Rightarrow E(\underline{y}) = \underline{c\mu} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)} \Sigma_{12} \Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\underline{\mu}^{(1)} = \begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix}, \underline{\mu}^{(2)} = [4], \Sigma_{12} = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}, \Sigma_{22}^{-1} = 3 = \frac{1}{3}$$

ئینجا دین له شوینیان ته وضع ده کهینه وه.

$$\Rightarrow E(\underline{y}) = \underline{c\mu} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}^{(1)} - \underline{\mu}^{(2)} \Sigma_{12} \Sigma_{22}^{-1} \\ \underline{\mu}^{(2)} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix} - 4 \cdot \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} \\ [4] \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix} - 4 \cdot \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} \Rightarrow \begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} -4 \\ 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} \Rightarrow \begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} -\frac{4}{3} \\ 0 \end{bmatrix} \Rightarrow \begin{bmatrix} -1 - \frac{-4}{3} \\ 3 - 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{1}{3} \\ 3 \end{bmatrix}$$

$$E(\underline{y}) = \underline{c\mu} = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 3 \\ 3 \end{bmatrix} \\ [4] \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{1}{3} \\ 3 \\ \dots \\ 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\mu}_y^{(1)} \\ \underline{\mu}_y^{(2)} \end{bmatrix}$$

$$\text{var-cov}(\underline{y}) = \underline{c\Sigma c'} = \begin{bmatrix} \Sigma_{11} - \Sigma_{12} \Sigma_{22}^{-1} \Sigma_{21} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \Sigma_{22} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & \cdots & -1 \\ 2 & 5 & \cdots & 0 \\ \cdots & \cdots & \cdots & \cdots \\ -1 & 0 & \cdots & 3 \end{bmatrix}$$

$$\Sigma_{11} = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix}, \Sigma_{12} = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}, \Sigma_{22}^{-1} = 3 = \frac{1}{3}, \Sigma_{21} = \begin{bmatrix} -1 & 0 \end{bmatrix}, \Sigma_{22} = 3$$

$$= \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} \cdot \begin{bmatrix} -1 & 0 \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & 3 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} -1 & 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} = \begin{bmatrix} -1 * -1 & -1 * 0 \\ 0 * -1 & 0 * 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{3} = \begin{bmatrix} 1 * \frac{1}{3} & 0 * \frac{1}{3} \\ 0 * \frac{1}{3} & 0 * \frac{1}{3} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{1}{3} & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$\text{var} - \text{cov}(\underline{y}) = c \Sigma c' = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \frac{1}{3} & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & 3 \end{bmatrix}$$

$$= \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \frac{1}{3} & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 - \frac{1}{3} & 2 - 0 \\ 2 - 0 & 5 - 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 2 \\ 2 & 5 \end{bmatrix}$$

$$\text{var} - \text{cov}(\underline{y}) = c \Sigma c' = \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 2 \\ \frac{2}{3} & 5 \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & 3 \end{bmatrix}$$

$$\therefore \underline{Y} = \begin{bmatrix} \underline{Y}^{(1)} \\ \underline{Y}^{(2)} \end{bmatrix} \sim N \left( \begin{bmatrix} \frac{1}{3} \\ 3 \\ 3 \\ \cdots \\ 4 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 2 \\ \frac{2}{3} & 5 \end{bmatrix} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & 3 \end{bmatrix} \right)$$